

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

ARŞİVİ

- AĞUSTOS 2009 -

Prof. Fikret Narter
(imza)

Doçent Kemal Kafalı
(İmza)

Ord. Prof. S. M.
(Imzalamam)

-AGUSTOS 2009-

Doçent Mustafa Bayram
(İmzada bulunmamıştır)

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
GEMİ MÜHENDİSLERİ ODASI
The Chamber of Turkish Naval Architects & Marine Engineers

Postane Mahallesi Tunç Sokak No:39
web: <http://www.gmo.org.tr>

Tuzla-İSTANBUL
e-posta: info@gmo.org.tr

Tel : 0216 447 40 30 – 31 – 32
Faks : 0216 447 40 33

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
GEMİ MÜHENDİSLERİ ODASI

YÜKSEK DENİZCİLİK OKULU MEZUNLARINA
GEMİ MAKİNALARI İŞLETME MÜHENDİSLİĞİ ÜNVANI VERİLMESİ ve
GEMİ MAKİNALARI İŞLETME MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN KURULMASINA İLİŞKİN

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ ARŞİVİ

- AĞUSTOS 2009 -

*“Mühendis, bilmediğini öğrenmesini
bilen; iyi mühendis, bilmediğini
kimseye belli etmeden öğrenmesini
bilen insandır.”*

Prof. Selim PALAVAN

Bu Çalışma'yı, bu gün aramızda olmayan Ord. Prof. Ata NUTKU, Prof. Muhittin ETİNGÜ, Prof. Selim PALAVAN, Prof. Dr. Kemal KAFALI, Yük. Müh. Celalettin GÖZEN ve Yük. Müh. Zeyyat PARLAR başta olmak üzere; gemi mühendisliği mesleğinin yüceltilmesinde ve bugünkü saygın konumuna ulaşmasında önemli çaba ve katkıları olmuş; gemi mühendislerine mesleğin yanısıra doğruluk, dürüstlük ve ahlak gibi insanlık değerlerini de öğretmiş ve aşılarmış olan meslek büyüklerimiz, "hoca"larımız ile onların kazandırdıkları görev bilincini ve sorumluluk anlayışını günümüzde sürdüren tüm meslektaşlarımıza adıyoruz.

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
GEMİ MÜHENDİSLERİ ODASI

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
GEMİ MÜHENDİSLERİ ODASI

İÇİNDEKİLER

Bilmemek Ayıp Değil...

Sunuş...

Özetin Özeti...

Tarih Sırasına Göre Olaylar ve Açıklamalar

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Arşivi'nden

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
GEMİ MÜHENDİSLERİ ODASI

BİLMEMEK AYIP DEĞİL...

Bu çalışma ile başta GMO üyesi gemi mühendisleri ile GEMİMO üyesi gemi makinaları işletme mühendisleri olmak üzere Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği üyesi diğer mühendis, mimar ve şehir plancılarının; TMMOB Gemi Mühendisleri Odası tarafından Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği aleyhine açılmış olan davanın bugün geldiği noktayı etkilemek için konunun "geçmişten gelen bir husumet"e dayandığı görüntüsü yaratmak amacıyla başlatılan bir "kampanya"yı doğru değerlendirmelerinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Geçmiş iyi bilmeyi ve doğru değerlendirebilmeyi sağlamak üzere, tüm mühendis, mimar ve şehir plancılarınca kolay ulaşılabilir hale gelen bilgi ve belgelerin; bu güne kadar bir arada çalışan ve bilimsel esaslar, mesleki prensipler ve uzmanlıklara saygı temelinde bir arada çalışmayı sürdürmeleri gereken gemi mühendisleri ile gemi makinaları işletme mühendisleri arasında "husumet" yaratmak; kardeş meslek grupları ve örgütleri arasında kin ve nefret tohumları ekerek ve bugün yargı sürecinde olan bazı anlaşmazlıkları "kan davası"na dönüştürerek gelecek kuşaklara da taşımak amacıyla gemi mühendisliği mesleğine, meslek büyüklerine ve akademik ve mesleki kuruluşlara akıl almaz ve gerçek dışı ithamlarla saldırı yolu ile ve muhtemelen kişisel yarar güdüsüyle başlatılan bir "kampanya"nın boşa çıkarılmasında önemli bir araç olacağına inanıyoruz.

TMMOB arşivi açıkça göstermektedir ki; GMO tarafından Danıştay 8. Dairesi'nde açılmış ve 19.10.2006 tarihli Resmi Gazete'de TMMOB tarafından yayınlanmış "Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası Serbest Mühendislik ve Müşavirlik Hizmetleri, Büro Tescil ve Mesleki Denetim Yönetmeliği'nin bazı maddelerinin iptali istemini içeren dava ne gemi makinaları işletme mühendislerinin ünvanları ile ne de Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası'nın varlığı ile ilgilidir. Davanın konusu, tam da TMMOB 4. Dönem Yönetim Kurulu'nun 1957'de kurduğu Komisyon'un 27 Ocak 1958 tarihli TMMOB 5. Genel Kurulu'nda görüşülen Raporu'nda yer alan;

4. (Gemi makinaları işletme mühendislerinin) karada buna müşabih bir meslek faaliyeti göstermeleri kabil mi ve bu faaliyeti diplomalarındaki dar kayıtlara uyarak tahdit etmek mümkün olabilir mi?
5. Bu tahdit yapılamadığı takdirde doğacak ihtilâf ve mahzurlar nelerdir? Diğer mühendislik branşlarına ve diğer Odalar mensubu mühendislerin faaliyet sahalarına tecavüzler olacak mıdır?

sorularıyla ve bu sorulara verilen

Diplomalarında belirtildiği gibi noksan olan araştırmacılık ve konstrüktörlük vasıflarından iyi veya kötü istimalde bulunmalarını önleyecek kanunî bir müeyyide mevcut olmadığı gibi bunun için katî hududu çizmek de mümkün olamayacaktır.

... Bu hududu çizmek kabil olamadığına göre bu mektep mezunlarının karada çalışmaları halinde doğacak mahzurlar 4. maddede alâkası dolayısıyla kısmen izah edilmiştir. Bu şartlar dahilinde kendilerinin sırf işletme sanatının dışına çıkmaları büyük bir ihtimalle mümkündür. Bu takdirde doğrudan doğruya makina ve elektrik mühendisliği hizmeti yapmalarından başka bir yol kalmamaktadır.

yanıtlarıyla ilgilidir.

Dava dilekçesinde de ifade edildiği üzere, Gemi Mühendisleri Odası'nın iptalini talep ettiği husus, -6235 sayılı TMMOB Kanunu'nun 7303 sayılı Kanun ile değişik 14. Maddesi'nin açık hükmüne (Her ihtisas şubesi yalnız bir oda açar. İhtisas ve iştirak mevzuları ayrı olan mühendis ve mimarlar; ancak ihtisas veya iştirak mevzularının taallük ettiği odaya kaydolunurlar) aykırı olarak- gemi mühendisliği uzmanlık alanına giren bazı mühendislik hizmetlerinin gemi makinaları işletme mühendisleri tarafından da yerine getirilebilmesine, dolayısıyla gemi mühendisliği hizmetlerinin denetiminde iki başlılığa yol açacak Yönetmelik maddesidir. Kısaca, Danıştay'da görülmekte olan ve 8. Daire'nin aldığı "yürütmeyi durdurma talebinin reddi" kararının İdari Dava Daireleri Genel Kurulu tarafından "iptal" edilmiş olduğu günümüz davasının, geçmişin "ünvan" tartışmaları ile doğrudan ilgisi yoktur.

Arşiv açıkça ortaya koymaktadır ki; geçmişte yaşanmış bir "husumet" söz konusu ise ne gemi mühendisleri ne de Gemi Mühendisleri Odası hiç bir zaman bu "husumet"i doğrudan tarafı ve meslek hak ve yetkileri ile meslek onurunun savunulması dışında bir çabanın içinde olmamışlardır; bu gün de olmaya niyetleri yoktur.

Başlıkta yer alan atasözünün sonunu da getirelim: "Bilmemek ayıp değil; öğrenmemek ayıp". Peki ya taze beyinlere, genç mühendis adaylarına gerçekte ilgisi olmayan şeyler öğretmek?

Ağustos-2009

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
GEMİ MÜHENDİSLERİ ODASI

SUNUŞ...

Bu çalışmada, Yüksek Denizcilik Okulu Makina Bölümü mezunlarına "mühendis" ünvanı verilmesi ve Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası'nın kurulması konuları ile ilgili olarak Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği arşivinden temin edilen ve konunun tartışılmaya başlandığı anlaşılan 1946 yılı ile Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası'nın kurulduğu 1961 yılı arasındaki 15 yıllık dönemi kapsayan belgelere yer verilmiştir. Gemi Mühendisleri Odası arşivinde bulunması muhtemel diğer belgelerin de bu çalışmada değerlendirilmesi, Gemi Mühendisleri Odası arşivi 12 Eylül 1980 darbesi ve sonrasında önemli tahribata uğramış olduğu için -şimdilik- maalesef mümkün olamamıştır.

TMMOB arşivi incelendiğinde, görülmektedir ki; Yüksek Denizcilik Okulu Makina Bölümü mezunlarına "mühendis" ünvanı verilmesi tartışması çok öncelere, henüz TMMOB'nin ve Gemi Mühendisleri Odası'nın var olmadığı 1946'lara uzanmakta ve ağırlıklı olarak Milli Eğitim ve Ulaştırma Bakanlığı arasındaki "yetki" anlaşmazlığına dayanmaktadır. Bu tartışmaya, 8 yıla yaklaşan sürecin sonunda, 22 Ekim 1954'de TMMOB'nin kurulması ile Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası boyutu da eklenmiştir.

Arşiv konunun ilk kez zamanın Münakalat Vekaleti'nin (Ulaştırma Bakanlığı) talebi üzerine İTÜ Senatosu'nda görüşülmesi ile gündeme geldiğini göstermektedir. İTÜ Senatosu **bazı şartlarla** YDO Makina Bölümü mezunlarına "Deniz Makina Mühendisi" ünvanı verilebileceği sonucuna varmış; bu şartlara göre gerekli değişimleri belirleyen bir komisyonun raporunu değerlendirmek üzere İTÜ Rektörlüğü tarafından görevlendirilen iki üyeden Ord. Prof. Salih Murat UZDİLEK önerilen değişimlerin "mühendis" ünvanı verilebilmesi için yeterli olduğu, Prof. E. V. TELFER ise yetersiz olduğu sonucuna varmıştır.

Ulaştırma Bakanlığı'nın aynı konuda Maarif Vekaleti'nden (Milli Eğitim Bakanlığı) de görüş istediği anlaşılmaktadır. Nitekim adı geçen Bakanlık oluşturacağı görüşe yardımcı olması amacıyla konuyu İstanbul (Yıldız) Teknik Okulu'na sormuş; Okul tarafından oluşturulan bir Kurul, Yüksek Denizcilik Okulu Makina Bölümü müfredatını kendi müfredatı ile karşılaştırdıktan sonra **eksikler** bulunduğunu, bunların İstanbul Teknik Okulu'nda tamamlanmasından sonra Yüksek Denizcilik Okulu Makina Bölümü mezunlarına "Gemi Makinaları İşletme Mühendisi" unvanının verilebileceğini tespit etmiştir.

Buraya kadar olan bölümde dikkat çekilmesi veya açıklanması gereken hususlar; İTÜ'nün prensip olarak olumsuz bir tutum içinde olmayıp, önerilen değişimin yeterliliği konusunda net bir görüş oluşturamadığı; İstanbul Teknik Okulu'nun ise müfredatı eksik bularak kendi okullarında tamamlanmasını gerekli gördüğüdür. İTÜ Senatosu'nun değerlendirmede göz önünde tuttuğu ünvan "Deniz Makina Mühendisi" iken, İstanbul Teknik Okulu "Gemi Makinaları İşletme Mühendisi" ünvanını önermektedir. Daha açık belirtmek gerekirse, halen kullanılan ünvan ve bunun içinde yer alan **"işletme mühendisliği" ifadesi, ilk kez** -o günlerde gemi mühendisi kökenli herhangi bir öğretim üyesi bulunmayan- **İstanbul Teknik Okulu tarafından gündeme getirilmiştir.**

TMMOB'nin kurulduğu 1954 yılına kadar, Yüksek Denizcilik Okulu Makina Bölümü mezunlarına "mühendis" ünvanı verilmesi konusunun, Ulaştırma ve Milli Eğitim Bakanlığı arasında gidip gelen ve bir ara İTÜ görüşlerinin de alındığı yazışmalarla devam ettiği anlaşılmaktadır.

Bu döneme ait olarak TMMOB arşivinde, İTÜ görüşlerinin oluşturulmasında baz alınan Profesörler Kurulu (Prof. Fikret NARTER, Prof. Muhittin ETİNGÜ ve Prof. Ata NUTKU) Raporu (Ek-5, Sayfa 26-27) ve sonucunda İTÜ Rektörlüğü'nce Devlet Şurası'na yazılmış bir yazı (Ek-6, Sayfa 27-27) mevcuttur.

Yukarıda özetlenenlerden de anlaşılacağı üzere; konu, TMMOB'nin kurulduğu 1954 yılına kadar Münakalat Vekaleti (Ulaştırma Bakanlığı) ile Maarif Vekaleti (Milli Eğitim Bakanlığı) arasındaki bir anlaşmazlık olarak gündemdeki yerini korumuş; her iki bakanlığın başvurduğu öğrenim kurumlarından İTÜ, değerlendirmede temel aldığı "Deniz (Gemi) Makinaları Mühendisliği" açısından, İstanbul Teknik Okulu ise "Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği" açısından "olumsuz" görüş bildirmişlerdir. İstanbul Teknik Okulu, eksiklerin İstanbul Teknik Okulu'nda tamamlanması koşuluyla "Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği" ünvanını uygun görürken; İTÜ biraz farklı olarak, "Deniz (Gemi) Makinaları Mühendisliği" ünvanı için İstanbul Teknik Okulu'nda Gemi Makinaları Şubesi açılmasının uygun olacağı görüşünde olmuştur.

TMMOB arşivi, bu noktada Münakalat Vekaleti'nin, Maarif Vekaleti'nden "onay" almaksızın Okul Yönetmeliği'nde değişiklik yaparak YDO Makina Bölümü mezunlarına "Gemi Makinaları İşletme Mühendisi" ünvanı ve diploması vermeye başlamasının iki bakanlık arasında gerilimin artmasına ve bir **"husumet"**in doğmasına yol açtığını göstermektedir. Mühendislik ünvanının verilir verilmeyeceği konusu, artık iki bakanlık arasında yetki tartışması halini almıştır.

1954 yılında TMMOB'nin kurulmasının hemen ardından konu Yüksek Deniz Ticaret Okulu Mezunları Cemiyeti'nin başvuru üzerine TMMOB gündemine gelmiştir. TMMOB İdare Heyeti (Yönetim Kurulu) sorunun çözüm yerinin, yürürlükteki 3458 ve 6235 sayılı yasaların uygulayıcısı durumundaki Nafia Vekaleti (Bayındırlık Bakanlığı) olduğu görüşüyle, başvurunun adı geçen bakanlığa yapılması gerektiğini kararlaştırmıştır. TMMOB Yönetim Kurulu'nun diğer bir kararı da konunun önemi nedeniyle acil karar verilmesinin doğru olmayacağı ve bir rapor hazırlanarak TMMOB İkinci Umumi Heyeti'ne (Genel Kurul) sunulmasıdır. Bu husus Genel Kurul'a sunulan Yönetim Kurulu Çalışma Raporu'nda yer almakla birlikte; TMMOB arşivinin ulaşılabilenleri arasında İkinci Genel Kurul tutanaklarının yer almaması nedeniyle nasıl görüşüldüğü bilinmemekte, ancak daha sonraki gelişmelerden bu Genel Kurul'da herhangi bir kararın alınmamış olduğu anlaşılmaktadır.

Bu sırada iki bakanlık arasındaki anlaşmazlık Ulaştırma Bakanlığı tarafından Başbakanlık kanalıyla Devlet Şurası'na (Danıştay) yansıtılmış ve konuyu ele alan Danıştay 3. Dairesi İTÜ Rektörlüğü'nün görüşüne başvurmuştur.

TMMOB arşivinde bu başvuru ile ilgili olarak 2 belgeye rastlanmıştır. Bu belgelerden Makina Fakültesi Gemi İnşaatı II Kürsüsü'nün (Ord. Prof. S. M. UZDİLEK, Prof. Ata NUTKU, Prof. Fikret NARTER, Prof. Selim PALAVAN, Doçent Mustafa BAYRAM, Doçent Kemal KAFALI, Doçent Mesut SAVCI) (Ek-7, Sayfa 28-30) "Rapor"u ve Prof. Ata NUTKU'nun "mütalaası"nın (Ek-8, Sayfa 30-31) ortak özelliği; ünvan konusunun "Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği" değil, İTÜ Senatosu'nun 1946'da gündeme getirdiği "Deniz (Gemi) Makinaları Mühendisliği" temelinde ele alınmış olmasıdır. Gemi İnşaatı II Kürsüsü'nün Raporu'nda bu husus, *"mühendislik kolları arasında Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği ünvanını veren bir kol yoktur. Böyle bir mühendislik kolu mevcut olmadığına göre buna tekabül edecek müfredat programı tetkiki de şimdilik mevzu bahis olamaz"* ifadeleri ile açıkça belirtilmektedir.

Bu noktada; gerek Gemi İnşaatı II Kürsüsü'nün Raporu'nun, gerekse 1952 yılında İTÜ Profesörler Kurulu tarafından hazırlanmış olan Rapor'un, YDO Makina Bölümü müfredatının "Deniz (Gemi) Makinaları Mühendisi" ünvanı için yeterli olmadığını ifade ederken; *"yalnız başına programların mühendislik formasyonu veremeyeceği(nin) de aşikâr bir keyfiyet (olduğunun); tedris kadrosunun, laboratuvarların, tatbikatların ve nihayet asıl istikametlendirmenin bu yetiştirmede birinci derecede önemi olduğu(nun)"* ve *"bugünkü program ile (YDO Makina Bölümü) mezunlarına mühendis ünvanı verilemeyeceği gibi iyi bir program seçi(li)p buna göre ders okutulacağı iddiası(nın) da yukarıdakini temin edeme(yeceğinin); çünkü tahsil(in), belirli ders ve projelerle bazı laboratuvar meselesi olmayıp bir tahsil müessesesinin iktidarının muhassalas (olduğunun)"* ayrıca altını çizmekte olduğuna işaret etmek gerekmektedir.

Bu Raporları göz önünde tutan İTÜ Senatosu, Eylül-1956'da oy birliği ile -anlaşıldığına göre "Deniz (Gemi) Makinaları Mühendisi" ünvanını uygun görmeyerek- *"Okula, lise mezunları arasından müsabaka imtihanı ile öğrenci seçilmesi, Okul müfredat programlarının mühendis unvanı alacakların haiz olduğu seviyede bulunması, bu okulda yetişenlerin, mühendis tarifine uygun bir formasyonda olmaları (hususlarını) nazarı dikkate alınarak Makina Bölümü mezunlarına Mühendis unvanının verilmesi, ancak diplomalarında Mühendis kelimesinin yanına parantez içerisinde Gemi Makinaları İşletme Mühendisi ibaresinin kaydı"* kararını almıştır. Karar'da dikkat çekilmesi gereken husus, **"oybirliği"** ile alınmış olmasıdır.

Şûra'yı Devlet (Danıştay) 3. Dairesi, İTÜ Senatosu görüşü doğrultusunda ve hemen akabinde 29 Kasım 1956'da Şûra'yı Devlet Umumî Heyeti'nce (Genel Kurul) de onaylanan 28 Kasım 1956 tarihli **istisari** görüş ile; *"Yüksek Denizcilik Okulu'nun Teknik Üniversite tarafından tetkik edilen müfredat programının aynen uygulanmış bulunduğu mezunlarına mühendis unvanı verilmesinde kanuna aykırılık görülmediği(ni), ... bu programlara göre yetiştirilmiş bulunan Makina Şubesi mezunlarının 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'na istinaden Oda kurmalarının da tabii bulunduğu"* hükme bağlamıştır.

TMMOB Yönetim Kurulu bunun üzerine, Danıştay kararı ile ilgili olarak, konuya taraf olan Milli Eğitim Bakanlığı'na ve yürürlükteki 3458 ve 6235 sayılı yasaların uygulayıcısı durumundaki Bayındırlık Bakanlığı'na danışma gereği duymuş; Odalardan konuya ilişkin düşüncelerini sormuş ve bir yandan da istisari kararın hukuki değeri konusunda Hukuk Müşaviri'nden bilgi istenmesini kararlaştırmıştır. TMMOB 3. Dönem Yönetim Kurulu'nun aldığı diğer bir karar ise toplanan görüşlerle birlikte "YDO Makina Bölümü mezunu 6 kişinin Genel Kurul'a gözlemci olarak katılması" önerisinin Yönetim Kurulu'nun yorumu eklenmeksizin 4. Genel Kurul'a götürülmesidir.

Bu sırada Milli Eğitim Bakanlığı 15 Şubat ve/veya 12 Nisan 1957 tarihinde Danıştay'a başvurmuş; Ulaştırma Bakanlığı'nın yetkisi içinde olmayan bir konuda düzenleme yapmış olmasının yasal olmadığını, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanan müfredat programının "mühendis" ünvanı için yeterli olmadığını ve bu konuda takdir yetkisinin Milli Eğitim Bakanlığı'na ait olduğunu ileri sürerek yeni bir istişari görüş oluşturulmasını talep etmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı ve Danıştay arasında yazışma ve tartışmalar sürerken; TMMOB de -4. Genel Kurul tarafından alındığı anlaşılan bir karar uyarınca- ortaya çıkan yeni gelişmelerin ışığı altında konunun incelenmesi için bir Komisyon kurmuş; 4. Dönem Yönetim Kurulu 26 Aralık 1957 tarihli toplantısında Komisyon Raporu'nu (Sayfa 9-16) aynen kabul ederek; 5. Genel Kurul'a sunulmasını kararlaştırmıştır. Yönetim Kurulu'nca söz konusu Rapor doğrultusunda alınan diğer kararlar ise YDO mezunlarının TMMOB'ye alınması için bir neden görülmediği, aynı görüşte olan Milli Eğitim Bakanlığı ile yakın ilişkinin sürdürülmesi ve Üniversite Senatosu'ndaki TMMOB üyeleri ile ortak çalışma yürütülmesidir.

O güne kadar daha çok iki bakanlık arasında bir anlaşmazlık olarak süre gelen ve TMMOB'nin doğrudan taraf olmayıp karar almak için bakanlıklar arasındaki anlaşmazlığın çözüme kavuşmasını beklemekle yetindiği konuda, söz konusu Komisyon Raporu ile TMMOB'nin doğrudan taraf olduğu bir süreç başlamıştır. Bu nedenle gerek Komisyon Raporu'nun gerekse Rapor'un görüşüldüğü 5. Genel Kurul tutanaklarının (Sayfa 4-8) özenle incelenmesinde yarar vardır.

TMMOB Komisyonu, konunun geçmişini bütün ayrıntıları ile inceleyip özetledikten sonra, **sorunun sadece bir meslek değil, ülke sorunu olarak da ele alınması** ve aşağıdaki soruların yanıtlanması gerektiğini ifade etmektedir:

- "1. Gemi makinaları işletme mühendisliği diye bir formasyon olup olamayacağı,*
- 2. Gemi işletmelerinde çalışanların böyle bir formasyona ihtiyaçları olup olmadığı,*
- 3. Bu formasyonu almış olanları diplomalarındaki "gemi makinaları işletme mühendisi" kaydına istinaden sadece denizde çalışmaya icbar etme(nin) kabil ve doğru olup olmayacağı,*
- 4. Bu olmadığı takdirde bunların karada buna müşabih bir meslek faaliyeti göstermeleri kabil mi ve bu faaliyeti diplomalarındaki dar kayıtlara uyarak tahdit etmek mümkün olabilir mi?*
- 5. Bu tahdit yapılamadığı takdirde doğacak ihtilâl ve mahzurlar nelerdir? Diğer mühendislik branşlarına ve diğer Odalar mensubu mühendislerin faaliyet sahalarına tecavüzler olacak mıdır?*
- 6. Bu durumdan Deniz Ticaret Filomuz mutezarrır olacak mıdır? Bu mektep mezunları mühendis olarak çalıştıkları ve denizle alakalarını keserek karaya çıktıkları takdirde bugüne kadar bilinen mânada makina subayı yetiştirmek üzere yeni tedbirler almak ve meselâ yeniden mektep(ler) açmak lâzım değil mi?"*

Komisyon ayrıca bu soruların daha da artırılmasının mümkün olduğunu, **aynı soruların ilgili diğer kurumlarca da ele alınmasının "bugüne kadar bu meslek mensuplarına unvan temininden ibaret gibi gözüken"** konuya gerçek kimliğini ve değerini vereceğini belirtmektedir.

Komisyon'un ilk 2 soru ile ilgili değerlendirmesi, İTÜ Rektörlüğü'nün görüşlerinin özetlenerek, bu görüşlere herhangi bir şey eklemeye gerek görülmediği; 3. soru için ise "Gemi Makinaları İşletme Mühendisi" diploması almış olanları diplomadaki kayda rağmen denizde çalışmaya zorlamanın mümkün olmadığı şeklindedir. 4. soru, *"diplomalarında belirtildiği gibi noksan olan araştırıcılık ve konstrüktörlük vasıflarından iyi veya kötü istimalde bulunmalarını önleyecek kanunî bir müeyyide mevcut olmadığı gibi bunun için katî hududu çizmek de mümkün olamayacaktır"* şeklinde yanıtlanmış; 5. soruya da 4. sorunun yanıtı ile bağlı olarak *"Bu şartlar dahilinde kendilerinin sırf işletme sanatının dışına çıkmaları büyük bir ihtimalle mümkündür. Bu takdirde doğrudan doğruya makina ve elektrik mühendisliği hizmeti yapmalarından başka bir yol kalmamaktadır"* yanıtı verilmiştir. Son soru ile ilgili olarak da *"bu mektep mezunlarının denizden uzaklaşmaları halinde yerlerini dolduracak ve hakikaten feragat ve tahammül isteyen bu vazifeyi ifa edecek işletmecî personel yetiştirilmesi hususunun şimdiden alâkalı makamlara duyurulması gerektiği"* görüşüne varılmaktadır.

Rapor TMMOB 5. Genel Kurulu'nun 27 Ocak 1958 tarihinde Divan Başkanı Vekili Talat ÖZİŞİK tarafından açılan II. Oturumu'nda görüşülmüştür. Tutanaklarda konu ile ilgili olarak sırasıyla Genel Kurul Delegeleri Hüseyin ÖZAYDIN, Abbas ANAÇ, Serbülent BİNGÖL, Cevdet ÖNER, Kemal KORHAN, İhsan TÜMER, İsmet BARUTÇU, Gani TÜRMEN, Necdet ERASLAN, Ragıp DAMAR, Cahit ÖZGÜR, Bülent İYİDOĞAN, Mithat ERSÖZ, Yavuz KANSU, Müstabe SUNAY, Mehmet ORHON, Aydın BOYSAN, Mithat İLKIRAY ve Hulusi ÇETİNOĞLU ile "gözlemci" olarak bulunan YDO Makina Bölümü mezunu bir kişinin söz alarak görüş belirttikleri görülmektedir. Konuşmacıların hangi Oda mensubu oldukları saptanamamış olmakla birlikte; hiçbirinin gemi mühendisi ve GMO Delegesi olmadıklarını belirtmek gerekmektedir. Görüşmelerde bazı konuşmacıların "mühendislik" ünvanı ile de ilgili düşünceler açıklamış olmaları ile birlikte, tartışılan esas konu "Gemi Makinaları İşletme Mühendisi" diploması sahiplerinin TMMOB'ye alınıp alınmayacakları, alınacaklarsa mevcut Oda'lardan birine mi kabul edilecekleri yoksa ayrı bir Oda'nın mı kurulması gerektiğidir.

TMMOB 5. Genel Kurulu sonuç olarak, *"Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunlarının Birlik bünyesinde Oda kurmaları hususunun tamamen 6235 sayılı kanunla ilgili görüldüğüne, nitekim 6235 sayılı kanunun 16. maddesinde ziraat ve orman mühendislerinin de oda kurmaları için ayrı bir madde konulmuş olmasına göre gemi makinaları işletme mühendisi ünvanı ile Oda kurulması da kanunun yürütücüsü olan vekaletlerin ve kanunun yapıcısı olan B.M.M.'nin vazifeleri meyanında bulunduğundan konu ile ilgili merciler mütalaaları ve kararları temininin yeni İdare Heyeti'ne vazife olarak verilmesine"* karar vermiştir.

Bu kararın ardından, konunun "kararın iptali" istemiyle Danıştay'a götürüldüğü anlaşılmaktadır. TMMOB 5. Dönem Yönetim Kurulu bu süreçte bir yandan Danıştay'da yürüyen davayı takip ederken; bir yandan da 17 Haziran 1958 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan "Yüksek Denizcilik Okulu ve Denizcilik Meslek Okul ve Kursları hakkında Nizamname" çerçevesinde yürütülecek işlemler hakkında Milli Eğitim ve Bayındırlık Bakanlıklarından görüş istemiş, Danıştay kararına temel teşkil eden İTÜ Senatosu görüşünün açık olmayan yönlerinin açıklığa kavuşturulması için Üniversitelerarası kurul nezdinde girişimde bulunmuştur.

Bu gelişmelerin aktarıldığı 5. Dönem Yönetim Kurulu Çalışma Raporu'nun dikkate değer yanı, *"konunun ehemmiyetine ve şimdiye kadar bir hâl şeklinin tespit edilememiş olmasına binaen İdare Heyeti(nin konuyu) neticeye bağlayabilmek, tebellür etmiş fikir ve kanaatlerle Umumi Heyet(e) konuyu arz edebilmek üzere faaliyette bulun(duğu); bu suretle bir taraftan iddia olunan mağduriyetin nazarı dikkate alınması(nın) diğer taraftan mevzuun eksiksiz bir şekilde tetkik edilmesi(nin) isten(diği)"* belirtilerek *"burada üzülmek kaydetmek istediğimiz bir husus mevcuttur; İdare Heyetimizin tamamı ile objektif olarak tetkik ve intaç etmek istediği, ancak şimdiye kadar yapılmış olan muamele esasları ve silsilesi dahilinde eksiksiz hale gelmek ve ihtimalleri derpiş etmek üzere hareket etmiş olduğu halde **Gemi Makinaları İşletme Mühendisi unvanına sahip arkadaşlarımızın Birliğimizle herhangi temasta bulunmak arzularına şahit olunmamış, buna mukabil kanun yolları ile meselenin intacına tevessül edildiği görülmüştür.** İdare Heyetimiz ise mevzuu prensipler ile hak ve selahiyetler ve şimdiye kadarki istinat edilmiş olan yetkili makamların mütalâaları bakımından salim istikameti temine çalışmıştır"* ifadelerine ayrıca yer verilme ihtiyacı duyulmuş olmasıdır.

Danıştay Dava Daireleri Genel Kurulu'nun 59/454 esas ve 59/195 sayılı kararı ile TMMOB Genel Kurul kararının iptal edilerek; "*Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri için ayrı bir Oda açılması veya ihtisaslarına en yakın Odaya girmeleri hususunda bir karar verilmesi icap ettiği*" ne hükmedilmesi ve Bayındırlık Bakanlığı ile Başbakanlığın bu doğrultudaki talepleri üzerine TMMOB 6. Dönem Yönetim Kurulu, 18 Eylül 1959 tarihli toplantısında, "Gemi Makinaları İşletme Mühendislerinin sayılarının bağımsız bir oda açmaya uygun olması halinde böyle, bir oda oluşturulması hususunda gerekli girişimlere başlanmasını ve konunun TMMOB 7. Genel Kurulu'na götürülmesini" kararlaştırmıştır.

Gerekli incelemelerin yapılması ve hazırlıkların tamamlanmasının ardından; TMMOB 6. Dönem Yönetim Kurulu "Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunu Gemi Makinaları İşletme Mühendislerinin Birlik bünyesine alınmaları hususundaki hükmün Danıştay kararı ile kesinleşmiş olması, Deniz Harp Okulu Makina Şubesi mezunlarının da aynı diplomaya sahip oldukları ve sayılarının ayrı bir oda kurmaya uygun bulunması göz önüne alınarak; her iki menşeli Gemi Makinaları İşletme Mühendisi diplomasını haiz olanların birlikte ayrı bir oda kurmaları hususunda prensip kararı alınması"nı 7. Genel Kurul'a önerme kararı almıştır.

6. Dönem Yönetim Kurulu Çalışma Raporu'nda bu önerinin hemen altında yer verilmiş olan aşağıdaki satırlar dikkat çekicidir:

"Bu konuda Gemi Makinaları İşletme Mühendislerinin ihtisas sahalarına en yakın iki odanın teklifleri şunlardır:

Makina Mühendisleri Odasının Teklifi:

- *Denizcilik Okulu mevzuunda Birlik Umumi Heyet kararına aykırı olarak Birlik İdare Heyetinin almış olduğu kararın iptali için müzakere açılması*

Gemi Mühendisleri Odasının Teklifi:

- *Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri için ayrı oda kurulması kararının desteklenmesi"*

11-15 Nisan 1960 tarihleri arasında toplanan TMMOB 7. Genel Kurul'da "en uzun ve sıcak tartışmalar Yüksek Denizcilik Okulu mezunlarına Gemi Makinaları İşletme Mühendisi ünvanı ile Oda kurmaları yönündeki gündem maddesinde olmuştur. İki günden fazla süren yoğun ve sıcak tartışmaların ardından Gemi Makinaları İşletme Mühendislerinin TMMOB'de temsil edilmesi 144 olumsuz oya karşı 155 olumlu oyla kabul edilmiştir.

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
GEMİ MÜHENDİSLERİ ODASI

ÖZETİN ÖZETİ...

1955 yılında yurt içinden olduğu kadar yurt dışından diploma alan mühendis ve mimarların da bulunduğu 17-18 kadar mühendislik disiplini olmasına rağmen, TMMOB'yi oluşturan 10 Odanın bulunması, hangi mühendislik disiplininin hangi Oda çatısı altında örgütlenmesi gerekliliğini tartışmaya açmıştır. Bu konuda bir çalışma komisyonu oluşturan TMMOB, net bir çözüm oluşturmamakla beraber İTÜ'nin fakülte örgütlenme prosedürüne uygun bir yapılanma modelini esas almıştır.

(1955)

TMMOB 50. YIL ANDAÇ'I
Sayfa: 28

Mühendislik ve mimarlığın giderek artan bir ivme ile ülkemizde ve toplumda önem kazanmasına paralel olarak TMMOB çatısı altında örgütlenmeyi hedefleyen bazı meslek disiplinleri, yine bu komisyonca mercek altına alınmış ve TMMOB'ne yapılan birçok başvuru reddedilmiştir. Örnek olarak; Denizcilik Yüksek Okulu mezunlarının Gemi Müh. Odası'na, Mineralog ve Jeologların Maden Müh. Odası'na, Orman Mektebi mezunlarının Orman Mühendisleri Odası'na müracaatlarını reddeden komisyon, seramik bölümü mezunlarının mühendislik formasyonuna sahip olduklarını belirleyerek Maden Mühendisleri Odası çatısı altında örgütlenmelerini uygun bulmuştur.

(1955)

TMMOB 50. YIL ANDAÇ'I
Sayfa: 28

Yine Genel Kurul kararlarından olan Yüksek Denizcilik Okulu Makina şubesi mezunlarına, Devlet Şûrası ve üniversite senatosu kararınca verilmesi uygun görülen Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği unvanı ve bir Oda kurarak Birliğe alınmaları ile ilgili olarak konunun, Odalar temsilcilerinden kurulan bir komisyon tarafından incelendiği ve Çalışma Raporu ekinde sunulan Komisyon Raporu ve eklerinden anlaşıldığına göre bu konuda özellikle Maarif Vekaleti ile Münakalat Vekaleti arasında büyük görüş ayrılıkları ve tartışmaların yaşandığı anlaşılmaktadır.

(1957)

TMMOB 50. YIL ANDAÇ'I
Sayfa: 38

Münakalat Vekaleti'nin TMMOB'nin Demirtepe Fevzi Çakmak Sok. No. 20 Yenışehir-Ankara adresine 25 Ocak 1954 tarihinde gönderdiği yazıya göre bu bakanlık, yabancı ülkelerdeki uygulamalara göre gemi makina subaylarına mühendis (engineer) dendiğini ve kendilerine bağlı Yüksek Denizcilik Okulu'ndan mezun olanlara da "Gemi Makinaları İşletme Mühendisi" unvanı verilmesinin uygun görüldüğünü belirtmektedir. Daha sonraki bir yazıda ise bu unvanla verilen diplomalara istinaden bu kişilerin Oda kurmak yolundaki taleplerinin gerçekleştirilmesi istenmiştir.

(1957)

TMMOB 50. YIL ANDAÇ'I
Sayfa: 38

Maarif Vekaleti (MEB) ise İTÜ'nün de katıldığı program yeterliliği ve "mühendis" ve "işletme mühendisi" tanımlarına göre, bu okuldaki ders programının, bu unvan için yeterli bulunmadığını ve Münakalat Vekaleti'nin "tedrisat onayını Maarif yapar ama unvanı biz veririz" tezine karşı olarak tedrisat ile unvanın ayrılamaz olduğunu, unvanı da Maarif Vekaleti'nin onaylaması gerektiğini belirtmektedir.

(1957)

TMMOB 50. YIL ANDAÇ'I
Sayfa: 38

Mühendis tâbirinden maksat bir makınayı imâl etme bilgisine sahip bir konstrüktör vasfıdır. Bu sebeple gemileri yürütmek, yani yapılmış bir makınayı kullanmak üzere mahdud teorik bilgi, fakat fazla pratik kabiliyette olması gereken gemi subaylarının mühendislik vasfına yöneltmelerine ihtiyaç görülmektedir. İşletme Mühendisliği tâbiri ise, esasta mühendis olup bir fabrikada muayyen tezgâh ve işçi kapasitesiyle inşaat ve tamir işlerini en iyi şekilde yürüten kimseye verilir. Bu şekilde oradaki mühendis vasfı da fabrikayı işleten yapıcı vasfı ifade etmektedir. Ayrıca gemi makinalarını işletmek için işletme mühendisliği adı ile bir meslek mevcut değildir. Bu husus evvelce raporda da belirtildiği gibi makina subaylarına "engineer", demekten galattır. Gemi makinaları yüksek mühendisinin gemilerde makina subaylığı yapabilmesi inşa edeceği makinaların dizaynı bakımından faydalı olacağı mütalâa edilerek İtalya, İngiltere gibi bazı memleket bahriyelerinde gemi baş makinistliklerinin üniversite mezunu yüksek makina mühendislerine verildiği bir vakıadır. Fakat bunun aksine olarak gemi makina mühendisliğinin muhakkak üniversite tahsil derecesindeki bilgiye ihtiyaç gösteremeyeceği bir hakikattir. Bu suretle Yüksek Denizcilik Okulu'nun gemileri yürütecek makina subayı yetiştirme gayesinden inhiraf ettirilmemesi yerinde olur. Bunlara rağmen gemi makinalarının tamir, bakım ve yenilerinin imalinde çalıştırılacak bilgili ve tecrübeli personele ihtiyaç gösteren müesseselerin, temayüz etmiş öğrencileri seçerek Denizcilik Okulu'ndan Teknik Üniversite'ye ve Teknik Okullara daha yüksek tahsil yapmak için gönderdikleri vâki olmuştur. İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörlüğü'nün bu mütalâasına herhangi bir şey ilâvesi Komisyonumuzca zait görülmüştür.

(4. Devre İdare Heyeti Çalışma Raporu)
(1957)

"Gemi Makinaları İşletme Mühendisi" diploması almış olanları Diplomadaki kayda rağmen denizde çalışmaya icbar etmek mümkün değildir. Zira gemi makinalarına müşabih makinalar karada da mevcuttur ve bunları aynı ehliyetle de işletebilirler. Herhangi bir sebeple denizde çalışmayan kimselerin aynı faaliyeti karada icra etmelerine mâni olmak doğru olamaz.

(4. Devre İdare Heyeti Çalışma Raporu)
(1957)

Umumî mühendislik formasyonu içinde yapılacak bir işletmecilik, mühendisin konstrüktif kabiliyetinden ve araştırmacılık vasfından fariğ olamaz. Esasen işletme mühendisliği hizmeti, mühendisin araştırma gücü ve kabiliyetiyle telif edildiği zaman hakikî değerini bulan bir faaliyettir. Tekniğin inkişafı röşerşçi, konstrüktör ve işletmecinin tecrübe ve çalışmalarının bir muhassasıdır. Ve bu faaliyet içinde işletme mühendisi işletmeciliğinden evvel araştırmacı ve konstrüktör yani yapıcı olmak mecburiyetindedir. Bir işletme mühendisi kendisine tevdi edilen tesisi, tesis şartları ile muhafaza değil, daha iktisadî, daha rasyonel işletebildiği ve bunun için lüzumlu tadil ve tedbirleri alabildiği takdirde hakikî bir işletme mühendisidir. Bu husus her yerde ve her zaman temin edilmiş ve edilegelmektedir. Mevzu bahis Yüksek Denizcilik Okulu makina bölümü mezunları için böyle bir faaliyet düşünmek hem füzulî, hem de yalnız işletmeci olarak geliştirildikleri için imkânsızdır. Şu şartlar tahtında bu mektep mezunlarının karada çalışmaları halinde, yukarıda tafsîl edilen işletme mühendisliği şekli ile karşılaşmaları gayet tabiidir. Kendilerini hakikî bir işletme mühendisliği hizmetinden, yine almış oldukları noksan formasyon alıkoymaktadır. Diplomalarında belirtildiği gibi noksan olan araştırmacılık ve konstrüktörlük vasıflarından iyi veya kötü istimalde bulunmalarını önleyecek kanunî bir müeyyide mevcut olmadığı gibi bunun için kat'î hududu çizmek de mümkün olamayacaktır.

(4. Devre İdare Heyeti Çalışma Raporu)
(1957)

Bu şartlar dahilinde kendilerinin sırf işletme sanatının dışına çıkmaları büyük bir ihtimalle mümkündür. Bu takdirde doğruya doğruya makina ve elektrik mühendisliği hizmeti yapmalarından başka bir yol kalmamaktadır. Nitekim tetkik ettiğimiz dosyada rastlanılan bu mektep mezunlarının müracaatlarında, kendilerinin bir Odaya kayıtlarını istemekte, aksi halde bulunduktan müesseselerin kendilerine mühendis muamelesi yapmadığından şikâyet etmektedirler. Münakalât Vekâleti'nin kendi verdiği diplomayı tanımamasına imkân olmadığına ve hususî şirketlerin mühendis diploması araması varit olamayacağına göre bu mektep mezunlarının şu anda bile karada ve hattâ resmî müesseselerde faaliyette bulundukları neticesine varılabilir ki müracaat edenlerin adreslerinden de bu husus sarîh olarak görülebilmektedir. Noksan olan Birliğimizce yapılacak tescildir.

(4. Devre İdare Heyeti Çalışma Raporu)
(1957)

BİRLİK İDARE HEYETİNİN TEKLİFLERİ

2. GEMİ MAKİNALARI İŞLETME MÜHENDİSLERİNİN ODA KURMASI :

Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunu Gemi Makinaları İşletme Mühendislerinin Birlik bünyesine alınmaları hususundaki hükmün Şûrayı Devlet kararı ile kesbi katiyet etmesi, Deniz Harp Okulu Makina Şubesi mezunlarının da aynı diplomayı ihraz etmeleri ve adetlerinin müstakî bir oda kurmaya müsait bulunması muvacehesinde;

- Her iki menşeli Gemi Makinaları İşletme Mühendisi diplomasını haiz olanların müştereken müstakîl bir oda kurmaları hususunda prensip kararı ittihazi,
- Bu karara müsteniden diplomayı haiz ve Birliğe beyanname vermiş olanların iştiraki ile yapılacak Oda toplantısında kabul edilecek Oda Talimatnamesinin tetkik edilmek üzere ilgili komisyona havalesi,
- Oda Umumî Heyetinde seçilecek delegelerin Birlik Umumî Heyetimiz toplantılarına katılmaları ve Birlik İdare Heyeti namzetlerinin seçimlerde nazarı itibara alınması,

hususlarında karar ittihazını yüksek takdirinize arz ederiz.

Bu konuda Gemi Makinaları İşletme Mühendislerinin ihtisas sahalarına en yakın iki odanın teklifleri şunlardır:

Makina Mühendisleri Odasının Teklifi:

Denizcilik Okulu mevzuunda Birlik Umumi Heyet kararına aykırı olarak Birlik İdare Heyetinin almış olduğu kararın iptali için müzakere açılması,

Gemi Mühendisleri Odasının Teklifi:

Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri için ayrı oda kurulması kararının desteklenmesi.

(6. Devre İdare Heyeti Çalışma Raporu)
(1960)

TMMOB 50. YIL ANDAÇ'I
Sayfa: 28

Genel Kurul'da en uzun ve sıcak tartışmalar, Yüksek Denizcilik Okulu mezunlarına Gemi Makinaları İşletme Mühendisi unvanı ile Oda kurmaları yönündeki gündem maddesinde olmuştur. İki günden fazla süren yoğun ve sıcak tartışmaların ardından, Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri'nin TMMOB'de temsil edilmesi, 144 olumsuz oya karşı 155 olumlu oyla kabul edilmiştir.

(7. Umumi Heyet)
(11- 15 Nisan 1960)

TMMOB 50. YIL ANDAÇ'I
Sayfa: 57

TARİH SIRASINA GÖRE OLAYLAR ve AÇIKLAMALAR

Tarih	Olay / Açıklama	Sayfa
19.09.1946	Ulaştırma Bakanlığının talebi üzerine İ.T.Ü. Senatosu 19.9.1946 tarihli oturumunda bir karar alarak, bazı şartların tahakkuku ile Yüksek Denizcilik Okulu Makina kısmı mezunlarına Deniz Makina Mühendisi unvanının verilebileceği sonucuna varmış ve okulda teşkil edilen bir Komisyon mevzu bahis değişimleri yaparak neticeyi berayı tetkik İ.T.Ü. Rektörlüğüne göndermiştir. İ.T.Ü. Rektörlüğü bu hususta mütalâaları alınmak üzere Ord. Prof. Salih Murat Uzdilek ile Prof. E. V. Telfer'i görevlendirmiştir. Prof. Uzdilek mezunlara mühendislik unvanının verilebileceğini, Prof. Telfer ise verilemeyeceğini ileri sürmüşlerdir.	27-28
31.01.1951	Maarif Vekâleti'nin mütalâasına mesnet olmak üzere ... İstanbul (Yıldız) Teknik Okulu'nun mütalâası (Maarif Vekaleti tarafından) istenmiş(tir).	12
19.03.1951	(İstanbul Teknik Okulu tarafından) toplanan bir kurul vaziyeti tetkikle keyfiyeti bir raporla Vekâlet'e aksettirmiştir. Bu raporda, her iki okulun müfredat programlarının karşılaştırılmasında Yüksek Denizcilik Okulu aleyhine birçok noksanların bulunduğu tespit edildiği ve noksan derslerin İstanbul Teknik Okulu'nda ikmal suretiyle bunlara Gemi Makinaları İşletme Mühendisi unvanının verilebileceğini bildirmiş(tir).	12
19.03.1951	Kurul, hidrostatik ve aerostatik, dalga ve titreşim hareketleri, optik bahsine hiç yer verilmediği, eğri eksenli çabukların iyilme hesaplarına, su tribünleri, takım tezgahları tertibatı, Demiryolu makinaları ve su işletmeleri, motorlu taşıtlar ve hava derslerine yer verilmediğini, pompa ve kompresörler bahsinde de konstrüktif esaslara temas edilmediğini, tasarı geometri ders tatbikatı zamanının olmadığını bildirmiştir. Kurul, bu noksanlara göre mühendislik unvanının verilip verilmemesi hakkında bir karara varmanın yanlış olacağını, Denizcilik Okulu lehine kaydedilecek hususatin da mevcut bulunduğunu, en uygun şeklin mezunların noksan derslerini teknik okulda görmek suretiyle "Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği" unvanını alabileceklerini mütalâa etmiştir.	40
22.01.1952	Maarif Vekâleti ... keyfiyeti Münakalât Vekâleti'ne bildirmiştir. Bu yazıda Makina Şubesi mezunlarına, durumlarına uygun düşen bir unvan verilmesinin çok yerinde olduğunun Maarif Vekâleti'nce de takdir edilmekte olduğu, bununla beraber bu şube mezunlarına mutlaka mühendis unvanı verilmesi arzu edildiği takdirde bunların birer makina mühendisi gibi yetiştirilmek üzere noksan kalan derslerini Teknik Okul'da görmelerinin lüzumlu bulunduğu veyahut Yüksek Denizcilik Okulu'nda tam bir mühendislik formasyonu verecek programın uygulanması icap edeceği, böyle bir programı esasen tatbik etmekte olan İstanbul Teknik Okulu mevcut iken ayrıca birçok külfet ve masrafa katlanılmayarak İstanbul Teknik Okulu'ndan istifade etmenin daha faydalı olacağı bildirilmiştir.	12
1952	Münakalât Vekâleti yukarıda tafsil edilen Maarif Vekâleti görüşü üzerinde herhangi bir mütalâa serd etmeden, Amerika'da mevcut dört Yüksek Deniz Okulu'ndan getirtilen ve mezunlarına "Bachelor of Science" derecesi veren müfredat programlarına mütenazır olarak hazırlanan programların uygun görüldüğü takdirde ... tespit ve tasvip edilmesini (Maarif Vekaleti'nden) istemiştir.	12
14.05.1952 26.09.1952	Bu programlar ... Maarif Vekâleti'nce İstanbul Teknik Üniversitesi'ne gönderilmiş ve şu hususlar sorulmuştur:	12-13

	a) Bu programların Yüksek Denizcilik Okulu gayesine uygun olup olmadığı, b) Mühendislik unvanı vermeye müsait bir seviyede bulunup bulunmadığı, c) Yüksek Denizcilik Okulu'nun bugünkü haliyle bu programı gereği gibi tatbik edip edemeyeceği, edemeyecekse ne gibi tedbirler gerektiği.	
1952	İstanbul Teknik Üniversitesi Makina Fakültesi Dekanlığı'nca teşkil edilen Profesörler Kurulu mevzuu tetkik etmiş ve neticede Yüksek Denizcilik Okulunun bugünkü programı ile mühendis unvanı veremeyeceği, iyi program seçip buna göre tedris yapılacağı iddiasının da kafi olamayacağı, bunun bir tahsil müessesesinin iktidarı mevzuu olduğu, Amerika'daki programla yetişenlere verilen "Bachelor of Science" unvanının bir mühendislik unvanı olmayıp kolej derecesinde bir tahsil ifade ettiği ve bu unvanın güverte zabitlerine de verildiği, eğer makina zabitlerine mühendis unvanı verilmesi gerekiyorsa İstanbul (Yıldız) Teknik Okulunda bir gemi makinaları şubesi açılması ve makina zabitlerinin orada yetiştirilmesinin uygun olacağı kararına ittifakla varılmıştır.	13
22.11.1952	İ.T.Ü.'nün Profesörler Kurulu kararı ... (Maarif Vekaleti tarafından) Münakalât Vekâletine bildirilmiş(tir).	40
27.11.1952	(Münakalât Vekâletinden) alınan ... cevapta, Profesörler Kurulu kararının etraflıca inceleneceği, ancak tedrisata ... başlanmış olduğu (belirtilerek) işbu Amerikan Programının tasdiki istenmiştir.	40
1952	Müstacelen (Maarif) Vekâletimiz bu müstaceliyeti dikkate alarak makine şubesinden mezun olacılara mühendis unvanları verilmesi bahis konusu olmamak kaydıyla programı tasdik etmiştir. Münakalât Vekâleti de Okul Yönetmeliğinin 2. sahifesine "Bu yönetmelik Ulaştırma Bakanlığının 23.1.1951 Gün ve 1/3-10-347 sayılı emirleriyle yürürlüğe girmiş olup, ... makina sınıfına verilecek mühendislik unvanı, ... hakkındaki hükümleri tatbik olunmayacaktır" ibaresini derç etmiştir.	40
18-22.10.1954	(Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği 1. Genel Kurul Toplantısı)	-
11.12.1954	(TMMOB Gemi Mühendisleri Odası 1. Genel Kurul Toplantısı)	-
25.01.1955	... T.M.M.O.B.'ce izhar edilen tereddüde Münakalât Vekâleti tarafından 25.1.1955 tarihli yazı ile hulasaten aşağıdaki cevap verilmiştir. Yüksek Denizcilik Okulu'nun Makina Şubesi tedris süresi dört sene olup Amerikan Denizcilik Akademileri programlarına uygun bir program tatbik ettiği, gemilerde aldıkları vazifeleri göz önünde bulundurularak merî mevzuat gereğince kendilerine Gemi Makinaları İşletme Mühendisi unvanı verilebileceği neticesine varıldığı ve bu sebeple ... kendilerine bu unvanın tanındığı .. bildirilmektedir	11
29.03.1955	(TMMOB İdare Heyeti Kararı) Gemi Makinaları İşletme Mühendislerinin durumu mevzuundaki müzakerede Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri mevzuunu Birliğe intikal ettiren Yüksek Deniz Ticaret Okulu Mezunları Cemiyeti'nin mektubu üzerine yapılan muameleler ve Nafia Vekâleti'ne müracaat etmeleri hakkında verilen cevabın uygun görüldüğüne karar verildi.	1
03.04.1955	(TMMOB İdare Heyeti Kararı) Birlik İdare Hey'etinin çok geç ıttıla kesbettiği bu hususa ait bir karara varmak için münakaşa edilecek zamanın bulunmaması ve mevzuun ehemmiyeti dolayısıyla acil bir kararın yerinde görülmediği hususlarında mutabık kalınarak bu husustaki eski muhaberatın, Gemi Mühendisleri Odası Mütalâasının, Nafia Vekaleti yazısının lüzumu halinde Kongre Umumi Hey'etine arz edilmek üzere bir dosyanın hazırlanmasına,	1

04.04.1955	(TMMOB Birinci Devre Çalışma Raporu) Münakalât Vekâletince ittihaz edilen bir kararla Yüksek Deniz Ticaret Okulu Makina Şubesi mezunlarına gemi makinaları işletme mühendisliği unvanı verilmesi hususunda ileri sürülen talepler ele alınmış ve hakikati halde kanunun tavsif ettiği unvana sahip olup olmayacakları keyfiyetinin 3458 sayılı Kanun ile Nafia Vekâleti'nce tekerrür ettirilmesi icap ettiğinden bu meselede Vekâletin kararına intizar edilmektedir.	2
09.07.1955	(TMMOB İdare Heyeti Kararı) Yapılan müzakerede bu unvanı verme selâhiyetinin bir tek Otoriteye tanınması, siyasi ve idari makamların böyle bir selâhiyeti kullanmaları 3458 sayılı Kanun'un gayri vazih tarafları buna amil oluyorsa bir kanun tadili yapılması hususları müzakere edilerek; Odaların kendi branşları dahilinde unvan meselesini ne yolda emniyet altına almayı düşündüklerini açıklamaları için Birlik tarafından bu günkü cari usulün bildirilmesine ve Odadan mütalâ'a istenilmesine karar verildi.	3
25.07.1955	Münakalât Vekâleti'nin Başvekâlet kanalıyla istişari karar istihsal etmek üzere Şûra'yı Devlet'e ... intikal ettirdiği bu mevzu ...	11
03.11.1955	Maarif Vekâleti'nden alınan ... yazı ile bu okul programlarının daha önce Maarif Vekâleti'nce tetkik edildiği, bunların mühendislik unvanını temin edecek bir seviyede olmadığı ve dolayısıyla bu diplomaların usulüne uygun olmadığı bildirilmiştir.	12
13.12.1955	(Devlet Şurası tarafından İTÜ Rektörlüğü'nden konuya ilişkin görüşünün sorulması)	29
1955-1956	(İTÜ Makina Fakültesi Gemi İnşaatı II Kürsüsü mütalâası) Bu mukayesede bilhassa şu nokta açıkça tebarüz etmiştir ki okulun makina bölümü programları gemilerin makinalarını işletecek personel için tatbikat kısmı nazarî bilgilerle aynı derecede kifayetli görülmemiştir. Nazarî bilgilerin yabancı benzer müesseselerinkilerle mukayesesi Yüksek Denizcilik Okulu'nun vermiş olduklarının gemi makina personeli için lüzumlu bilgileri temine yeter görülmektedir. İtalyan Deniz Akademisi ile Alman Denizcilik Okulunun nazarî bilgileri miktar itibarıyla Yüksek Denizcilik Okulundan pek büyük farklar göstermektedir. U.S. Deniz Ticaret Akademisi programlarının nazarî dersleri miktarları Yüksek Denizcilik Okulu Makina Bölümü programları ile müşabih görülmüş ve Amerikan Deniz Akademisi ile Türk Deniz Harp Okulu programlarından gayet cüzi bir eksiklik müşahade edilmiştir. Yukarıda adları geçen okullardan mezun olanlar hiçbir zaman mühendislik unvanlarını kazanmamaktadırlar. Mühendis olmak için, İtalyan Deniz Akademisinden mezun olanların bir yıllık deniz hayatından sonra iki yıllık mühendislik tahsili görmeleri ve bu maksat için Mühendislik Okuluna girmeleri icap etmektedir. Amerikan Deniz Akademilerinden mezun olanların ayrıca yüksek mühendislik tahsilleri için üç yıl M.İ.T.e gitmeleri gerekmektedir. Türkiye'de Deniz Kuvvetlerimize makina subayı yetiştiren Deniz Harp Okulu mezunlarının Yüksek Mühendislik tahsili için Teknik Üniversitemize girerek üç yıl ilâve tahsilleri Senatamızın 30 Haziran 1955 tarih ve 360 no.lu toplantı kararlarından olduğu hatırlanması faydalı bir husustur. Ayrıca, yalnız başına programların mühendislik formasyonu veremeyeceği de aşîkâr bir keyfiyettir. Tedris kadrosunun, laboratuarların, tatbikatların ve nihayet asıl istikametlendirmenin bu yetiştirmede birinci derecede önemi olduğu göz önüne alınmalıdır. Halen memleketimizdeki Deniz Ticaret Filosundaki makina personeli muhtelif kaynaklardan yetişmiştir. Bunlardan bir kısmı tamamen pratikten yağcılıktan	31-32

	gelmektedir. Diğer bir kısım, bahriyeden ayrılmış makina subaylarıdır. Hamit Naci Mektebinden yetişmiş makina subayları da epeyi bir yekûn tutmaktadır. Son kısım Yüksek Denizcilik Okulu Makina bölümü mezunları olan yeni nesildir. Deniz Ticaret Filosundaki gemilerin gerek tonaj ve gerek makina karakteristikleri bakımından gösterdiği inkişaf göz önünde tutularak bu makinaların iyi bir şekilde işletilmesi ve bakımını sağlayacak personelin hem miktar ve hem de kalite bakımından bugünkü ve müstakbel isteklere cevap verebilmesi lâzımdır. Bu bakımdan temin edilmesi için, yani gemi makinalarının teknik vaziyeti yüksek memleketlerdeki kadar kifayetli bir şekilde işletilmesi ve bizzat gemi içinde lüzumlu tamiratın mükemmel başarılabilmesi için, yetişecek personelin memleketin hususiyetleri de bittabi göz önünde tutularak teorik ve pratik ne gibi bilgilerle teçhiz edilmeleri lâzım geldiğinin tâyni için bir komisyonun teşkilinin lüzumuna kani olduğumuzu saygılarımızla bildiririz.	
03.01.1956	(Ord. Prof. Ata NUTKU'nun mütalaası) ... mühendis tâbirinden maksat, bir makinayı imâl etme bilgisine sahip bir konstrüktör vasfıdır. Bu sebeple gemileri yürütmek, yani yapılmış bir makinayı kullanmak üzere mahdud teorik bilgi fakat fazla pratik kabiliyette olması gereken gemi makina subaylarının mühendislik vasfına yönlendirilmelerine ihtiyaç görülmemektedir. İşletme Mühendisliği tâbiri ise, esasta mühendis olup bir fabrikada muayyen tezgâh ve işçi kapasitesiyle inşaat ve tamir işlerini iyi şekilde yürüten kimseye verilir. Bu şekilde oradaki mühendis vasfı da fabrikayı işleten yapıcı vasfı ifade etmektedir. Ayrıca gemi makinalarını işletmek için işletme mühendisliği adı ile meslek mevcut değildir. Bu husus evvelki raporda da belirtildiği gibi Gemi Makina Subaylarına "Engineer" demekten galattır. Gemi Makinaları Yüksek Mühendisinin gemilerde makina subaylığı yapabilmesi, inşa edeceği makinaların dizaynı bakımından faydalı olacağı mütalâa edilerek İtalya, İngiltere gibi bazı memleket bahriyelerinden gemi baş makinistlerinin Üniversite mezunu Yüksek Gemi Makina Mühendislerine verildiği bir vakiydir. Fakat bunun aksine olarak Gemi Makina Mühendisliğinin muhakkak Üniversite tahsil derecesindeki bilgiye ihtiyaç göstermeyeceği bir hakikattir. Bu suretle Yüksek Denizcilik Okulunun gemileri yürütecek makina subayı yetiştirme gayesinden inhiraf ettirilmemesi yerinde olur. Bunlara rağmen, Gemi Makinalarının tamir, bakım ve yenilerinin imâlinde çalıştırılacak bilgili ve tecrübeli personele ihtiyaç gösteren müesseselerin temayüz etmiş öğrencileri seçerek Denizcilik Okulundan Teknik Üniversiteye ve Teknik Okullara daha yüksek tahsil yapmak için gönderildikleri vaki olmuştur. Buna imkân vermek üzere bugünkü Kurulumuzun gündeminin birinci maddesinde bulunan diğer teknik okullar ve kolejlerden üniversitemize intibak şeklinin Yüksek Denizcilik Okulu için de imkân dahiline alınmasının uygun olduğu kanaatinde bulunduğumuzu saygıyla bildiririm.	32-33
25.09.1956	(İTÜ Rektörlüğü'nün Devlet Şurası'na yazısı) Yüksek Denizcilik Okulu Makina Bölümü mezunlarına mühendislik unvanı verilip verilmeyeceği hakkında üniversitemiz mütalâasına intikal etmiş bulunan karar dolayısıyla mesele Senatomuzca tezekkür edildi. Durumun bîr Komisyona inceletirilmesini müteakip cereyan eden nihai müzakere neticesinde: 1- Okula, lise mezunları arasından müsabaka imtihanı ile öğrenci seçilmesi, 2- Okul müfredat programlarının mühendis unvanı alacakların haiz olduğu seviyede bulunması, 3- Bu okulda yetişenlerin, mühendis tarifine uygun bîr formasyonda olmaları, nazarı dikkate alınarak Makina Bölümü mezunlarına Mühendis unvanının verilmesi, ancak diplomalarında Mühendis kelimesinin yanına parantez içerisinde Gemi Makinaları İşletme Mühendisi ibaresinin kaydı oybirliğiyle kararlaştırıldı.	21
28.11.1956	Şûra'yı Devlet 3. Dairesi aşağıdaki neticeye varmıştır:	11-12

	Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunlarına, Okulun müfredat programlarına göre mühendislik unvanı verilip verilmeyeceği hakkında İstanbul Teknik Üniversitesi'nce yapılan tetkikat neticesinde: ... makina bölümü mezunlarına mühendis unvanının verilmesi, ancak diplomalarında mühendis kelimesinin yerine parantez içinde (Gemi Makinaları İşletme Mühendisi) ibaresinin yazılmasının oy birliğiyle kararlaştırıldığı anlaşılmaktadır. ... İstanbul Teknik Üniversitesi'nce okulun müfredat programları üzerinde yapılan inceleme ile de; bu programların, mühendis unvanı alacakların haiz olduğu bir seviyede bulunduğu ve bu okuldan yetişenlerin mühendis tarifine uygun bir formasyonda oldukları tespit olunmuştur. Bu durum karşısında Yüksek Denizcilik Okulu'nun Teknik Üniversite tarafından tetkik edilen müfredat programının aynen uygulanmış bulunduğu mezunlarına mühendis unvanı verilmesinde kanuna aykırılık görülmediği cihetle bu programlara göre yetiştirilmiş bulunan Makina Şubesi mezunlarının 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'na istinaden Oda kurmalarının da tabî bulunduğu ... ittifakla karar verildi.	
29.11.1956	Bu karar ... Şûra'yı Devlet Umumî Heyeti'nce de tetkik edilmiş ve bu karara ittifakla iştirak edilmiştir.	12
24.12.1956	Devlet Şûrası'nın alâkalı kararı (TMMOB tarafından) Maarif Vekâleti'ne intikal ettirilmiş ve bu karar muvacehesinde mezkûr Vekâletin mütalâası istenmiştir.	12
30.12.1956	(TMMOB İdare Heyeti Kararı) Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunlarına Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği unvanının verilmesine dair Devlet Şûrası kararı hakkında müzakere: Nafia Vekâletine kararın duyurulması suretiyle Umumî Heyette karar alınacak bu husus hakkında Birliğe bir yol gösterilmesi ricasında bulunulmasına, Odaların Umumî Heyete bu hususta arzedilecek bir düşünceleri olup olmadığının sorulmasına, Hukuk Müşavirinden istişarî kararların kıymeti hukukiyesi hakkında bilgi alınmasına karar verildi.	5
26.01.1957	(TMMOB İdare Heyeti Kararı) Yüksek Denizcilik Okulu makina şubesi mezunlarına gemi makinaları işletme mühendisliği unvanı hakkında Gemi Mühendisleri Odası'nın ... yazısının ve Hukuk Müşaviri mütalaasının müzakeresi; ... Hukuk Müşaviri ve Münakalât Vekâletinden gelen yazılar okundu, Mezkûr mektep mezunlarının Cemiyetlerden gelen teklife uyularak altı Cemiyet mensubunun Umumi Heyete müşahit olarak bulunmasına ve keyfiyetin Birlik İdare Heyeti tarafından bir mütalâa serdedilmeksizin Umumi Heyete arzına karar verildi.	5
15.02.1957	Maarif Vekâleti ... Mühendislik ve Mimarlık Hakkındaki Nizamname'nin memleket içindeki okulların muadeletlerinin tesbiti hususunda bir hüküm ihtiva etmediğinden ve bu hususta yeni bir nizamname de tanzim edilmemiş olduğundan Devlet Şûrası istişari kararına Vekâletleri'nce itiraz edildiği bildirilmiştir.	12
12.04.1957	(Maarif Vekâleti'nin Devlet Şûrası'na gönderdiği yazı) ... ne 3458 ve ne de 4121 sayılı kanunlar ile hatta 1939 tarih ve 2/10941 sayılı nizamname ile kendisine hiç bir hak ve salâhiyet tahmil edilmemiş bulunan Münakalât Vekâletinin ... Yüksek Denizcilik Okulu ile mühendis mektepleri arasında muadelet mevcut olduğunu kabul etmiş ve Vekaletimizin kanunî hakkını kullanması nezedilmiştir. ... Yüksek Denizcilik Okulu Makina şubesi mezunlarına, hali hazır durumuna ve	41

	Vekâletimize tescil edilmiş müfredat programına göre (Mühendis) unvanının verilmesinin yerinde olmayacağı ve esasen bu unvanın verilmesi gerekip gerekmediği hususunun tetkik ve takdirinin ise Münakalat Vekâletine ait bir keyfiyet olmayıp, ... ancak Maarif Vekâletinin salâhiyetli bulunduğu hususundaki Vekâletimiz noktai nazarının uygun olacağına dair Devlet Şûrası'nca yeniden istişari mütalâa istihsal buyurulmasına yüksek müsaadelerinizi derin saygılarımla arz ederim.	
04.09.1957	(Münakalât Vekâleti'nin Devlet Şûrası'na gönderdiği yazı) Programların kifayetsizliği iddiasının mesnedini, mühendis yetiştiren Yüksek Okullarda yaptırılan tetkikler neticesi alınan raporlardan, bu raporlarda daima aleyhte tecelli eden hususlara işaret edilmiş ve Yüksek Denizcilik Okulu lehine kaydedilen kısımların meskût bırakıldığı görülmüştür. Her şeyden evvel şu ciheti sarih olarak tespit etmek lazımdır. Mevzu Makina Mühendisliği değil İşletme Mühendisliği ve tahsisen Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği mevzudur. Her iki tahsilin gaye ve maksatları, dolayısıyla programları ayrı olmak iktiza eder. ... Maarif Vekaleti (mühendis) unvanı verilmeyeceğini mutlak olarak iddia etmemekte, unvan verilmesi lâzım ise programların bu unvanın verilmesine kifayet edecek duruma getirilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Kifayetsizlik hakkındaki iddia 1951 ve 1952 tarihindeki tetkiklere istinad etmektedir. Bu tetkiklerin artık hiç bir kıymeti kalmadığı İ.T.Ü.'nün muahhar kararından anlaşılmaktadır. Unvanın Maarif Vekâleti tarafından verilmesi gerektiğine dair olan ... mütalâa yersizdir.	41-42
28.05.1957	(TMMOB İdare Heyeti Kararı) Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği konusunun görüşülmesinde; meselenin Sayın Celal Gözen'in bulunduğu bir toplantıda müzakeresine karar verildi.	5
1957	(Konuyu incelemek üzere TMMOB tarafından kurulan Komisyon'un Raporu) İstanbul Teknik Okulunun, İ.T.Ü. Makina Fakültesinin, Makina Fakültesi Gemi Kürsüsünün, İ.T.Ü. Senatosunca teşkil edilen Komisyonun tetkikleri, çalışmalarımıza esas alınmıştır. İ.T.Ü. Senatosunca, yukarıda adı geçen teşekküllerin raporlarına aykırı bir görüşe varılmış olmasının mucip sebepleri Komisyonumuzca temin ve tespit edilememiştir. Komisyonumuz bu safhadan sonra, sadece bir meslek değil, memleket meselesi olarak bu mevzuda aşağıdaki suallerin cevabını aramak ihtiyacını duymuştur. 1. Gemi makinaları işletme mühendisliği diye bir formasyon olup olamayacağı, 2. Gemi işletmelerinde çalışanların böyle bir formasyona ihtiyaçları olup olmadığı, 3. Bu formasyonu almış olanları diplomalarındaki "gemi makinaları işletme mühendisi" kaydına istinaden sadece denizde çalışmaya icbar etmek kabil ve doğru olup olmayacağı, 4. Bu olmadığı takdirde bunların karada buna müşabih bir meslek faaliyeti göstermeleri kabil mi ve bu faaliyeti diplomalarındaki dar kayıtlara uyarak tahdit etmek mümkün olabilir mi? 5. Bu tahdit yapılamadığı takdirde doğacak ihtilâf ve mahzurlar nelerdir? Diğer mühendislik branşlarına ve diğer Odalar mensubu mühendislerin faaliyet sahalarına tecavüzler olacak mıdır? 6. Bu durumdan Deniz Ticaret Filomuz mutezarrır olacak mıdır? Bu mektep mezunları mühendis olarak çalıştıkları ve denizle alakalarını keserek karaya çıktıkları takdirde bugüne kadar bilinen mânada makina subayı yetiştirmek üzere yeni tedbirler almak ve meselâ yeniden mektep açmak lâzım değil mi?	17-18

Taaddüdü mümkün olan ve aşağıda kısaca cevaplandırılmaya çalışılan bu suallerin alâkalı diğer müesseselerce de ele alınması, bugüne kadar bu meslek mensuplarına unvan temininden ibaret gibi gözükken bu mevzua hakikî hüviyet ve değerini verecektir.

...

Mühendis tâbirinden maksat bir makinayı imâl etme bilgisine sahip bir konstrüktör vasfıdır. Bu sebeple gemileri yürütmek, yani yapılmış bir makinayı kullanmak üzere mahdut teorik bilgi, fakat fazla pratik kabiliyette olması gereken gemi subaylarının mühendislik vasfına yöneltilmelerine ihtiyaç görülmemektedir. İşletme Mühendisliği tâbiri ise, esasta mühendis olup bir fabrikada muayyen tezgâh ve işçi kapasitesiyle inşaat ve tamir işlerini en iyi şekilde yürüten kimseye verilir. Bu şekilde oradaki mühendis vasfı da fabrikayı işleten yapıcı vasfı ifade etmektedir. Ayrıca gemi makinalarını işletmek için işletme mühendisliği adı ile bir meslek mevcut değildir. Bu husus evvelce raporda da belirtildiği gibi makina subaylarına "engineer". demekten galattır. Gemi makinaları yüksek mühendisinin gemilerde makina subaylığı yapabilmesi inşa edeceği makinaların dizaynı bakımından faydalı olacağı mütalâa edilerek İtalya, İngiltere gibi bâzı memleket bahriyelerinde gemi baş makinistliklerinin üniversite mezunu yüksek makina mühendislerine verildiği bir vakıdır. Fakat bunun aksine olarak gemi makina mühendisliğinin muhakkak üniversite tahsil derecesindeki bilgiye ihtiyaç gösteremeyeceği bir hakikattir. Bu suretle Yüksek Denizcilik Okulu'nun gemileri yürütecek makina subayı yetiştirme gayesinden inhiraf ettirilmemesi yerinde olur. Bunlara rağmen gemi makinalarının tamir, bakım ve yenilerinin imalinde çalıştırılacak bilgili ve tecrübeli personele ihtiyaç gösteren müesseselerin, temayüz etmiş öğrencileri seçerek Denizcilik Okulu'ndan Teknik Üniversite'ye ve Teknik Okullara daha yüksek tahsil yapmak için gönderdikleri vâki olmuştur. İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörlüğü'nün bu mütalâasına herhangi bir şey ilâvesi Komisyonumuzca zait görülmüştür.

... "Gemi Makinaları İşletme Mühendisi" diploması almış olanları Diplomadaki kayda rağmen denizde çalışmaya icbar etmek mümkün değildir. Zira gemi makinalarına müşabih makinalar karada da mevcuttur ve bunları aynı ehliyetle de işletebilirler. Herhangi bir sebeple denizde çalışmayan kimselerin aynı faaliyeti karada icra etmelerine mâni olmak doğru olamaz.

... Umumî mühendislik formasyonu içinde yapılacak bir işletmecilik, mühendisin konstrüktif kabiliyetinden ve araştırmacılık vasfından fariğ olamaz. Esasen işletme mühendisliği hizmeti, mühendisin araştırma gücü ve kabiliyetiyle telif edildiği zaman hakikî değerini bulan bir faaliyettir. Tekniğin inkişafı röşerşçi, konstrüktör ve işletmecinin tecrübe ve çalışmalarının bir muhassasıdır. Ve bu faaliyet içinde işletme mühendisi işletmeciliğinden evvel araştırmacı ve konstrüktör yani yapıcı olmak mecburiyetindedir. Bir işletme mühendisi kendisine tevdi edilen tesisi, tesis şartları ile muhafaza değil, daha iktisadî, daha rasyonel işletebildiği ve bunun için lüzumlu tadil ve tedbirleri alabildiği takdirde hakikî bir işletme mühendisidir. Bu husus her yerde ve her zaman temin edilmiş ve edilegelmektedir. Mevzu bahis Yüksek Denizcilik Okulu makina bölümü mezunları için böyle bir faaliyet düşünmek hem fuzuli, hem de yalnız işletmeci olarak geliştirildikleri için imkânsızdır. Şu şartlar tahtında bu mektep mezunlarının karada çalışmaları halinde, yukarda tafsil edilen işletme mühendisliği şekli ile karşılaşmaları gayet tabiidir. Kendilerini hakikî bir işletme mühendisliği hizmetinden, yine almış oldukları noksan formasyon alıkoyacaktır. Diplomalarında belirtildiği gibi noksan olan araştırmacılık ve konstrüktörlük vasıflarından iyi veya kötü istimalde bulunmalarını önleyecek kanunî bir müeyyide mevcut olmadığı gibi bunun için katî hududu çizmek de mümkün olamayacaktır.

... Bu hududu çizmek kabil olamadığına göre bu mektep mezunlarının karada

çalışmaları halinde doğacak mahzurlar 4. maddede alâkası dolayısıyla kısmen izah edilmiştir. Bu şartlar dahilinde kendilerinin sırf işletme sanatının dışına çıkmaları büyük bir ihtimalle mümkündür. Bu takdirde doğrudan doğruya makina ve elektrik mühendisliği hizmeti yapmalarından başka bir yol kalmamaktadır. Nitekim tetkik ettiğimiz dosyada rastlanılan bu mektep mezunlarının müracaatlarında, kendilerinin bir Odaya kayıtlarını istemekte, aksi halde bulunduktan müesseselerin kendilerine mühendis muamelesi yapmadığından şikâyet etmektedirler. Münakalât Vekâleti'nin kendi verdiği diplomayı tanımamasına imkân olmadığına ve hususî şirketlerin mühendis diploması araması varit olamayacağına göre bu mektep mezunlarının şu anda bile karada ve hattâ resmî müesseselerde faaliyette bulundukları neticesine varılabilir ki müracaat edenlerin adreslerinden de bu husus sarih olarak görülebilmektedir. Noksan olan Birliğimizce yapılacak tescildir.

... Yüksek Denizcilik Okulu makina bölümü mezunlarının denizden uzaklaşmaları halinde doğacak mahzurları ifadeyi zait görüyoruz. Her şeyden evvel deniz ticaret filomuz kendisi için yetiştirilmekte olan ve mevzu vukufu şüphe götürmeyen işletmecilerden mahrum kalacaktır. Zira Gemi Adamları Talimatnamesi, bu mektep mezunlarının muayyen kademede yaptıkları hizmete talip olan bir makina mühendisi için muayyen bir müddet stajı şart koşmaktadır. Bu mektep mezunlarının denizden uzaklaşmaları halinde yerlerini dolduracak ve hakikaten feragat ve tahammül isteyen bu vazifeyi ifa edecek işletmeciler personel yetiştirilmesi hususunun şimdiden alâkalı makamlara duyurulması gerektiği kanaatinde olduğumuzu bildiririz.

26.12.1957

(TMMOB İdare Heyeti Kararı)

Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi Mezunlarına Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği unvanı verilmesi konusunu inceleyen Komisyon raporunun aynen kabulüne ve Birlik V. Umumî Heyetine arzına, bahsi geçen okul mezunlarının Birliğe iltihaklarına sebep görülmediğine, konu şahsî bir dava mahiyeti aldığından, Birliğin bu tezinin savunulmasına ve aynı kanaatte olan Maarif Vekâletiyle yakın temasın devamına, Üniversite Senatosundaki üyelerimizle de müşterek çalışmalarda bulunulmasına karar verildi.

6

27.01.1958

(TMMOB Beşinci Umumi Heyet Kararı)

Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunlarının Birlik bünyesinde Oda kurmaları hususunun tamamen 6235 sayılı kanunla ilgili görüldüğüne, nitekim 6235 sayılı kanunun 16. maddesinde ziraat ve orman mühendislerinin de oda kurmaları için ayrı bir madde konulmuş olmasına göre gemi makinaları işletme mühendisi ünvanı ile Oda kurulması da kanunun yürütücüsü olan vekaletlerin ve kanunun yapıcısı olan B.M.M.'nin vazifeleri meyanında bulunduğundan konu ile ilgili merciler mütalaaları ve kararları temininin yeni İdare Heyeti'ne vazife olarak verilmesine,

35

13-17.04.1959

(TMMOB Beşinci Devre İdare Heyeti Çalışma Raporu)

Konunun ehemmiyetine ve şimdiye kadar bir hâl şeklinin tespit edilememiş olmasına binaen İdare Heyeti neticeye bağlayabilmek, tebellür etmiş fikir ve kanaatlerle Umumi Heyetinize konuyu arz edebilmek üzere faaliyette bulunmuştur; bu suretle bir taraftan iddia olunan mağduriyetin nazarı dikkate alınması diğer taraftan mevzuun eksiksiz bir şekilde tetkik edilmesi istenmiştir. Burada üzülmek kaydetmek istediğimiz bir husus mevcuttur; İdare Heyetimizin tamamı ile objektif olarak tetkik ve intaç etmek istediği, ancak şimdiye kadar yapılmış olan muamele esasları ve silsilesi dahilinde eksiksiz hale gelmek ve ihtimalleri derpiş etmek üzere hareket etmiş olduğu halde Gemi Makinaları

36-37

	İşletme Mühendisi unvanına sahip arkadaşlarımızın Birliğimizle herhangi temasta bulunmak arzularına şahit olunmamış, buna mukabil kanun yolları ile meselenin intacına tevessül edildiği görülmüştür. İdare Heyetimiz ise mevzuu prensipler ile hak ve yetkiler ve şimdiye kadarki istinat edilmiş olan yetkili makamların mütalâaları bakımından salim istikameti temine çalışmıştır. Ancak, neticeye bağlamak arzusuna ve o yolda mesai sarf edilmesine karşılık mevzuun hali hazırda bulunduğu durum şöyledir: Birlik V. Umumi Heyeti kararına karşı Şûrayı Devlette açılmış olan iptal dâvası takip ve istenen cevaplar takdim edilmiştir. Maarif ve Nafia Vekâletlerine müracaatla V. Umumi Heyetten sonra 17 Haziran 1958 Tarihli Resmi Gazete’de neşredilen Yüksek Denizcilik Okulu ve Denizcilik Meslek Okul ve Kursları hakkında Nizamname muvacehesinde yapılacak olan muameleler hakkında mütalâaları rica edilmiştir. Devlet Şûrası kararının mesnedi olan Senato mütalaasında sarih bulunmayan alakalı fakülte noktai nazarı bakımından keyfiyetin Üniversitelerarası Kurulca tetkikine teşebbüs edilmiştir. Netice olarak Nafia Vekâletinden alınan sarih bir mütalaaya mukabil başkaca bir malûmat ve mütalaa istihsali kabil olamamıştır.	
1959	Yüksek Denizcilik Okulu mezunları 11 sayılı bu kararın iptali için Devlet Şûrasında dâva açmışlar ve Dâva Daireleri Umumî Hey’etinin 59/454 esas ve 59/195 sayılı kararı ile ... Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri için ayrı bir Oda açılması veya ihtisaslarına en yakın Odaya girmeleri hususunda bir karar verilmesi icap ettiği tebarüz ettirilmiştir.	38
18.09.1959	(TMMOB İdare Heyeti Kararı) 1. Gemi Makinaları İşletme Mühendislerinin sayılarının müstakil bir oda açmaya müsait olması halinde böyle, bir oda teşkili hususunda gerekli teşebbüslere geçilmesine, 2. Oda teşkili yetkisinin kanunen Birlik Umumî Hey’etine mevdu olması ve fevkalâde Umumî Hey’et toplantısının büyük maddi külfetleri dolayısıyla konunun müteakip VII. Umumî Hey’ete götürülmesine, 3. Umumi Hey’etin karar tarihine kadar kendilerinin Mühendis sıfatı ile mesleki faaliyetinde bulunmalarının tabii olduğuna, 4. Oda teşkili için hazırlıklar yapılmak üzere Gemi Makinaları İşletme Mühendisi diplomasını haiz olanların adetlerini vilâyetlere göre dağılıklarını tespit ve beyanname doldurmaları maksadı ile Yüksek Denizcilik Okulu Mezunları Cemiyetine bir mektup yazılmakla beraber, Mühendislik-Mimarlık gazetesi ile Ankara’da, İstanbul’da münteşir birer gazetede keyfiyetin ilanına karar verilmiştir.	38
04.10.1959	(Makina Mühendisleri Odası’nın itirazı) Makina Mühendisleri Odasının, Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği için, İdare Heyetince ittihaz olunan karara dair 4.10.1959 gün ve 505 sayılı yazısı...	46
16.11.1959	(Makina Mühendisleri Odası’nın itirazına ilişkin TMMOB İdare Heyeti Kararı) Gemi Makinaları İşletme Mühendislerinin mühendislik sıfatlarının Şûrayı Devlet ve ilgili Vekâlet kararlarıyla kat’iyet kesbetmesi karşısında İdare Hey’etimiz 72 sayılı kararı ile, "VII. Umumî Hey’ete, müstakil bir Oda açılması için teklifte bulunmaya ve bu maksatla hazırlık çalışmalarını yapmaya" karar vermiş, ancak Birlik Umumî Hey’et kararını iptal eden Şûrayı Devlet Kararının tatbikini geciktirmekten Birlik aleyhine doğabilecek zararları önlemek maksadiyle de kendilerinin Umumî Hey’etin karar tarihine kadar mühendislik sıfatı ile mesleki	46

	faaliyette bulunabileceklerini ifade etmiş olmak suretiyle, kendi vazife ve selâhiyetleri dairesinde, mevzuata ve Birlik menfaatlerine en uygun bir yol tutmuş olduğu kanaatine varmış ve Makina Mühendisleri Odası mezkûr yazısının bu yolda cevaplandırılmasına karar verildi.	
11-15.04.1960	(TMMOB Altıncı Devre İdare Heyeti 'nin Yedinci Umumi Heyet'e Teklifi) Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunu Gemi Makinaları İşletme Mühendislerinin Birlik bünyesine alınmaları hususundaki hükmün Şûrayı Devlet kararı ile kesbi katiyet etmesi, Deniz Harp Okulu Makina Şubesi mezunlarının da aynı diplomayı ihraz etmeleri ve adetlerinin müştakı bir oda kurmaya müsait bulunması muvacehesinde; a) Her iki menşeli Gemi Makinaları İşletme Mühendisi diplomasını haiz olanların müştereken müstakil bir oda kurmaları hususunda prensip kararı ittihazi, b) Bu karara müsteniden diplomayı haiz ve Birliğe beyanname vermiş olanların iştiraki ile yapılacak Oda toplantısında kabul edilecek Oda Talimatnamesinin tetkik edilmek üzere ilgili komisyona havalesi, c) Oda Umumî Heyetinde seçilecek delegelerin Birlik Umumî Heyetimiz toplantılarına katılmaları ve Birlik İdare Heyeti namzetlerinin seçimlerde nazarı itibara alınması, hususlarında karar ittihazını yüksek takdirinize arz ederiz.	39
11-15.04.1960	(TMMOB Altıncı Devre İdare Heyeti Çalışma Raporu) Bu konuda Gemi Makinaları İşletme Mühendislerinin ihtisas sahalarına en yakın iki odanın teklifleri şunlardır: Makina Mühendisleri Odasının Teklifi: Denizcilik Okulu mevzuunda Birlik Umumi Heyet kararına aykırı olarak Birlik İdare Heyetinin almış olduğu kararın iptali için müzakere açılması, Gemi Mühendisleri Odasının Teklifi: Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri için ayrı oda kurulması kararının desteklenmesi.	39
11-15.04.1960	(TMMOB Yedinci Umumi Heyet Kararları) 1- Gemi makinaları işletme mühendislerinin Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğine girmelerine, 2- Şûrayı Devletin, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlarının mühendislik unvanı hakkındaki 56/511 ve 59/155 sayılı kararlarının istinad ettiği Senato kararına esas tutulan ve halen yürürlükte bulunan program gereğince, tahsilini ikmal etmiş olanların "Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası. adıyla bir Oda kurmalarına ve lüzumlu muamelenin ikmaline Birlik İdare Hey'etinin vazifeli kılınmasına, 3- Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odasınca hazırlanacak Oda Talimatnamesi tasarısının ilk Oda Umumî Heyetinde kabulünden ve ilgili Odaların tetkikinden sonra tasdik edilmek üzere Birlik Umumî Hey'etine sevkine;	39
13.05.1960	(TMMOB İdare Heyeti Kararı) Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri için yapılacak muamelenin tezekkürü, Birlik VII. Umumî Heyetince ittihaz olunan karar muvacehesinde Hukuk Müşavirinden 5 sayılı kararla talep olunan mütalâaya intizaren talik edildi.	43
22.07.1960	(TMMOB İdare Heyeti Kararı) Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri mevzuundaki Münakalât Vekâletinin	47

13.7.1960 gün ve 5973 sayılı yazısı ve Hukuk Müşaviri mütalâasından bilgi alındı; ancak, bu konudaki müzakere Makina Mühendisleri Odası temsilcisinin bulunmaması sebebiyle gelecek toplantıya talik edildi.

29.07.1960

(TMMOB İdare Heyeti Kararı)

47-48

Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri ile ilgili konunun müzakeresi sırasında Hukuk Müşavirinin de fikri alındıktan sonra Oda kurulması için lüzumlu hazırlıkların ikmal edildiği anlaşıldığından Oda Birinci Umumî Heyetinin İstanbul'da toplanmasına,
Birlik Umumî Kâtibi ile Ekrem Durucan ve Münir Tanyeloğlu'nun vazifeli olarak Birlik adına Umumî Hey'ete iştiraklerine,
Umumî Hey'et tarihinin Umumî Kâtip tarafından tesbitine,
Sonradan Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odasından tahsil edilmek üzere Umumî Heyetle ilgili masrafların Umumî Kâtiplikçe yapılmasına,
Umumî Heyet için tesbit edilen tarihte İstanbul'da bulunacak olan Birlik İdare Heyeti azalarının da Birlik adına Umumî Hey'ete iştiraklerine,
Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası Birinci Umumî Heyetine sadece Yüksek Denizcilik Okulu 1950-1951 devresinden itibaren mezun olanların iştirakine, Deniz Harp Okulu Makina Bölümü mezunları ile yüksek denizcilik okulundan 1950-1951 ders yılından evvel mezun olup da ellerinde Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği diploması bulunanların durumunun kurulacak Odanın mütalâası alındıktan sonra tesbitine karar verildi.

27.08.1960

(TMMOB Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası 1. Genel Kurul Toplantısı)

-

17-21.04.1961

(TMMOB Yedinci Devre İdare Heyeti Çalışma Raporu)

48-49

GEMİ MAKİNALARI İŞLETME MÜHENDİSLERİ ODASININ AÇILMASI :

Birlik VII. Umumî Hey'etince

- Gemi Makinaları İşletme Mühendislerinin T.M.M.O.B.'ye girmelerine,
- Şûrayı Devlet'in, Yüksek Denizcilik Okulu mezunlarının mühendislik unvanı hakkındaki 56/11 ve 59/195 sayılı kararının istinat ettiği Senato kararına esas tutulmuş ve halen yürürlükte bulunan program gereğince, tahsilini ikmal etmiş olanların Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası adıyla bir Oda kurmalarına ve lüzumlu muamelelerin ikmaline Birlik İdare Heyetinin vazifeli kılınmasına,
- Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odasınca hazırlanacak Oda Talimatnamesi tasarısının ilk Oda Umumî Heyetinde kabulünden ve ilgili Odaların tetkikinden sonra tasdik edilmek üzere Birlik Umumî Heyetine sevkine,

karar verilmiş bulunmakta idi.

Mezkûr kararın (b) fıkrasına göre Birlik İdare Heyetine tereddüt eden vazife, Münakalât Vekâleti nezdinde yapılan teşebbüs neticesinde alınan 13.7.1960 gün ve 2053/5793 sayılı yazı gereğince ikmal edilerek Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası ilk Umumî Heyeti 27.8.1960 günü İstanbul'da akt edilmiş bulunmaktadır. Bahis mevzuu Umumî Heyete, Şûrayı Devlet'in 56/11 ve 59/195 sayılı kararının istinat ettiği Senato Kararına esas tutulan 1947-1948 senesinden itibaren tatbik edilmeye başlanan ve halen yürürlükte bulunan programa göre tahsil yapan Yüksek Denizcilik Okulu Makina bölümünden 1950/1951 ve sonraki mezunları Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası Kurucu üyeleri olarak davet edilmişlerdir. Böylece Odanın Kurucu Umumî Heyetinde organları seçilmiş ve hukuken Oda hükmü şahsiyeti teşekkül etmiştir.

Odanın kurulmasından sonra yapılan muamelelerin, alınan kararların ve diğer tatbikatın tamamen Odayı ilzam ettiği ve bunun hükmi şahsiyet mefhumunun ve

prensibinin tabii bir neticesi bulunacağı aşikârdır. Gemi Makinaları İşletme Odasının bir talebi üzerine 6235 sayılı kanunun 1. Maddesi ve Birlik VII. Umumî Heyeti 3. sayılı kararı 1. bendi gereğince ve Hukuk Müşavirinin müspet mütalâasına müsteniden Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği diplomasına sahip sivil ve asker bütün mühendislerin Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odasına kaydedilmeleri hususu Birlik İdare Heyeti noktai nazarı olarak tespit edilerek mezkûr Odaya bildirilmiştir.

31.12.1961 tarihi itibariyle Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odasına 130 Deniz Harp Okulu Makina Bölümü mezunu, 50 Y. Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunu Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri kaydedilmiş bulunmaktadır.

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ ARŞİVİ'nden

(1955-1961)

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ İDARE HEYETİ KARARI

TARİH: 09/01/1955

NO: 114

Toplantı No.7

Gündemde mevcut olan Deniz Ticaret Mektebi mezunu olanlara gemi makinaları işletme mühendisi unvanı verildiği hakkındaki Münakalat Vekâleti yazısının fotokopisi Sayın Celâl Gözen tarafından Riyasete tevdi edildi.

Deniz Ticaret mektebi mezunu olanlara (gemi makinaları işletme mühendisi) unvanı verilmesi hakkındaki Münakalât Vekâleti yazısının müzakeresinde: Münakalât Vekâleti tarafından Yüksek Deniz Ticaret Mektebi mezunlarına (gemi makinaları işletme mühendisi) unvanı verilmesindeki sebeplerin Umumî Kâtip tarafİndan incelenerek gelecek toplantıya görüşülmesine ve bu müddet zarfında bu mektep mezunlarının odaya kabul edilmemesine karar verildi.

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ İDARE HEYETİ KARARI

TARİH: 06/02/1955

NO:

Toplantı No.10

Gündemin üçüncü maddesindeki; iki toplantı arasındaki mevzulardan Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği hakkında yeni teşebbüsler için Nafia Vekaletinin göstereceği cevabın beklenmesine karar verildi.

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ İDARE HEYETİ KARARI

TARİH: 29/03/1955

NO: 219

Toplantı No.15

Gemi Makinaları İşletme Mühendislerinin durumu mevzuundaki müzakerede Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri mevzuunu Birliğe intikal ettiren Yüksek Deniz Ticaret Okulu Mezunları Cemiyetinin mektubu üzerine yapılan muameleler ve Nafia Vekâletine müracaat etmeleri hakkında verilen cevabın uygun görüldüğüne karar verildi.

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
İDARE HEYETİ KARARI

TARİH: 03/04/1955

NO: 241

Toplantı No.16

Gemi Makinaları İşletme Mühendislerinin durumu mevzuunda: Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri hakkında Nafia vekaletinden gelen yazının okunması ve Umumi Kâtibin izahatından Gemi Mühendisleri Odasının Oda Reisi tarafından şifahen Umumi Katibe bildirilen mütalâasının müzakeresinden sonra:

- 1- Birlik İdare Hey'etinin çok geç ıttıla kesbettiği bu hususa ait bir karara varmak için münakaşa edilecek zamanın bulunmaması ve mevzuun ehemmiyeti dolayısıyla acil bir kararın yerinde görülmediği hususlarında mutabık kalınarak bu husustaki eski muhaberatın, Gemi Mühendisleri Odası Mütalâasının, Nafia Vekaleti yazısının lüzumu halinde Kongre Umumi Hey'etine arz edilmek üzere bir dosyanın hazırlanmasına,
- 2- Nafia Vekâleti mektubunu ve Münakalat Vekaletince verilmiş olan diplomaları Umumi Katibe getirmiş bulunan Kerim Gürel'e (Marmara Bölgesi Gemi Sörvey Kurulu Makina Müttehassısı) Umumi Kâtip tarafından şifahen bildirilmesine.
- 3- Birlik İdare Hey'eti adına bu mevzuu üzerinde ayrıca bir mütalaa serdedilmesine karar verildi.

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
BİRİNCİ DEVRE ÇALIŞMA RAPORU

20 Ekim 1954 - 4 Nisan 1955

GEMİ MAKİNALARI İŞLETME MÜHENDİSLİĞİ

Münakalât Vekâletince ittihaz edilen bir kararla Yüksek Deniz Ticaret Okulu Makina Şubesi mezunlarına gemi makinaları işletme mühendisliği unvanı verilmesi hususunda ileri sürülen talepler ele alınmış ve hakikati halde kanunun tavsif ettiği unvana sahip olup olmayacakları keyfiyetinin 3458 sayılı Kanun ile Nafia Vekâletince tekerrür ettirilmesi icap ettiğinden bu meselede Vekâletin kararına intizar edilmektedir.

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
İDARE HEYETİ KARARI

TARİH: 27/05/1955

NO:

Toplantı No.7

Gemi Makinaları İşletme mühendisliği mevzuu hakkında Münakalât Vekâletine yazılan yazı uygun görülerek yazıya gelecek cevaba göre Maarif Vekâletine müracaat edilmesine karar verildi.

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
İDARE HEYETİ KARARI

TARİH: 18/06/1955

NO: 96

Toplantı No.8

Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği konusu hakkında Münakalat Vekaleti yazısı ve Hukuk Müşaviri mütalaaları okundu. Odalar Birliği Umumi Heyetinin bu mevzu hakkında İdare Hey'etine vermiş olduğu direktifin hatırlatılması için kongre zabıt hulasalarından müzakere safahatı okundu, cereyan eden görüşmeler sonunda;

Alakalı odalardan bu mevzu hakkında mütalaa ve döküman istenilmesine odalardan gelen bu mütalaaların İdare Hey'etine arz edilmesine, Birlik dışında da Vekaletlerden, Üniversitelerden, Teknik Okuldan ve diğer mercilerden mütalaa istenilmesine ve (Cenan Sahir Silan, Celal Gözen, Muzaffer Binici) tarafından hangi makamlardan ne mahiyette doküman toplanacağını tespit, takip ve neticelerinin İdare Hey'etine getirilmesine karar verildi.

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
İKİNCİ DEVRE İDARE HEYETİ TOPLANTISI

TARİH: 09/07/1955

NO: 11

9 Temmuz 1955 Cumartesi günü Saat 3'de İstanbul Yolcu Salonu Gemi Mühendisleri Odası'nda Naim Şukal'ın Başkanlığında müzakere açıldı. Ziraat Mühendisleri Odası mümessili Dr. Mustafa Uluöz'ün yedekleriyle beraber toplantıda bulunamayacakları hakkındaki telgrafı okundu. Harita Mühendisleri Odası azası Nuri Bülbül ve Orman Mühendisleri Odası azası Selçuk Çakıroğlu'nun toplantıda bulunmadıkları, gelip gelemeyeceklerine dair de bir iş'arları olmadığı anlaşıldı ve müzakereye geçildi.

Evvelki kararlar üzerinde yapılan müzakerede, gemi makinaları işletme mühendisliği mevzuunu etüd eden Komisyonun selâhiyetleri her ne kadar kararda mündemiç ise de bunun Komisyona her türlü takip selâhiyeti verildiği hakkında bir tekidle zapta geçmesi uygun görüldü.

Umumi Kâtip, 3458 sayılı Kanun'un verdiği selâhiyetleri tefsir yolu ile bazı Vekâletlerin mühendislik ve mimarlık unvanlarını bazı mektep mezunlarına tevcih edebildikleri misalinin, gemi makinaları işletme mühendisliği mevzuunda vuku'a geldiğini mütalâ'a eden İdare Hey'etinin bir evvelki toplantıda mühendislik ve mimarlık formasyonunun neden ibaret olduğunun tahlili ile bunu alâkalı Makamata duyurulması düşüncesiyle gündeme bu maddenin konulmuş olduğunu izah etti.

Yapılan müzakerede bu unvanı verme selâhiyetinin bir tek Otoriteye tanınması, siyasi ve idari makamların böyle bir selâhiyeti kullanmaları 3458 sayılı Kanun'un gayri vazıh tarafları buna amil oluyorsa bir kanun tadili yapılması hususları müzakere edilerek; Odaların kendi branşları dahilinde unvan meselesini ne yolda emniyet altına almayı düşündüklerini açıklamaları için Birlik tarafından bu günkü cari usulün bildirilmesine ve Odadan mütalâ'a istenilmesine karar verildi.

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
İDARE HEYETİ KARARI

TARİH: 17/09/1955

NO:

Toplantı No.19

Gemi Makinaları İşletme Mühendislerinin diplomalarındaki salâhiyet merciinin aranma yetkisine Birliğin sahip olmadığı hakkındaki Münakalât Vekâleti 31-81955 tarih ve 7888 sayılı yazısı okundu, Hukuk Müşavirine intikal etmiş yazı hakkındaki mütalâanın tekit edilmesine Maarif Vekâletine bir yazı yazılarak mezkûr mektebin Mühendislik unvanı verecek bir tahsil derecesine sahip olup olmadığının sorulmasına ve bu cevaplar geldikten sonra yeniden müzakere edilmesine karar verildi.

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
ÜÇÜNCÜ DEVRE İDARE HEYETİ TOPLANTISI

TARİH: 30/12/1956

NO: 40

Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunlarına Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği unvanının verilmesine dair Devlet Şûrası kararı hakkında müzakere:

Umumî Kâtip: Müteakip maddede Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği mevzuunda Devlet Şûrasının karara mesnet ihdas ettiği hususatı açıklayarak; Devlet Şûrasının ders programları üzerinde ısrarla durduğunu beyan etti, Esas meselelerin üçüncü maddesine geçildi. Devlet Şûrasının ittihaz ettiği kararlar okundu.

Murad Öget: Odaların bu husustaki düşüncelerinin öğrenilmesine ihtiyaç olduğunu beyan etti.

Muhittin Aran: Karar tashihi yolunun mevcut olup olmadığını ve böyle bir imkân olduğu takdirde itiraz edilmesinin uygun olacağını beyan etti.

Fikri Suvar: Mühendislik unvanı bakımından Umumî bir mana taşınması dolayısıyla bütün Odalara duyurulmasını ve Oda Umumî Heyetin de müzakeresinin teminini rica etti.

Umumî Kâtip: Münakalât Vekâletinin Danıştay kararını istihsal etmekle Üçüncü Umumî Heyetin tereddütte bulunduğu hususu izale etmiş bulunduğunu, Umumî Heyetin Maarif ve Münakalât Vekâletleri arasındaki yek diğerine mütebayin beyanların Devlet Şûrası'na hallinden sonra bir karara varmak şeklinde meseleyi talik etmiş bulunduğunu, kararın istihsal edilmiş bulunduğunu, karardaki şartları tahkik eden vatandaşlara kanaatinca Birlik Umumî Heyetinde ya yeni bir Oda açmak veya mevcut Odalardan birisine mal edilmek suretiyle Birliğe aza olmak keyfiyetinin yerine getirilmesi icabettiğini, Devlet Şûrası kararına bir itiraz olması takdirinde bunun da bu kaydı durdurmadığını, ancak istişari kararın iptal edilmesi takdirinde azalık sıfatının zail olabileceğini, kararın Nafia Vekâletine, Makina ve Gemi Mühendisleri Odalarına hukuk müşavirince duyurulduğunu Maarif Vekâletinden de bir mütalâaları bulunup bulunmadığı hususunun sorulduğunu izah etti.

Reis: Devlet Şûrası kararındaki şartlara göre diploma sahiplerinden bir kısmının kabul, bir kısmının kabul edilmeyeceklerinin anlaşıldığını, şartların tahakkuk ettirilmesi

imkânına sahip olanların Umumî Heyete arz edileceğinin anlaşıldığını, tashihi karar için Odaların veya azaların haklarının mahfuz bulunduğunu, ancak yeni bir Oda kurulup tekrar fesholması gibi bir halin arzu edilmemesinin tabii bulunduğunu beyan etti.

Murad Öget: Müracaatlara her Odada esasen itina ile bakılmakta olduğunu, bu sebeple diploma sahiplerinin muayyen bir seneden sonra mezun olanları için müracaatın açık bulunacağını ifade etti.

Muhittin Aran: Mektebin unvanında bir değişiklik bulunmadığına göre unvan ve salâhiyetin eski mezunlara da tanınacağı zannında bulunduğunu, Yüksek Mühendis Mektebinin de evvelce Lise mezunu talebe almadığını, ancak ders programlarının Mühendislik formasyonu temin ettiğini bu sebeple program üzerinde durulmasına taraftar olduğunu beyan etti.

Neticede: Nafia Vekâletine kararın duyurulması suretiyle Umumî Heyette karar alınacak bu husus hakkında Birliğe bir yol gösterilmesi ricasında bulunulmasına, Odaların Umumî Heyete bu hususta arzedilecek bir düşünceleri olup olmadığının sorulmasına, Hukuk Müşavirinden istişarî kararların kıymeti hukukîyesi hakkında bilgi alınmasına karar verildi.

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ ÜÇÜNCÜ DEVRE İDARE HEYETİ TOPLANTISI

TARİH: 26/01/1957

NO: 46

Yüksek Denizcilik Okulu makina şubesi mezunlarına gemi makinaları işletme mühendisliği unvanı hakkında Gemi Mühendisleri Odası'nın 21/1/1957 gün ve 59 sayılı yazısının ve Hukuk Müşaviri mütalaasının müzakeresi;

İkinci maddedeki Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunlarına ait Hukuk Müşaviri ve Münakalât Vekâletinden gelen yazılar okundu, Mezkûr mektep mezunlarının Cemiyetlerden gelen teklife uyularak altı Cemiyet mensubunun Umumi Heyete müşahit olarak bulunmasına ve keyfiyetin Birlik İdare Heyeti tarafından bir mütalâa serdedilmeksizin Umumi Heyete arzına karar verildi.

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ DÖRDÜNCÜ DEVRE İDARE HEYETİ TOPLANTISI

TARİH: 28/05/1957

NO: 49

Toplantı No.10

Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği konusunun görüşülmesinde; meselenin Sayın Celal Gözen'in bulunduğu bir toplantıda müzakeresine karar verildi.

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
DÖRDÜNCÜ DEVRE İDARE HEYETİ TOPLANTISI

TARİH: 20/07/1957

NO: 60

Toplantı No.11

Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği konusunun görüşülmesinde;
Gemi, Makina, Elektrik Odalarından konu ile ilgili birer mütehassıs üye istenmesine ve bu ihtisas komitesine Birlik İdare Heyetinden Serbülent Bingöl'ün iştirak etmesine; mezkûr komitenin mevcut dosyaları tetkik ile nihai mütalâasını en kısa zamanda Birlik İdare Heyetine getirmesine ve meselenin Komite ile İdare Heyetinin müşterek bir toplantısında neticeye bağlanmasına karar verildi.

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
DÖRDÜNCÜ DEVRE İDARE HEYETİ TOPLANTISI

TARİH: 26/12/1957

NO: 153

Toplantı No.28

Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunlarına Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği unvanı verilmesi konusunda Şûrayı Devletçe alınan karar hakkındaki müzakerede;

Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi Mezunlarına Gemi Makinaları işletme Mühendisliği unvanı verilmesi konusunu inceleyen Komisyon raporunun aynen kabulüne ve Birlik V. Umumî Heyetine arzına, bahsi geçen okul mezunlarının Birliğe iltihaklarına sebep görülmediğine, konu şahsî bir dava mahiyeti aldığından, Birliğin bu tezinin savunulmasına ve aynı kanaatte olan Maarif Vekâletiyle yakın temasın devamına, Üniversite Senatosundaki üyelerimizle de müşterek çalışmalarda bulunulmasına karar verildi.

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
1958 YILI BEŞİNCİ UMUMÎ HEYET TOPLANTISI
Tutanaklar

TARİH: 27/01/1958

İKİNCİ OTURUM:

Türk Mühendis ve Mimar Odalarının Umumi Heyet toplantısının ikinci oturumu 28/1/1958 tarihli günde başkan vekili Talat Özışık tarafından açıldı.

Başkan:

Hüseyin Özaydın konuşacak, buyurun.

Hüseyin Özaydın:

Muhterem arkadaşlarım, fazla vaktinizi almadan kısa bir mevzu dahilinde konuşmak istiyorum, inşallah bunda muvaffak olurum. Mevzu rapor üzerinde konuşmaktır. Yüksek Denizcilik Okulu

Makina Şubesi mezunlarının durumu, ben bu meseleye bu kadar yer ayrılmasını doğru bulmuyorum. Ben bunu iki cümlelik bir iş olarak görüyorum. Bu hususta adli merci hüküm verir. Devlet Şurası müdahale etmiş ve bunlara gemi işletme unvanını vermiş. Maarif buna itiraz etmiş. Biz buna ne yapabiliriz? Neticeyi almalarını bekleyeceğiz. Burada İdare Heyeti çalışmalarının uzun bir kısmını bu mesele teşkil etmektedir. Buna gelene kadar bizim daha çok büyük dertlerimiz vardır.

Başkan:

Abbas Anaç Bey buyurun.

Abbas Bey:

İdare Heyeti raporunda iki mesele var. Gemi işletme mühendislerinin bir oda kurmalarına izin verelim mi vermeyelim mi? Birlikte odalarda çalışacakların aylık ve terfihleri ne olmalıdır? Bizim meselelerimiz çok daha büyüktür. 6235 sayılı kanun bugünkü ihtiyaçları karşılamıyor. Tekamül eden insan olduğuna göre bunun da yürümesi lazımdır. Fakat hala emekliyor, elektrik mühendisleri bu hususu açıklamak istediler. Biz bu kanunun kaldırılmasını istemedik. Bu kanun dursun. İki mühendis oturmuş, 10000 mühendisin adına bir kanun hazırlanmış, B.M.M.'ye arz etmiş. Bu kanunun ne dereceye kadar bizim ihtiyaçlarımızı karşılayacağını bilmiyorum. Hakikat bunu gösteriyor. Makina Mühendisleri Odası bütün arkadaşlardan aidat almışlar. Orman Mühendisleri Odası almış mıdır? Binde beşler için birçok arkadaşlar beyanname vermekten çekiniyorlar. Çünkü bu kanun eksiktir. Burada 500 kişilik delegeden kaç kişi var. Bütün arkadaşların bir araya getirilmesine imkan yoktur. Bu kanun tadili teklifi huzurunuza arz edilirken lütfen oylarınızı kullanın.

Başkan:

Müşteva Sunay, İhsan Arsoy arandı fakat bulunamadılar. Nazım Ilıkça İdare Heyetini tenkitten vazgeçmiş dilekler bahsinde söz almak istiyor. Son defa evvelden söz almış arkadaşların isimlerini okuyorum. Mevcutlarsa teşrif ederler, aksi halde hakları ziyan olacaktır. İhsan Arsoy, Müşteva Sunay, Aydın Boysan. Bu arkadaşlar yoklar. O halde İdare Heyeti'ne tenkitlere cevap vermek üzere söz veriyorum.

Serbülent Bingöl:

Kıymetli meslektaşlarım bu kürsüde İdare Heyeti raporunu tenkit etmek lutfunda bulunan meslektaşlara İdare Heyeti adına teşekkürlerimi bildiririm. Gemi makinaları işletme mevzuuna geldik. Bu mevzuu ele almak istemiyordum, fakat dün burada yapılan tenkitlerde raporda bu hususun da çok geniş olduğunu, bazıları tam şekilde aksetmediğini söylemektedir. Şimdiye kadar bu mevzu umumi heyeti üç defa meşgul etti. Yani üç defa umumi heyete geldi, fakat yapılan işler şahsi mütalaalara inhisar etmiş ve şu veya bu cevabı sarıh olarak alamamıştık. Burada muayyen problemler alınmadı. Fakat geçen umumi heyet bu meselenin nihayet bularak umumi heyete arzını istemişti. İdare Heyeti bu mevzularla ilgili olan odalardan bir komisyon teşkil etti. Bu komisyon çalışması İdare Heyeti raporu içinde. Bu raporu açık olarak önünüze sürmekten maksadımız İdare Heyeti komisyon raporuna göre şöyle bir karar aldık, fakat bu hal varken ne gibi döküman ve düşünce yollarından hareket edildiğini söylemek isterim. Maksadımız bu yollarda geçen umumi heyetin sarf etmiş olduğuna enerji ve zaman kaybına son vermek üzere mevzuu bütün açıklığı ile önünüze sermekten ibarettir. İdare Heyetinin bir kararı vardır. Bu kararı aksi düşünceli olan arkadaşlarımız pek geniş ve garip bulacaktır. Bu karara varırken nelerden istifade ettiğimizi önünüze sereceğimiz dökümanlarda göreceksiniz. Başka bu mevzuda diyeceğim yok.

Başkan:

3. Kongre'den beri huzurumuza gelen bir mevzu var. Yüksek Denizcilik Okulu arkadaşlarımızın durumu. İdare heyeti çalışma raporu sonunda bunu heyeti umumiyeye sevk etmiş bulunuyor. Bunun lehinde devlet şurasında karar alındı. Ancak Maarif Vekaleti'ne müracaatta vekalet beşte bir karar vermişti. Devlet Şurası'na gitti ve Devlet Şurası bunu uygun bulmadı. Bunları müsaadenizle bir kere okuyalım, sonra fikirlerinizi alırsız, (okundu). Efendim, arkadaşlarımızın müşahit olarak heyeti umumiyede bulunmaları teklif ediliyor, bunların müşahit olarak aramızda yer almasını isteyenler işaret buyursunlar. Kabul olunmuştur.

Cevdet Öner:

Muhterem arkadaşlar, bu mevzu bence hassas bir mevzudur. Benim de bir teklifim olacaktır. Bu bahis edilen mektebin hocalarından burada mevcut olanlar vardır. Mektebin hocaları bize mektebin

komisyonlarında mektepte gösterilen tahsil durumu ve tatbikte ne gibi tarifeler aldıkları hakkında geniş bir malumat versinler ki biz de fikirlerimizi beyan edelim.

Kemal Korhan:

Muhterem arkadaşlar, bu mesele aşağı yukarı senelerden beri bizim heyetlerde konuşulur. Bundan evvelki arkadaşın söylediği bu mevzu defalarca tekrar edilmiş ve hepimizin kafasında bu arkadaşlar hakkında bilgi vardır fakat bugün bu teknik veya öğretim problemi takdiri içindir.

İhsan Tümer:

Efendim, ben davayı başka türlü görüyorum. Mesele bunların aramıza alınıp alınmamasıdır. Memleketteki unvan buhranıdır. Memlekette herkesin mühendis unvanı alması bu memlekete bir şey kazandırmaz. Hep beraber mühendisliği herkese verelim, mühendisler bu memlekete birşeyler yapacaklarsa onları mühendis yapalım. Hiçbir yerde bazı arkadaşları kayıt veya kayıt edilmemesi şeklinde hükme bağlanmasını doğru bulmuyorum. Çünkü hakikaten denizcilik okulunun iki bölümü vardır.

İsmet Barutçu:

Muhterem arkadaşlar, bu mevzu karikatürize etmeye gelmez gibi geliyor bana, yani bu arkadaşların mühendisliklerine karar verecek biz değiliz. Mühendislik kararının verilmesi bence kanundur, o halde Odalar, Birlik İdare Heyeti bugün bu kadar niçin durmuştur?

Gani Türmen:

Arkadaşlar rapordaki bütün malûmatı dikkatle okudum ve benden evvel konuşan arkadaşın konuştuğu gibi konuşmama vicdanım müsaade etmiyor. 5 senelik tahsillerinin sıfır olduğunu söyleyemeyiz. Mesele şudur efendim, bu meseleyi üniversiteye götürmüşler ve sormuşlar. Üniversite programı tetkik etmiş. Üniversitenin selahiyet sahibi fakültesi ve profesörler tetkik etmiş ve demiştir ki efendim, bu arkadaşların okudukları şeyler bir şey itfa eder fakat programlarında mevcut bir çok noksanlar var, bunları telafi etmedikçe mühendislik unvanı veremeyiz ve bu noksanlıkları ikmal etsinler veya talim terbiye heyetini de o şekilde ders verecek kadar yükseltsinler. İkinci problem şudur: Rapor Senato'ya gidiyor nihayet her hususta birer profesör var, bunlar buna cevap veremezler, ancak kürsü sahibi fakültenin vereceği cevap esastır. Buraya bakıyoruz ki Dekanlık şöyle söylüyor, efendim, bunlar hali hazırda mektep üzerinde değil fakat Robert Kolej'den çıkmış arkadaşlara nasıl muamele yapacağımızı düşünüyoruz. Bunlar da mühendis çıkarılıyorlar ve Amerika Üniversiteleri bunların yüksek mühendis olmalarını sağlıyorlar. O halde benim teklifim şudur, bu arkadaşlara hakları kayıp olmasın o halde onların haklarını üniversite iyi tetkik etsin ve 2-3 sönestre sonunda muvaffak oldukları takdirde makine mühendisliği unvanını versinler. İkincisi bu teklifi yaparken mazide geçmiş Nafia Vekaletimizin verdiği misallerdir. Mühendis mektebi kurulurken bundan evvel bir Fen, bir de Yüksek Mühendis olmak vardı. Fen mektebini bitiren arkadaşlar sonradan ortaya ikinci bir kademe koymak istediler. O da mühendis unvanı almaktı. Bunun için bir program yaptılar. Bunda görüldü ki fende gösterilenlerle mühendis programı arasında muazzam fark var. O halde dediler ki biz bunlara bir hak verelim. Ve hak şu olsun...

Başkan:

Vaktiniz doldu.

Necdet Eraslan:

Ben bu mevzu hakkında birkaç defa söz aldım, affınızı rica ederim. Benim bu konu ile ilgilenmemin birkaç sebebi vardır, ben bu mektepteki derslerden şeref duymaktayım. Bu okul hakkında fazla konuşmak istemiyorum. Binaenaleyh bizim selahiyetimizdedir ve bizlerin vaziyeti bizim selahiyetimizi kullanmamıza kafi midir değil midir? Bu arkadaşların İkinci Genel Kurul toplantısında durumları incelendi ve karara bağlandı, sonradan arkadaşlarınız çok tabii olarak memleketin en yüksek mektebi olan Teknik Üniversite'den böyle bir karar alınmasını istediler. Benim aramıza katılmasını çok istediğim meslektaşlar teşebbüste bulundular ve Teknik Üniversite Senatosu mesleki komisyonda inceledikten sonra aldığı bir kararla bu arkadaşların gemi işletme mühendisliği unvanına layık olduğunu söyledi ve Şura'ya gitti.

Ragıp Damar:

Efendim mesele burada bütün teferruatı ile anlatıldı, Yüksek Denizcilik Okulu'nun bir benzeri Harp

Okulu'dur. Bize yarın Deniz Harp Okulu'ndan mezun olan subaylar müracaat edip bize de bu unvanı verin derlerse biz başka bir oda mı tesis edeceğiz? Onların görececek oldukları dersleri biliyorsunuz, o halde biz ne vaziyette bulunduğumuz anlamıyoruz. Onun için heyeti umumiyetin bu mevzuu tetkik etmesini istiyorum.

Başkan:

Kifayeti müzakere taktirine var. Yüksek Denizcilik Okulu'ndan bir arkadaşın konuşmasını istiyorlar. Reyinize arz ediyorum, 127 rey almıştır.

Cahit Özgür:

Efendim, ben bir mektebin kuruluş gayesine hizmet etmesi lazım geldiği kanaatindeyim, Birincisi, Denizcilik Okulu kurulurken her halde bu mektepte mühendis yetiştirilmek düşünülmedi. Şimdi iki ilgili rapor var diyelim. Birincisi mühendislik alır, ikincisi alamaz. Bu arkadaşlarla yakından hissen beraberim, fakat mantiken kendileri ile beraber değilim, çünkü bu arkadaşlar kendi gayelerine hizmet için mühendislik unvanı almaya mecbur değildirler, bunlar her iki bölümlerinde de rahatça çalışabilirler. Bu arkadaşlar makina mühendisliği unvanı altında çalışmak için bu davayı ortaya atmışlardır, fakat kuruluş gayesine aykırı olarak bunu kabul etmek doğru değildir. İkinci mesele bir tedrisat tetkik edilirken bunu da verelim, şunu da verelim diye bir şey olamaz.

Bülent İyidoğan:

Bu meselenin 4 senedir müzakere edilmesi sırf bir usûlden ileri geliyor, bizim burada münakaşa ve kabul edeceğimiz husus mühendis olmaması değildir. Bunlar kanunen mühendisliği almışlardır. İhtisasları bizi ilgilendirmez. Bizim burada konuşacağımız mevzu bir oda açılıp açılmaması mevzuudur. Meslek ne olursa olsun mukaddestir, hiç birine dil uzatmak bize yakışmaz. Takdir heyeti umumiyenindir, madem ki bunlar bütün kademelerden geçmiştir, o halde ortadaki ikiliği kaldırmak için yeni bir makina odası olarak elimize almamızı teklif ediyorum.

Mithat Ersöz:

Ben lehte veya aleyhte konuşacak değilim. Yalnız üzerinde durmak istediğim husus şu ki, geçen sene de böyle münakaşalar oldu ve bugün tekrar ediyoruz. Geçen seneki Umumi Heyet'te bu işin tetkiki ile İdare Heyeti vazifelendirilmiştir. İdare Heyeti'nin odalar arası çalışmalar yapıp bildirmesi lazım gelir. Lütfen İdare Heyeti Başkanı çıksınlar, komisyon çalışmasının neticesini ve daha önce geçen bu husustaki hukuki safhalar varsa onları da izah edip bizden istedikleri teklifi sarîh olarak bize getirsinler.

Yavuz Kansu:

Muhterem arkadaşlar, biz Deniz Ticaret Mektebinden mezun olan arkadaşların mühendisliğini münakaşa etmiyoruz. Bizce bu hukuk muhteremdir. Ancak şu veya bu şekilde odadaki arkadaşları sinemize kabul edersek yarın veya öbür gün hususi deniz işletmeciliği değil de umumi makina kadro bakımından bir arkadaş herhangi bir muvaffakiyetsizliğe uğrarsa bunun yükü hepimize ait olur. Bundan başka şunu da söylerim ki yarın bir arkadaşın belirttiği gibi harp donanmasının makina mühendisleri bizim bu şekilde karşımıza çıkabilir.

Müstabe Sunay:

Bu okulda hocalık yaptığım için esasını biliyorum. Bu kadar uzun çalışmaya niçin lüzum görüldü, bunu arz edeyim. Bu okul başlangıçta hususi olarak başlamıştır. O zamanlar bir hayli zayıfmış fakat 945'ten sonra yeniden Teknik Okul'un müfredat programının aynen alınması ve ilave yapılması suretiyle yeni bir program yapılmıştı, eğer bir komisyon kararıyla esaslı şekilde müfredat programları tetkik edilir fakat bunlardan evvelki not defterleri tetkik edilirse bu mektebin Teknik Okul ayarında olduğu görülecektir. Hükümet de ele almıştır. Bunlar Odamıza girmeye layıktır.

Mehmet Orhon:

3458 sayılı kanun mühendislik unvanının nasıl elde edileceğini bildirmiş ve bunları açıklamıştır. Bunların tedrisat zihniyetlerinin tayin hususu ve yetkisi ilim tedrisat organlarının işidir. Birliğimizin ve heyeti umumiyenin bu unvan işinde selahiyeti yoktur. 3458 sayılı Kanun'un 6. maddesinde Şura'yı Devlet'ten temin edilmiş bir nizamname mevcut. Gemi makinaları işletme kolu diye bir kol mevcuttur. Eğer memleketimizin gittikçe terakki eden şartlarına göre lüzum ve ihtiyaç hissediliyorsa

herhangi bir mevzu kolunun ihtisası icap ediyorsa bunu 3458 sayılı Kanun'un 6. maddesindeki nizamname tetkikine göre böyle bir kanun icap ediyorsa bunun da Şura'yı Devlet'ten aynı şekilde geçirilmesi icap eder.

Aydın Boysan:

Mevzu hassas fakat hassasiyetini kaybetti. Demin bir arkadaş dedi ki bu arkadaşların Birlik camiasına girmekle ne kazançları var? Biz ne kazanıyorsak onlar da onu kazanacaklar ve aidat ödeyecekler. Bundan evvel sadece Maarif Vekaleti diploma verirdi. Mevzu bahis olan istikbalde unvan esasını anlamaktan ibarettir. Bunların bu haklarını ellerinden almak mevzu bahis değildir. Hükümet bu unvanı verirse yapılacak iş bunları almaktır. 4 Umumi heyettir bu arkadaşların benzetildiği şey kalmadı. Lise tahsilinden sonra Teknik Üniversite'nin kararı ile bu mefhumu almaya hak kazandıkları söylenen bu zevatın unvanından şüphe etmek yersizdir. Şimdiye kadar kuruluşundan beri burada kimsenin menşei konuşulmamıştır. Menşei konuşulacaksa bütün mühendislik camiasının menşeinin tetkiki gerekir. Ortada gidilecek bir tek yol var. Kanun yolu.

Başkan:

Müsaade ederseniz sizin kararınızla Denizcilik Okulu mezunu arkadaşlar konuşsunlar. (Karar al sesleri)

Denizcilik Okulu mezunu arkadaş:

Huzurunuzda söz söylemek fırsatı verdiğiniz için teşekkür ederim. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin Umumi Heyet toplantılarında mevzumuz görüşüldü ve istenenleri yerine getirdik ve huzurunuza istenenleri yerine getiren bir zümre olarak geldik. Bu birliğe katılmaktan yegane kazancımız manevidir. Bu arkadaşlarımın yegane kazançları Türkiye'nin en yüksek ilim adamlarını sinesinde toplayan bu birliğin içine girmektir.

Başkan:

Çok muhterem arkadaşlar, şimdi neticeyi vereceğim, şu kararı lütfedin, esasen mevzu bunların mühendis olup olmaması değil. Müstakil bir oda mı kurulsun yoksa bize mi katılsın meselesiydi. Zaten şimdi durumu reylerinize arz ediyorum (İdare Heyeti izahat versin sesleri). Arkadaşlar bunu bir neticeye bağlayalım. Seçimin neticesini arz edeceğim, şimdi Yüksek Denizcilik Okulu mezunları arkadaşlarımızı Odalar Birliği'ne almamızı arzu edenler reylerini işaret buyursunlar (Bu mevzuda takrir var sesleri).

Mithat İlkıray:

Bu arkadaşlar karar almışlar, burada usul hakkında konuşuyorum. Karar gelmiş, artık bunu reye koyalım.

Başkan:

Takriri de okuyorum (Okundu).

Hulusi Çetinoğlu:

Karar hakkında konuşacağım, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu hazırlanırken hangi mühendislerin oda kuracağı hakkında direktif hasıl olduğu zaman 16. madde ile kanun vazı serahaten kimlerin oda kuracağını göstermiştir.

Başkan:

Müsaadenizle bu işi bağlayalım. İki teklif var. Birincisi, bunun yürütücüsü olan Vekaletler nezdindeki teşebbüsleri yapan ve ordan bir karar almak üzere İdare Heyeti'ne vazife olarak verelim diyenler. İkincisi, heyeti umumiyenin kararı. Heyeti umumiyenin kararı ile bu arkadaşlar doğrudan doğruya bizim camiaya girmiş olacaklar. Bunun İdare Heyeti'ne verilmesini arzu edenler işaret buyursunlar. 160 rey. Bu arkadaşları camiamız içine almak isteyenler 78 rey almıştır (Söz istiyoruz sesleri). Rey verilirken usûl hakkında konuşulmaz. İştirak edenlerin sayısı 341'dir.

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
DÖRDÜNCÜ DEVRE İDARE HEYETİ ÇALIŞMA RAPORU

YÜKSEK DENİZCİLİK OKULU MAKİNA BÖLÜMÜ MEZUNLARININ GEMİ MAKİNALARI İŞLETME MÜHENDİSİ UNVANI HAKKINDA KOMİSYON RAPORU

Yüksek Denizcilik Okulu Mezunları, Münakalât Vekâleti'nce kendilerine verilen Gemi Makinaları İşletme Mühendisi unvanı ile 6235 sayılı Kanun gereğince mesleklerini icra edebilmek üzere meslekleriyle alâkalı bir Oda'ya kayıtları yapılmak için vaki müracaatlarıyla T.M.M.O.B.'ye intikal eden mevzu, halen muallâkta olup Komisyonumuzca yapılan tetkikler aşağıda arz olunmuştur

Bu mevzuda T.M.M.O.B.'ce izhar edilen tereddüde Münakalât Vekâleti tarafından 25.1.1955 tarihli yazı ile hulasaten aşağıdaki cevap verilmiştir. Yüksek Denizcilik Okulu'nun Makina Şubesi tedris süresi dört sene olup Amerikan Denizcilik Akademileri programlarına uygun bir program tatbik ettiği, gemilerde aldıkları vazifeleri göz önünde bulundurularak merî mevzuat gereğince kendilerine Gemi Makinaları İşletme Mühendisi unvanı verilebileceği neticesine varıldığı ve bu sebeple Okul yönetmeliğinin muaddel I. maddesiyle kendilerine bu unvanın tanındığı ve ecnebi denizcilik okullarından mezun olanların diplomalarının muadeletinin Münakalât Vekâleti'nce yapılagelmekte olduğu cihetle Vekâletlerine bağlı Y.D.O. Makina Şubesi mezunlarının durumlarının da buna göre Münakalât Vekâleti tarafından yapılmakta olduğu bildirilmektedir (Ek: 1).

Münakalât Vekâleti'nden alınan 28.5.1955 tarihli yazıda yukarıdaki hususlara ilâveten: 789 sayılı Maarif Vekâleti Teşkilât Kanunu'nun 3ncü maddesi (...yüksek tedrisat mekteplerinin programları Maarif Vekâleti'nin mütalâası alınmak suretiyle ait olduğu Vekâlet tarafından tanzim ve Maarif Vekâleti'nce tescil olunur) hükmüne istinaden Y.D.O. programlarının usulüne uygun olarak hazırlandığı ve Maarif Vekâleti'nce tescil edildiği ve bunun dışında Maarif Vekâleti'ne düşen herhangi bir mükellefiyet bulunmadığı bildirilmektedir (Ek: 2). Bu arada şunu da tebarüz ettirmek isteriz ki; aynı yazıda bu mektep mezunlarına her biri ayrı bir mühendislik bölümü teşkil eden tesisleri işletecek bilginin verildiği belirtilmektedir. Münakalât Vekâleti'nin Başvekâlet kanalıyla istişari karar istihsal etmek üzere Şûra'yı Devlet'e 25.7.1955 tarihli yazıyla intikal ettirdiği bu mevzu 3. Daire tarafından tetkik edilmiştir. Bu tetkik ve bu arada İ.T.Ü. Rektörlüğü'nden yapılan istilâm neticesi Şûra'yı Devlet 3. Dairesi aşağıdaki neticeye varmıştır:

Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunlarına, Okulun müfredat programlarına göre mühendislik unvanı verilip verilmeyeceği hakkında İstanbul Teknik Üniversitesi'nce yapılan tetkikat neticesinde:

1. Okula, lise mezunları arasından müsabaka imtihanı ile öğrenci seçilmesi,
2. Okul müfredat programlarının mühendis unvanı alacakların haiz olduğu bir seviyede bulunması,
3. Bu okuldan yetişenlerin mühendis tarifine uygun bir formasyonda olmaları, nazarı dikkate alınarak;

makina bölümü mezunlarına mühendis unvanının verilmesi, ancak diplomalarında mühendis kelimesinin yerine parantez içinde (Gemi Makinaları İşletme Mühendisi) ibaresinin yazılmasının oy birliğiyle kararlaştırıldığı anlaşılmaktadır.

Mühendislik ve Mimarlık Hakkındaki 3458 Sayılı Kanun'un Birinci maddesinde; Türkiye Cumhuriyeti hudutları dahilinde Mühendislik ve Mimarlık unvan ve selahiyeti ile sanat icra etmek isteyenlerin aşağıda yazılı vesikalardan birini haiz olmaları şarttır, diye muharrer olup maddenin (a) fıkrasında da; mühendislik ve mimarlık tahsilini gösteren Türk Yüksek Mekteplerinden verilen diplomaların da bu vesikalardan biri olduğu açıklanmıştır. Lise mezunlarını kabul eden Yüksek Denizcilik Okulu'nun yüksek mekteplerden biri olduğu esasen 4915 sayılı Kanunda sarahaten ifade edilmiş ve İstanbul Teknik Üniversitesi'nce okulun müfredat programları üzerinde yapılan inceleme ile de; bu programların, mühendis unvanı alacakların haiz olduğu bir seviyede bulunduğu ve bu okuldan yetişenlerin mühendis tarifine uygun bir formasyonda oldukları tespit olunmuştur. (Ek: 3)

Bu durum karşısında Yüksek Denizcilik Okulu'nun Teknik Üniversite tarafından tetkik edilen müfredat programının aynen uygulanmış bulunduğu mezunlarına mühendis unvanı verilmesinde kanuna aykırılık görülmediği cihetle bu programlara göre yetiştirilmiş bulunan Makina Şubesi mezunlarının 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'na istinaden Oda kurmalarının da tabîi bulunduğuna 28/11/1956 tarihinde ittifakla karar verildi.

Bu karar 29.11.1956 tarihinde Şûra'yı Devlet Umumî Heyeti'nce de tetkik edilmiş ve bu karara ittifakla iştirak edilmiştir. Odalar Birliğinin 18.9.1955 tarih ve 2297 sayılı yazısıyla bu mevzu diğer taraftan Maarif Vekâletine intikal ettirilmiş ve İstanbul Y.D.O. mezunlarının ibraz ettikleri Gemi Makinaları İşletme Mühendisi diplomasıyla bir ihtisas odasına kayıtları yapılmak üzere Birlik 3. Umumî Heyeti'nde bir karar ittihaz edileceği cihetle mezkûr okul programlarının mühendislik unvanı verecek bir tahsil seviyesini temin edip etmediğinin ve diplomaların usul ve selahiyet bakımından uygun olup olmadığının sorulması üzerine Maarif Vekâleti'nden alınan 3.11.1955 gün ve 3306 sayılı yazı ile bu okul programlarının daha önce Maarif Vekâleti'nce tetkik edildiği, bunların mühendislik unvanını temin edecek bir seviyede olmadığı ve dolayısıyla bu diplomaların usulüne uygun olmadığı bildirilmiştir.

Yine Odalar Birliği'nin 24.12.1956 gün ve 2047 sayılı bir yazısıyla Devlet Şûrası'nın alâkalı kararı Maarif Vekâleti'ne intikal ettirilmiş ve bu karar muvacehesinde mezkûr Vekâletin mütalâası istenmiştir. Buna cevaben Maarif Vekâleti 15 Şubat 1957 gün ve 547 sayılı yazısıyla 11 Mayıs 1939 tarih ve 2/10541 sayılı kararname ile yürürlüğe girmiş olan Mühendislik ve Mimarlık Hakkındaki Nizamname'nin memleket içindeki okulların muadeletlerinin tesbiti hususunda bir hüküm ihtiva etmediğinden ve bu hususta yeni bir nizamname de tanzim edilmemiş olduğundan Devlet Şûrası istişari kararına Vekâletleri'nce itiraz edildiği bildirilmiştir. Maarif Vekâleti'nden alınan 30.4.1957 gün ve 1204 sayılı yazı ile Devlet Şûrası'ndan bu mevzuda yeniden bir istişari karar istihsal edilmek üzere Başvekâlet'e gönderilen yazının bir sureti gönderilmiştir (Ek : 7).

Bu yazı aşağıdaki hususları ihtiva etmektedir.

1. Daha evvel Münakalât Vekâleti ile Maarif Vekâleti arasında geçen muhaberatda Yüksek Denizcilik Okulu mezunlarına “gemi makinaları işletme mühendisi” unvanı verilemeyeceği Maarif Vekâleti tarafından belirtilmiş ise de Münakalât Vekâleti'nin Şûra'yı Devlet'e müracaatında bu görüş tebarüz ettirilmemiştir.
2. Yukarda belirtilen görüş ayrılığı 1950 senesinden beri devam etmektedir.
3. Maarif Vekâleti'nin mütalâasına mesnet olmak üzere 31.1.1951 gün ve 312 sayılı yazı ile İstanbul Teknik Okulu'nun mütalâası istenmiş 19.3.1951'de toplanan bir kurul vaziyeti tetkikle keyfiyeti bir raporla Vekâlet'e aksettirmiştir. Bu raporda, her iki okulun müfredat programlarının karşılaştırılmasında Yüksek Denizcilik Okulu aleyhine birçok noksanların bulunduğu tespit edildiği ve noksan derslerin İstanbul Teknik Okulu'nda ikmal suretiyle bunlara Gemi Makinaları İşletme Mühendisi unvanının verilebileceğini bildirmiş ve bunun üzerine Maarif Vekâleti 22.1.1952 gün ve 1527 sayılı yazı ile keyfiyeti Münakalât Vekâleti'ne bildirmiştir. Bu yazıda Makina Şubesi mezunlarına, durumlarına uygun düşen bir unvan verilmesinin çok yerinde olduğunun Maarif Vekâleti'nce de takdir edilmekte olduğu, bununla beraber bu şube mezunlarına mutlaka mühendis unvanı verilmesi arzu edildiği takdirde bunların birer makina mühendisi gibi yetiştirilmek üzere noksan kalan derslerini Teknik Okul'da görmelerinin lüzumlu bulunduğu veyahut Yüksek Denizcilik Okulu'nda tam bir mühendislik formasyonu verecek programın uygulanması icap edeceği, böyle bir programı esasen tatbik etmekte olan İstanbul Teknik Okulu mevcut iken ayrıca birçok külfet ve masrafa katlanılmayarak İstanbul Teknik Okulu'ndan istifade etmenin daha faydalı olacağı bildirilmiştir.
4. Münakalât Vekâleti yukarıda tafsil edilen Maarif Vekâleti görüşü üzerinde herhangi bir mütalâa serd etmeden, Amerika'da mevcut dört Yüksek Deniz Okulu'ndan getirilen ve mezunlarına “Bachelor of Science” derecesi veren müfredat programlarına mütenazır olarak hazırlanan programların uygun görüldüğü takdirde 4.975 sayılı Kanununun 4. maddesi gereğince tespit ve tasvip edilmesini istemiştir.
- 5- Bu programlar 14.5.1952 gün ve 1219 sayılı yazıya ek 26.9.1952 gün ve 1388 sayılı yazılarla Maarif Vekâleti'nce İstanbul Teknik Üniversitesi'ne gönderilmiş ve şu hususlar sorulmuştur:

- a) Bu programların Yüksek Denizcilik Okulu gayesine uygun olup olmadığı,
- b) Mühendislik unvanı vermeye müsait bir seviyede bulunup bulunmadığı,
- c) Yüksek Denizcilik Okulu'nun bugünkü haliyle bu programı gereği gibi tatbik edip edemeyeceği, edemeyecekse ne gibi tedbirler gerektiği.

İstanbul Teknik Üniversitesi Makina Fakültesi Dekanlığı'na teşkil edilen Profesörler Kurulu mevzuu tetkik etmiş ve neticede (Ek: 5) Yüksek Denizcilik Okulunun bugünkü programı ile mühendis unvanı veremeyeceği, iyi program seçip buna göre tedris yapılacağı iddiasının da kafi olamayacağı, bunun bir tahsil müessesesinin iktidarı mevzuu olduğu, Amerika'daki programla yetişenlere verilen "Bachelor of Science" unvanının bir mühendislik unvanı olmayıp kolej derecesinde bir tahsil ifade ettiği ve bu unvanın güverte zabıtlarına da verildiği, eğer makina zabıtlarına mühendis unvanı verilmesi gerekiyorsa İstanbul Teknik Okulunda bir gemi makinaları şubesi açılması ve makina zabıtlarının orada yetiştirilmesinin uygun olacağı kararına ittifakla varılmıştır.

6. Bu netice 22.10.1952 gün ve 2755 sayılı yazı ile Münakalat Vekâleti'ne bildirilmiş ve alınan 27.11.1952 gün ve 4866 sayılı yazıda İstanbul Teknik Üniversitesi mütalâasının tetkik edilmekte olduğu ancak okul ders müfredatının, 1952-1953 ders yılı başlamış olduğu cihetle 4915 sayılı Kanunun 4. maddesi gereğince gerekli işleme tâbi tutulması istenmiştir. Maarif Vekâleti ise Yüksek Denizcilik Okulu Programı, Makina Şubesinden mezun olacıklara mühendis unvanı verilmesi bahis konusu olmamak kaydıyla tescil etmiştir. Münakalât Vekâleti 1951 tarihli Yüksek Denizcilik Okulu Yönetmeliği'ne diğer birçok kayıtlarla beraber "makina sınıfına verilecek mühendislik unvanı hakkındaki hükümleri tatbik olunmayacaktır" ibaresini derç etmiş ve bu yönetmeliğin mühendislik unvanı ile alâkalı kısmının bir hüküm ifade etmeyeceği kabul edilmiştir.
7. Maarif Vekâleti, Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi'nden mezun olacıklara mühendis unvanı verilecekse nakâfi programların, kifayet seviyesine ulaştırılmasını ve okulun mühendislik formasyonu verecek bir duruma getirilmesini talep etmekte ve bunlara mühendislik unvanının Münakalât Vekâleti tarafından değil Maarif Vekâleti tarafından verilmesi gerektiğini öne sürmektedir.
8. 789 sayılı Kanun'un 3. maddesi gereğince diğer Vekaletlerce açılacak yüksek okullar müfredat programlarının tetkiki Maarif Vekâleti'ne verilmiştir. Bu tetkik ve tescil esnasında programın öğrencilere okulun kuruluş gayesine uygun bir formasyon verip veremediği aranmaktadır. Programın bu yönden tetkikinde Yüksek Denizcilik Okulu'nun 3458 sayılı Kanunun 1. maddesinin C bendine göre mühendislik formasyonu veremeyeceği ve bu programla ancak bilgili denizci yetiştirilebileceği kanaatine varılmıştır. Programın tesciline esas olan maksatlar dışında bir öğretim yapmak ve unvan vermek 789 sayılı kanunun 3. maddesi ile Maarif Vekâleti'ne tanınmış olan selahiyetin ihlâli olacaktır.
9. Münakalât Vekâleti'nce Devlet Şûrasından istifan karar istenmesine mütedair yazıda programın tescili ile Maarif Vekâleti vazifesinin tamam olduğu ve bu unvan hususunda Maarif Vekâleti'nin söz hakkı olmadığı belirtilmektedir. Halbuki 4915 sayılı Kanunun 4. maddesi ise (Yüksek Denizcilik Okulu, denizcilik meslek okulları veya kurslarının yürütülüşü, öğrenci kayıt ve kabul işleri ve sınavları hakkındaki hükümler, okullar için 789 sayılı Kanunun 3. maddesi gereğince hareket edilmek üzere Tüzükle belirtilir) demekte olmasına rağmen böyle bir tüzük hazırlanmamıştır. Ortada bir tüzük mevcut değilken Münakalât Vekâleti'nin re'sen hareket etmesi ve Maarif Vekâleti'ne unvan hususunda söz hakkı tanıması 4915 sayılı Kanun'a aykırıdır. Bir okulun tedris programı ile o okuldan neşet edeceklerin unvanları çok yakın alâkalıdır. Maarif Vekâleti'nin 789 sayılı Kanun'un tetkiki sırasında bunu göz önünde tutmamasına imkân yoktur.
10. Amerika'daki okulların durumuna gelince; İstanbul Teknik Üniversitesi raporunda belirtildiği gibi "engineer" unvanı mühendislik unvanı sayılamaz. Anglo-Sakson memleketlerinde lokomotif makinistlerine de "engineer" denmektedir. Bu sebeple Amerika'daki bir okul mezunlarına "engineer" denmesi bir mucip sebep olamaz.
11. 3458 sayılı Kanun ve buna ait 11.5.1939 tarih ve 2/10941 sayılı Kararname ile meriyete girmiş

olan Mühendislik ve Mimarlık Hakkındaki Nizamname ile Nafia Vekâleti'ne verilmiş selâhiyet 4121 sayılı Kanun'un 1. maddesi ile Maarif Vekâleti'ne devredilmiştir. Bu suretle mektep programlarının muadeletinin tatbik ve tespiti de Maarif Vekâleti'ne ait olmuştur. Bu muadeletin yabancı mektepler için düşünülmüş olduğu varit olamaz. Zira yabancı okulların Türk okullarına muadeletinin tespit işi Maarif Vekâleti'ne verilmişken memleket içindeki okulların muadeletlerinin tespiti işinin aynı Vekâlet uhdesinde bulunmamasını icap ettirecek ne kanunî, ne de mantikî bir sebep mevcut olmasına imkân mutasavver değildir. Vaziyet böyle iken Münakalât Vekâleti 4915 sayılı Kanun'un 4. maddesini nazarı dikkate almayarak Yüksek Denizcilik Okulu ile mühendis mektepleri arasında bir muadelet mevcut olduğunu, kendisine bir gûna hak ve selahiyet tanınmamakla beraber, kabul etmiş bulunmaktadır. 4121 sayılı Kanun Maarif Vekâleti yanında Ziraat, İktisat v.s. vekâletlere ruhsatname verme hakkını tanımakla beraber bu hakkı Münakalât Vekâleti'ne tanımamıştır

Hulâsa:

Yukarıdan beri arz olunan sebeplere; Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunlarına mezkur okulun hali hazır durumuna ve Maarif Vekâleti'nce tespit edilmiş müfredat programına göre Mühendislik unvanının verilmesinin yerinde olmayacağı ve esasen bu unvanın verilmesi gerekip gerekmediği hususunun tetkik ve takdirinin ise Münakalât Vekâleti'ne ait bir keyfiyet olmayıp yukarda tahlil olunan kanun ve nizamname hükümleri gereğince ancak Maarif Vekâleti selahiyetlidir. Şimdiye kadar verilen izahat Y.D.O. Makina kısmı mezunlarına "Gemi Makinaları İşletme Mühendisi" unvanını veren ve verilmesi tezini müdafaa eden Münakalât Vekâleti ile aksi tezi müdafaa eden Maarif Vekâleti'nin mütalâasını ihtiva etmektedir. Aşağıda her iki Vekâletin mütalâaları tez ve aksi tez olarak ele alınmıştır.

- I. Münakalât Vekâleti, "Y.D.O. Makina Şubesi öğrencilerinin mezuniyetlerini müteakip fiiliyatta kara tesislerine nazaran daha çok komplike olan gemi santrallerinin kara ile ihtilât etmeksizin haftalarca devam eden yolculuklarda her türlü arızalarının giderilmesi, iktisadî bir şekilde işletilmesi ve hüsnü muhafazası için resen vazife deruhte ettiklerini ve buradan yetişen bir talebenin 10.000 beygir kuvvetini aşan esas ve yardımcı makinalarla, pistonlu makina, dizel motoru, türbin, soğutma, ısıtma ve havalandırma tesisleri ve elektronik cihazları ile bunlarda zuhur edecek arızaları; karada her biri ayrı bir mühendislik bölümü teşkil eden tesisleri ağır tabiat şartları içinde şahsen ve bizzat karşılamak mevkiinde olduklarını ve mesuliyetlerinin bu tahsille mütenasip olduğu" bildirilmektedir. Maarif Vekâleti ise tahsil seviyesinin tâyinine esas olacak bu bilgilerin mertebesini 1951 senesinde İstanbul Teknik Okulu'ndan sormuş ve okulda teşekkül eden bir heyet bu mevzuu tetkik ederek verdiği raporda her iki okulun müfredat programlarının karşılaştırılmasında Y.D.O. aleyhine birçok noksanların tespit edildiğini bildirmiş ve bu mütalâayı Münakalât Vekâleti'ne intikal ettiren Maarif Vekâleti, bu okulun makina şubesi mezunlarına mutlaka mühendis unvanı verilmesi arzu edildiği takdirde Y.D.O.'ya da tam bir mühendislik formasyonu verecek programın uygulanması icap edeceğini bildirmektedir. Y.D.O. müfredat programlarının tasdiki vesilesi ile bu mevzuun yeniden ele alınmasında İstanbul Teknik Üniversitesi'nde yaptırılan tetkikte Y.D.O.'nun bugünkü programı ile makina şubesinden mezun olacaklara mühendis unvanı verilemeyeceği tebeyyün etmiştir. Bu tetkik neticesi varılan karar, teşkil edilen komisyonun ittifakı ile alınmıştır. Aynı mevzuun Şûra'yı Devlet kanalıyla İstanbul Teknik Üniversitesi'ne intikalinde teşkil edilen bir komisyonda da bu okul mezunlarına mühendis unvanının verilemeyeceği kanaatine varılmıştır. İstanbul Teknik Üniversitesi Senatosu kararı ile toplanan bu komisyon kararına rağmen Senato tamamen aksi bir karar almış ve daha evvel bahsedildiği gibi bu okulun makina bölümü mezunlarına mühendis unvanı verilmesi neticesine varmıştır.
- II. Münakalât Vekâleti 789 sayılı Maarif Vekâleti Teşkilât Kanunu'nun 3. maddesi gereğince (...yüksek tedrisat mekteplerinin programları Maarif Vekâleti'nin mütalâası alınmak şartıyla ait olduğu Vekâlet tarafından tanzim ve Maarif Vekâleti'nce tescil olunur) hükmüne istinaden Y.D.O. programlarının usulüne uygun hazırlandığı ve Maarif Vekâleti'nce tescil edildiği ve bunun dışında Maarif Vekâleti'ne düşen herhangi bir mükellefiyet bulunmadığı öne sürülmekte ve Okul yönetmeliğinin 1. maddesinin mühendislik unvanını bu mektep mezunlarına tanıdığını belirterek esasen ecnebi denizcilik okulundan mezun olanların diplomalarının muadeletinin

Münakalât Vekâleti'nce yapılagelmekte olduğu cihetle bu Vekâlete bağlı Y.D.O. makina şubesi mezunlarının durumlarının tespiti de bu Vekâletin uhdesinde bulunduğu öne sürülmektedir. Bu mevzuda ise Maarif Vekâletinin mütalâası şöyledir:

Bir okulun, tedris programlarını o okuldan neşet edeceklerin iktisap edecekleri unvan ile çok sıkı bir alâkası vardır. Bu münasebet mevcut değilse veya tedris programı bu unvanın verilmesine gayri kâfi ise 789 sayılı Kanun'a müsteniden işbu programı tescille mükellef bulunan Maarif Vekâleti'nin bu noktayı dikkat nazarından uzak tutmasına da imkân yoktur. Bu itibarla Münakalât Vekâleti'nin bu hususa müteallik görüşü kanun hükümlerine aykırı bulunmakta ve programın tesciline esas olan maksatlar dışında bir öğrenim yapmak ve unvan vermek 789 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile Maarif Vekâleti'ne tanınmış olan selahiyetin ihlâli mahiyetinde tecelli edecektir. 3458 sayılı Kanun'un ve buna ait 11.5.1939 tarih ve 2710941 sayılı Kararname ile meriyete girmiş olan Mühendislik ve Mimarlık Ruhsatnameleri Hakkındaki Nizamname ile Nafia Vekâleti'ne verilmiş olan selahiyetler 4121 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle Maarif Vekâleti'ne verilmiş bulunmaktadır. Diğer mühendislik şubelerinin ruhsatnamelerinin İktisat, Ziraat vesaire Vekâletler tarafından verileceği hükmünü taşımasına rağmen bu nizamnamede Münakalât Vekâleti'ne verilmiş hiçbir hak ve vazife bulunmamaktadır. Nitekim 1952-1953 yılı ders programlarının Maarif Vekâleti'nce tetkiki sırasında bu programla mühendislik unvanı verilemeyeceği hakkındaki Maarif Vekâleti'nin mütalâasına istinaden mevcut talimatnamede derç edilmiş bulunan mühendislik unvanı hakkındaki maddenin tatbik edilmeyeceği ve bu yönetmeliğin mühendislik unvanına ait kısmının bir hüküm ifade etmeyeceği Münakalât Vekâleti'nce de kabul edilmiş bulunmaktadır.

III. Münakalât Vekâleti Amerika'da emsali mekteplerden yetişenlere "engineer-mühendis" unvanının verildiğini ve burada yapılan tahsillerde aynı unvanın verilebileceği kanaatini ihzar etmektedir. Buna mukabil Maarif Vekâleti bu unvanın Anglo-Sakson memleketlerinde lokomotif makinistlerine ve istihkâm erlerine de verildiğini ve bu sebeple bu unvanın memleketimizdeki mühendislik unvanına tekabül edemeyeceğini öne sürmektedir. Maarif Vekâleti'nin bu mütalâasına iştirak eden İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörlüğü'nün, Şûra'yı Devlet'in 12.12.1955 gün ve 6198 sayılı yazışma cevabında da temas edilmekte ve bu hususun Anglo-Sakson memleketlerinde gemi makina subaylarına "engineer" demekten galat olduğu ifade edilmektedir (Ek : 6)

IV. Bu mevzuda gerek Münakalât Vekâleti gerekse Maarif Vekâleti tarafından İstanbul Teknik Okulu ve İstanbul Teknik Üniversitesi'nden muhtelif tarihlerde istihsal edilen mütalâalar aşağıdaki şekildedir.

- a. Maarif Vekâleti'nin 30.1.1951 gün ve 312 sayılı yazısına cevaben İstanbul Teknik Okulu, Y.D.O. makina şubesi müfredat programının bu şube mezunlarına mühendis unvanını vermeğe kâfi gelmediğini bildirmiştir.
- b. Devlet Şûrası'nın 12.12.1955 gün ve 6198 sayılı yazısına cevaben İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörlüğü, Makina Fakültesi'nce teşkil edilen bir komisyon raporuna istinaden Y.D.O. makina şubesi mezunlarına mühendis unvanı verilmek isteniyorsa, bunların Teknik Okul veya Üniversiteye devamlı tahsillerini ikmal etmeleri gerektiği bildirilmektedir.
- c. Devlet Şûrası'nın 12.12.1955 gün ve 6198 sayılı yazısına cevaben İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörlüğü'nce meselenin Senato'ca tezekkür edildiği ve durumun bir komisyona incelettirilmesini müteakip cereyan eden nihai müzakere neticesinde Y.D.O. makina bölümü mezunlarına mühendis unvanının verilmesi ancak diplomalarında mühendis kelimesinin parantez içerisinde "gemi makinaları işletme mühendisi" ibaresinin kaydı oy birliği ile kararlaştırıldı denilmektedir. Senato kararı böyle olmakla beraber Senato bu mevzuu daha evvel bir komisyona incelettirmiştir. Nitekim Senato'nun yazısında da bu husus zikredilmektedir. (Ek : 7)

Bu rapor:

1. Bildiğimize göre mühendislik kolları arasında "Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği"

unvanını veren bir kol yoktur.

2. Böyle bir mühendislik kolu mevcut olmadığına göre buna tekabül edecek müfredat programı tatbiki de şimdilik mevzu bahis olamaz ve bu okulun bu unvanı kullanmaması gerekir;

şeklindedir. Bu rapor Senato'nun verdiği kararlar tenakuz halindedir.

- V. Senato'ca teşkil edilen komisyonun bahis mevzuu raporundan deniz ticaret filosundaki makina personelinin muhtelif kaynaklardan yetişmiş olduğunu öğrenmekteyiz. Bunlardan bir kısmı tamamen pratikten meselâ yağcılıktan yetişme elemanlar, diğer bir kısmı bahriyeden ayrılmış makina subaylarıdır. Son kısmı ise Hamit Naci mektebinden ve Y.D.O.'dan mezun olanlar ticaret filosuna diğerleri gibi 3. çarkçı olarak girmekte ve 2., 1. ve Baş çarkçı olmaktadır. Ve yerine göre de pratikten yetişen Başçarkçılar yanında yetişmekte ve terfi etmektedirler. Bu da göstermektedir ki bahis mevzuu makinaları işletmek için muhakkak mühendis olmaya ve dolayısıyla bu mektepten yetişenlere mühendis unvanı vermeye zaruret yoktur. Başka memleketlerde de meselâ, İtalyan Deniz Akademisi, Alman Denizcilik Okulu ve U.S. Deniz Ticaret Akademisi programları Y.D.O. programından bir hayli farklı olmakla beraber buradan mezun olanlara bizim anladığımız mânada mühendis unvanı verilmemektedir. Bu unvanın kazanılması bu memleketlerde denizcilik tahsilinden sonra munzam olarak yapılacak 2 veya 3 senelik mühendislik tahsiline vabestedir.
- VI. Bir mühendislik branşı içinde mahdud bir sahayı ve vasatı tefrik eden bir mühendislik tahsili yapmanın mümkün olmadığını aşağıdaki misal gayet iyi göstermektedir. Y.D.O. Makina Bölümü 1950 mezunlarından biri gemi makinaları işletme mühendisi diplomasını haiz olduğunu belirterek bir dilekçeyle ihtisasına uygun bir Odaya kaydının yapılmasını istemiştir. Aynı zat adres olarak da bir Elektrik Santralini göstermiştir. Bu da diploma ile gösterilecek faaliyet sahası ile bir hudut çizilemediğini ve aynı makinanın hem karada hem denizde çalıştığı göz önünde bulundurulursa katî sınırın makina mühendisliği tarifi ile de çizilemeyeceğini göstermektedir. Aksi halde diplomada gösterilecek gemi makinaları ibaresi bu mektep mezunlarını sırf denizde çalışmağa mahkûm edecek bir vesika olacaktır.

NETİCE OLARAK :

- 1- Münakalât Vekâleti'nin Y.D.O. makina bölümü mezunları için, kararda her biri ayrı bir mühendislik bölümü teşkil eden tesisleri işletmeye muktedir olduklarını ifade etmesine mukabil, Maarif Vekâleti'nce mezkûr mektep makina bölümü müfredat programının "mühendislik unvanı bahis mevzuu olmamak kayıt ve şartıyla" tasdik ve bu husus Münakalât Vekâleti'nce kabul edilmiş olmakla,
2. Münakalât Vekâleti, 789 sayılı Kanun gereğince Maarif Vekâleti'nin sadece müfredat programlarını tasdik yetkisini haiz olduğunu ileri sürmesine mukabil Maarif Vekâleti, müfredat programı ile unvan birbirinden ayıramayacağı cihetle unvanın da Maarif Vekâleti'nce tescili gerektiğini öne sürmekle,
3. Münakalât Vekâleti'nce bu meslek mensuplarına Anglo-Sakson memleketlerinde (Engineer-Mühendis) dendiğinin öne sürülmesine mukabil, Maarif Vekâleti'nce mütalâasına müracaat edilen İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörlüğü bunların gemi makina subaylarına ve hattâ seyir subaylarına (Engineer) demekten galat olduğunu, lokomotif makinistlerine de (engineer) dendiğini ve meselâ İtalya ve Amerika'da mezkûr tahsili müteakip 2-3 senelik mühendislik tahsilinden sonra bu gibi kimselere memleketimizde bilinen mânada mühendis unvanı verildiğini ifade etmiş olmakla,
4. Münakalât Vekâleti'nce Y.D.O. makina kısmı müfredat programının mühendis unvanı vermeye yetecek bir tahsil seviyesi temin ettiği ve bu hususta Devlet Şûrası'nın sorusuna cevaben İstanbul Teknik Üniversitesi Senatosu'nun bu tahsilin mühendis unvanı vermeğe kâfi geldiğini beyan etmesine mukabil bu beyana takaddüm eden ve Senato'ca teşkil edilen bir komisyon çalışmasında bunun aksine bir neticeye varmış olması ve daha evvel Maarif Vekâleti'nce 1951 senesinde İstanbul Teknik Okulu, 1952 senesinde İstanbul Teknik Üniversitesi'nden istihsal edilen kararlarda bu okul mezunlarına mühendis unvanı verilmesinin doğru olmayacağı tebeyyün etmiş olmasına,

diğer taraftan Şûra'yı Devlet'in bir müracaatına cevaben 1956 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörlüğü'nce bu okuldaki tahsilin mühendisliğe yönlendirilmesi gerektiği ve "gemi makinaları işletme mühendisliği" adı ile bir meslek mevcut olmadığına bildirilmiş olmasına,

5. Bu meslek mensuplarının deniz ticaret filusunda ifa ettikleri vazifelerin pratikten yetişen elemanlar tarafından dünyanın her yerinde yapılagelmekte olduğu, diğer taraftan deniz kuvvetlerimize subay yetiştiren Deniz Harp Okulu mezunu makina subaylarının aynı takatte makinaları işletmekte oldukları fakat yüksek mühendislik tahsili için İstanbul Teknik Üniversitesi'nde üç yıl ilâve tahsil yapmaları gerektiği Senato'ca teşkil edilen raporda tespit edilmiş olmakla,
6. Bu meslek mensuplarının icrayı sanat etmekte oldukları sahaya herhangi bir tecavüzün bahis mevzuu olmamasına mukabil bu meslek mensuplarının gemilerden başka sahada da ve bilhassa karada icrayı faaliyet etmekte oldukları ve diplomada yazılacak "gemi makinaları işletme mühendisi" ibaresiyle verilecek mühendislik unvanıyla bunların gemide çalışmaya icbar edilmelerinin kabil ve doğru olmadığına, müşabih makinaların karada da bu elemanlar tarafından işletilmesinin mümkün olması karşısında bunların mahdud bir unvan ve tahsille makina, elektrik v.s. mühendisliği gibi faaliyet icra etmelerinin kabil olduğu ve dolayısıyla tahsille değil istidlal yolu ile diğer Odalarımız mensuplarının faaliyet sahalarına taşmalarının çok kolay ve fakat haksızlık olacağının tespit edilmesiyle, bu mevzuda Maarif Vekâleti'nin görüşüne iltihak edilmesi gerektiğine komisyonumuzca kanaat getirilmiştir.

Komisyonumuz, mezkûr okulun müfredat programı, bu programların İstanbul Teknik Üniversitesi ve İstanbul Teknik Okulunda vazife almış meslektaşlarımızın teşkil ettikleri muhtelif komisyonlarca akademik yönden tetkik edilmiş olması dolayısı ile ayrıca tetkike lüzum görmemiştir. İstanbul Teknik Okulunun, İ.T.Ü. Makina Fakültesinin, Makina Fakültesi Gemi Kürsüsünün, İ.T.Ü. Senatosunca teşkil edilen Komisyonun tetkikleri, çalışmalarımıza esas alınmıştır. İ.T.Ü. Senatosunca, yukarıda adı geçen teşekküllerin raporlarına aykırı bir görüşe varılmış olmasının mucip sebepleri Komisyonumuzca temin ve tespit edilememiştir. Komisyonumuz bu safhadan sonra, sadece bir meslek değil, memleket meselesi olarak bu mevzuda aşağıdaki suallerin cevabını aramak ihtiyacını duymuştur.

1. Gemi makinaları işletme mühendisliği diye bir formasyon olup olamayacağı,
2. Gemi işletmelerinde çalışanların böyle bir formasyona ihtiyaçları olup olmadığı,
3. Bu formasyonu almış olanları diplomalarındaki "gemi makinaları işletme mühendisi" kaydına istinaden sadece denizde çalışmaya icbar etmek kabil ve doğru olup olmayacağı,
4. Bu olmadığı takdirde bunların karada buna müşabih bir meslek faaliyeti göstermeleri kabil mi ve bu faaliyeti diplomalarındaki dar kayıtlara uyarak tahdit etmek mümkün olabilir mi?
5. Bu tahdit yapılamadığı takdirde doğacak ihtilâf ve mahzurlar nelerdir? Diğer mühendislik branşlarına ve diğer Odalar mensubu mühendislerin faaliyet sahalarına tecavüzler olacak mıdır?
6. Bu durumdan Deniz Ticaret Filomuz mutezarrır olacak mıdır? Bu mektep mezunları mühendis olarak çalıştıkları ve denizle alakalarını keserek karaya çıktıkları takdirde bugüne kadar bilinen mânada makina subayı yetiştirmek üzere yeni tedbirler almak ve meselâ yeniden mektep açmak lâzım değil mi?

Taaddüdü mümkün olan ve aşağıda kısaca cevaplandırılmaya çalışılan bu suallerin alâkalı diğer müesseselerce de ele alınması, bugüne kadar bu meslek mensuplarına unvan temininden ibaret gibi gözüken bu mevzua hakikî hüviyet ve değerini verecektir.

Birinci ve ikinci sorunun cevabı İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörlüğü'nce Devlet Şûrası'nın 12.12.1955 tarihli yazısına verdiği cevapta şöyle görülmektedir: (Ek : 6)

Mühendis tâbirinden maksat bir makinaı imâl etme bilgisine sahip bir konstrüktör vasfıdır. Bu sebeple gemileri yürütmek, yani yapılmış bir makinaı kullanmak üzere mahdud teorik bilgi, fakat fazla pratik kabiliyette olması gereken gemi subaylarının mühendislik vasfına yönlendirilmelerine ihtiyaç görülmemektedir. İşletme Mühendisliği tâbiri ise, esasta mühendis olup bir fabrikada muayyen tezgâh ve işçi kapasitesiyle inşaat ve tamir işlerini en iyi şekilde yürüten kimseye verilir. Bu şekilde oradaki mühendis vasfı da fabrikayı işleten yapıcı vasfı ifade etmektedir. Ayrıca gemi makinalarını işletmek için işletme mühendisliği adı ile bir meslek mevcut değildir. Bu husus evvelce raporda da belirtildiği gibi makina subaylarına "engineer". demekten galattır. Gemi makinaları yüksek mühendisinin gemilerde makina subaylığı yapabilmesi inşa edeceği makinaların dizaynı bakımından faydalı olacağı

mütalâa edilerek İtalya, İngiltere gibi bâzı memleket bahriyelerinde gemi baş makinistliklerinin üniversite mezunu yüksek makina mühendislerine verildiği bir vakiadır. Fakat bunun aksine olarak gemi makina mühendisliğinin muhakkak üniversite tahsil derecesindeki bilgiye ihtiyaç gösteremeyeceği bir hakikattir. Bu suretle Yüksek Denizcilik Okulu'nun gemileri yürütecek makina subayı yetiştirme gayesinden inhiraf ettirilmemesi yerinde olur. Bunlara rağmen gemi makinalarının tamir, bakım ve yenilerinin imalinde çalıştırılacak bilgili ve tecrübeli personele ihtiyaç gösteren müesseselerin, temayüz etmiş öğrencileri seçerek Denizcilik Okulu'ndan Teknik Üniversite'ye ve Teknik Okullara daha yüksek tahsil yapmak için gönderdikleri vâki olmuştur. İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörlüğü'nün bu mütalâasına herhangi bir şey ilâvesi Komisyonumuzca zait görülmüştür.

3. soru, "Gemi Makinaları İşletme Mühendisi" diploması almış olanları Diplomadaki kayda rağmen denizde çalışmaya icbar etmek mümkün değildir. Zira gemi makinalarına müşabih makinalar karada da mevcuttur ve bunları aynı ehliyetle de işletebilirler. Herhangi bir sebeple denizde çalışmayan kimselerin aynı faaliyeti karada icra etmelerine mâni olmak doğru olamaz.

4. soru, Umumî mühendislik formasyonu içinde yapılacak bir işletmecilik, mühendisin konstrüktif kabiliyetinden ve araştırmacılık vasfından fariğ olamaz. Esasen işletme mühendisliği hizmeti, mühendisin araştırma gücü ve kabiliyetiyle telif edildiği zaman hakikî değerini bulan bir faaliyettir. Tekniğin inkişafı röşerşçi, konstrüktör ve işletmecinin tecrübe ve çalışmalarının bir muhassasıdır. Ve bu faaliyet içinde işletme mühendisi işletmeciliğinden evvel araştırmacı ve konstrüktör yani yapıcı olmak mecburiyetindedir. Bir işletme mühendisi kendisine tevdi edilen tesisi, tesis şartları ile muhafaza değil, daha iktisadî, daha rasyonel işletebildiği ve bunun için lüzumlu tadil ve tedbirleri alabildiği takdirde hakikî bir işletme mühendisidir. Bu husus her yerde ve her zaman temin edilmiş ve edilegelmektedir. Mevzu bahis Yüksek Denizcilik Okulu makina bölümü mezunları için böyle bir faaliyet düşünmek hem fuzuli, hem de yalnız işletmeci olarak geliştirildikleri için imkânsızdır. Şu şartlar tahtında bu mektep mezunlarının karada çalışmaları halinde, yukarıda tafsil edilen işletme mühendisliği şekli ile karşılaşmaları gayet tabiidir. Kendilerini hakikî bir işletme mühendisliği hizmetinden, yine almış oldukları noksan formasyon alıkoyacaktır. Diplomalarında belirtildiği gibi noksan olan araştırmacılık ve konstrüktörlük vasıflarından iyi veya kötü istimalde bulunmalarını önleyecek kanunî bir müeyyide mevcut olmadığı gibi bunun için katî hududu çizmek de mümkün olamayacaktır.

5. soru, Bu hududu çizmek kabil olamadığına göre bu mektep mezunlarının karada çalışmaları halinde doğacak mahzurlar 4. maddede alâkası dolayısıyla kısmen izah edilmiştir. Bu şartlar dahilinde kendilerinin sırf işletme sanatının dışına çıkmaları büyük bir ihtimalle mümkündür. Bu takdirde doğrudan doğruya makina ve elektrik mühendisliği hizmeti yapmalarından başka bir yol kalmamaktadır. Nitekim tetkik ettiğimiz dosyada rastlanılan bu mektep mezunlarının müracaatlarında, kendilerinin bir Odaya kayıtlarını istemekte, aksi halde bulunduktan müesseselerin kendilerine mühendis muamelesi yapmadığından şikâyet etmektedirler. Münakalât Vekâleti'nin kendi verdiği diplomayı tanımamasına imkân olmadığına ve hususî şirketlerin mühendis diploması araması varit olamayacağına göre bu mektep mezunlarının şu anda bile karada ve hattâ resmî müesseselerde faaliyette bulundukları neticesine varılabilir ki müracaat edenlerin adreslerinden de bu husus sarîh olarak görülebilmektedir. Noksan olan Birliğimizce yapılacak tescildir.

6. soru, Yüksek Denizcilik Okulu makina bölümü mezunlarının denizden uzaklaşmaları halinde doğacak mahzurları ifadeyi zait görüyoruz. Her şeyden evvel deniz ticaret filomuz kendisi için yetiştirilmekte olan ve mevzua vukufu şüphe götürmeyen işletmeci elemanlardan mahrum kalacaktır. Zira Gemi Adamları Talimatnamesi, bu mektep mezunlarının muayyen kademede yaptıkları hizmete talip olan bir makina mühendisi için muayyen bir müddet stajı şart koşturmaktadır. Bu mektep mezunlarının denizden uzaklaşmaları halinde yerlerini dolduracak ve hakikaten feragat ve tahammül isteyen bu vazifeyi ifa edecek işletmeci personel yetiştirilmesi hususunun şimdiden alâkalı makamlara duyurulması gerektiği kanaatinde olduğumuzu bildiririz.

T. C. MÜNAKALAT VEKALETİ
Liman ve Deniz İşleri Dairesi Reisliği

Şube/Fen İşleri Md.

Sayı : F - 5/2-4 0234/860

25.1.1955

Özü : Yüksek Denizcilik Okulu mezunlarının Mühendisliği Hk.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ne
Demirtepe Fevzi Çakmak Sokak No : 20
Yenişehir . Ankara

K: 18.1.1955 tarih ve F-8/75 sayılı yazıya:

Yüksek Denizcilik Okulu 4915 sayılı kanunla teşekkül etmiş vekâletimize bağlı yüksek bir meslek ve ihtisas kuruluşudur. Tedris müddeti dört sene olan Yüksek Denizcilik Okulunun Makina Şubesi Amerika'nın Denizcilik Akademileri programlarına uygun bir program tatbik etmek suretiyle modern Denizciliğin icap ettirdiği bir tedris sistemini takip etmektedir. Okulun makina şubesi öğrencileri mezuniyetlerini müteakip fiiliyatta kara tesislerine nazaran çok daha komplike olan gemi santrallerinin kara ile ihtilât etmeksizin haftalarca devam eden yolculuklarda her türlü arızalarının giderilmesi, iktisadî bir şekilde işletilmesi ve hüsnü muhafaza ile mükellef resen mesul vazifeler deruhte ettikleri hususu nazarı dikkate alınarak bu şube mezunlarına bu hususta merî mevzuat gereğince "Gemi Makinaları İşletme Mühendisi" unvanı verilebileceği neticesine varılmış ve bu sebeple okul yönetmeliğinin muaddel 18. maddesi ile kendilerine gördükleri tahsil seviye ve mahiyetiyle mütenasip olarak bu hak tanınmıştır. Mevzuatımızda hangi yüksek mektepleri bitirenlere mühendis denileceğine dair bir kayıt bulunmamaktadır. Ancak Türkiye hudutları dahilinde mühendislikle icrayı sanat edeceklerin durumu 3458 sayılı kanun ve bunun 6. maddesine tevfikân hazırlanıp meriyete konan Mühendislik ve Mimarlık ruhsatnameleri hakkında Nizamname hükümleri dairesinde mütalâa edildiğine göre, ecnebi Denizcilik okullarından mezun olanların diplomalarının muadeletinin tespiti bu işle ilgili Vekâletimiz tarafından yapıla gelmekte olduğundan Vekâletimize bağlı Yüksek Denizcilik Okulunun Makina Şubesi mezunlarının durumları da buna göre yine Vekâletimizce tâyin ve tespit olunmuştur. Mevzu bahis kanunun 1. madde (a) fıkrası gereğince Mühendislik tahsili veren Türk Yüksek Okullarından verilen diplomalar Mühendislik sanatının Türkiye'de icrası için kâfi görülmektedir. Keza adı geçen nizamnamenin 5. madde A ve B paragrafı hükümlerine göre mektep programlarının muadeletini tetkik için teşkil olunacak heyetin ait olduğu Vekâlet tarafından intihap edileceğine nazaran ve aynı nizamnamenin 2. maddesinde "tadat olunan Mühendislik kollarının isimlerinden sonra gibi mühendislik şubelerini ve Mimarlığı gösteren unvanlardan birinin ibraz edilen vesikaların icaplarına göre dereceleri derç edilmek suretiyle verilir" denildiğine göre zikredilen kollardan daha başka Mühendislik kollarının olabileceği şüphesizdir. Verilecek diplomalar ibraz edilecek vesika yerine kaim olduğu cihetle ve bilhassa Yüksek Orman ve Yüksek Ziraat Mühendisliğinden sonra ahiren Fizik Mühendisliği gibi unvanların maruz esaslar dahilinde ait oldukları mektep tedris heyetlerinin karan üzerine talimatnamelerine konan kayıtlarla verildiği yapılan incelemeden anlaşılmıştır. Aynı şekilde programları bu hakkı tanımış Amerikan Denizcilik Akademilerinin ders programlarına muadil olduğu okul tedrisat heyetince kabul edilen Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesinden mezun bulunanlara "Gemi Makinaları İşletme Mühendisi" unvanı verilmesi Vekâletimizce uygun görülmüştür.

Malûmat husulünü saygılarımla rica ederim.

Münakalât Vekili

(îmza)

T. C. MÜNAKALAT VEKALETİ
Hukuk Müşavirliği Şubesi

Dosya No : 255-18

Kayıt No : 292-4799

ANKARA 28.5.1955

Özü : Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunlarının mühendislik unvanları Hk.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Umumi Katipliği'ne

3.5.1955 F/8/581 Sayılı yazılarına K :

Odalar Birliği İkinci Umumî Heyet toplantısında Vekâletimize bağlı Yüksek Denizcilik Okulu Makina kısmı mezunlarının Oda kurmak üzere ibraz ettikleri diplomalar 3458 sayılı kanun ve buna müstenit nizamname muvacehesinde vazih görülmeyerek bu okul mezunlarının mühendislik unvanını haiz olup olmayacakları keyfiyetinin Nafia ve Maarif Vekâletlerince tavzih edilmesinden sonra bir Oda kurmalarına karar verildiği bildirilmektedir. 789 sayılı Maarif Vekâleti Teşkilât Kanununun 3. maddesi Maarif Vekâleti veya diğer bir Vekâlet tarafından açılmış veya lüzumuna göre açılacak mekteplerle bilûmum hususî mekteplerin derecelerinin tâyini Maarif Vekâletine aittir. Diğer Vekâletlere merbut orta tedrisat derecesindeki mekteplerin programları alâkadar Vekâletle Maarif Vekâleti tarafından müştereken yapılır. Yüksek tedrisat mekteplerinin programları Maarif Vekâletinin mütalâası alınmak şartıyla ait olduğu Vekâlet tarafından tanzim ve Maarif Vekâletince tescil olunur, hükmünü ihtiva etmektedir.

Madde metninden anlaşılacağı veçhile Maarif Vekâleti bir mektebin derecesini tespitle mükelleftir. Vekâletimize bağlı olarak 4915 sayılı kanunla kurulan Yüksek Denizcilik Okulu lise tahsili üzerine 4 senelik yüksek tahsil veren bir mektep olup bu kanunun 1. maddesinde yüksek mektep olduğu tasrih edilmiştir. Binaenaleyh bu hususta herhangi bir tereddüt ve ihtilâf bahis mevzuu olamaz. Mektep programları da sözü geçen madde gereğince usulüne uygun olarak hazırlanmış ve Maarif Vekâletince tescil kılınmıştır. Bu itibarla bu mevzuda 789 sayılı kanunun 3. maddesi ile tespit olunan esaslar dışında Maarif Vekâletine düşen herhangi bir mükellefiyet de mevcut değildir.

Mühendislik ve Mimarlık hakkındaki 3458 sayılı kanun ise Türkiye’de Mühendislik ve Mimarlık unvanı ile icrayı sanat etmek isteyenlerin 1. maddeyi yazılı diploma veya ruhsatnameleri haiz olmalarını şart kılmıştır. Mezkûr kanunun 1. maddesinin a fıkrası .Mühendislik veya Mimarlık tahsilini gösteren Türk Yüksek Mekteplerinden verilen diplomalar. demektir ki Vekâletimize bağlı Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi Teknik Okul ve Amerika (U. S. Merchant Marine Cadat Corps) okulu programlarını tatbik etmek suretiyle mensuplarına mühendislik tahsili veren bir yüksek okuldur. Buradan yetişen bir talebe 10.000 beygir kuvvetini aşan esas ve yardımcı makinelerle, pistonlu makina, dizel motoru, türbin, soğutma, ısıtma ve havalandırma tesisleri ve elektronik cihazları ile ve bunlarda zuhur edecek arızaları, karada her biri ayrı bir Mühendislik bölümü teşkil eden bu tesisleri ağır tabiat şartları içinde şahsen ve bizzat karşılamak mevkiindedir. Yüklendikleri bu ağır mesuliyet görmüş oldukları tahsille mütenasiptir. Bütün ecnebi memleketlerde mühendis unvanına haiz bulunan bu branş için modern denizciliğin icap ettirdiği en ileri bir tedris programını takip eden memleketimizde de Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği Deniz Ticaret Filomuz için en faydalı ve kıymetli bir meslek halinde taazzuv etmiş bulunmaktadır. Mevzuatımızda bu unvanın mutlaka bir kanuna istinat edeceğine dair bir kayıt da mevcut değildir. Esasen tatbikat bu ciheti teyit etmektedir. Yüksek Orman Mühendisliği, Yüksek Ziraat Mühendisliği, Fizik Mühendisliği unvanları, okul talimatnameleri ile verilmiş mühendislik branşlarıdır. Ecnebi Mühendis ve Mimar mekteplerinden mezun olanlara verilecek ruhsatnamelere dair olan nizamname ile mevzuun doğrudan doğruya bir alâkası yoktur. O nizamname memlekette

halen mevcut olan veya ileride kabul edilecek olan Mühendislik branşları için alâkalı Vekaletlerce verilecek ruhsatnameleri derpiş etmiş bulunmaktadır.

Mühendislik unvanının dar mânada alınarak yalnız konstrüktör olanlara inhisar ettirilmesi ise gerek 3458 sayılı kanun ve buna ait nizamnamenin ne metnin sarahatine ne de maksat ve ruhuna ve gerek tatbikattaki misallerine aykırı düşeceği tabiidir Şu izahatımızdan anlaşılacağı veçhile; bu konuda tamamen vazifeli ve salâhiyetli olan Vekâletimizce alınan karar tatbiki zarurî mukarrerat cümlesinden olup bu kararın bir diğer Vekaletin vazife ve salâhiyetine tedahül etmemesi hususunun önceden teemmül edildiğinin takdir buyurulacağı memuldur. Nitekim Nafia Vekâletinden bu mevzuda Odalar Birliğine yazılan yazı da bu hususu teyit eder.

Yüksek Denizcilik Okulu Makina kısmı mezunlarına okul talimatnamesinde yapılan bir değişiklikle Gemi Makinaları İşletme Mühendisi unvanı ile verilen diplomalara istinaden Oda kurmak yolundaki taleplerinin Türk Mühendis ve Mimarlar Birliği Kanunu ve Talimatnamesi gereğince isafını rica ederim.

Münakalat Vekili

İmza

EK No : 3

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
Yazı İşleri Müdürlüğü

Sayı: 6493

25.9.1956

Devlet Şûrası Reisliği'ne
ANKARA

12 Aralık 1955 tarih ve 6198 sayılı yazılarınız karşılığıdır:

Yüksek Denizcilik Okulu Makina Bölümü mezunlarına mühendislik unvanı verilip verilmeyeceği hakkında üniversitemiz mütalâasına intikal etmiş bulunan karar dolayısıyla mesele Senatamızca tezekkür edildi. Durumun bîr Komisyona incelettirilmesini müteakip cereyan eden nihai müzakere neticesinde:

- 1- Okula, lise mezunları arasından müsabaka imtihanı ile öğrenci seçilmesi,
- 2- Okul müfredat programlarının mühendis unvanı alacakların haiz olduğu seviyede bulunması,
- 3- Bu okulda yetişenlerin, mühendis tarifine uygun bîr formasyonda olmaları,

nazarı dikkate alınarak Makina Bölümü mezunlarına Mühendis unvanının verilmesi, ancak diplomalarında Mühendis kelimesinin yanına parantez içerisinde Gemi Makinaları İşletme Mühendisi ibaresinin kaydı oybirliğiyle kararlaştırıldı.

T. C. MAARİF VEKALETİ

260.02-1338

12.4.1957

Başvekâlet Yüksek Makamına;

Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunlarının 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununa istinaden Oda kurmak yolundaki talepleri karşısında Odalar Birliği Umumî Heyetinin ihzar eylediği tereddüdün izalesi için ve mezkûr okul makine şubesi mezunlarına Mühendislik unvanının verilmesi icap ettiği mülahazasıyla Münakalât Vekâletince Devlet Şûrasından istişarî mütalâa talep olunmuş ve Devlet Şûrası 3. Dairesinin 28 Kasım 1956 gün ve 206 sayılı kararıyla Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunlarına Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği unvanının verilmesinde kanuna aykırılık görülmediği cihetle bu programlara göre yetiştirilmiş bulunan makina şubesi mezunlarının 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununa istinaden Oda kurmalarının da tabîi bulunduğu ittifakla karar verilmiş ve mezkûr karar Devlet Şûrası Umumi Heyetinin 29 Kasım 1956 gün ve 531 sayılı kararıyla onanmış ve aynı kararda makina şubesi mezunlarına verilecek diplomalara mühendis kelimesinin yanında parantez içinde Gemi Makinaları İşletme Mühendisi ibaresinin de derci icap edeceği belirtilmiştir. Münakalât Vekâletince Devlet Şûrasından istişarî mütalâa talep edilmesi; Yüksek Denizcilik Okulu mezunlarının 6235 sayılı kanuna göre bir Oda kurup kuramayacakları sebebinden neşet etmiş bulunmaktadır. Halbuki aynı Vekâletle Vekâletimiz arasında bu okul mezunlarına mühendislik unvanının verilir verilemeyeceğine dair uzun muhaberat yapılmış ve Vekâletimizce bu unvanın verilemeyeceği neticesine varılarak keyfiyet Münakalât Vekâletine bildirilmişti. Mezkûr Vekâlet Devlet Şûrasından istişarî mütalâa talep ederken Vekâletimizin noktai nazarını aksettirmeden, durumu tek cepheli olarak ve bir Oda kurulup kurulamayacağı noktasından Devlet Şûrasına intikal ettirmiş ve bahis konusu kararı istihsal eylemiştir. Yüksek Devlet Şûrasının hâdiseyi, Vekâletimizin görüş zaviyesinden de tetkik ederek bir karara bağlanmasının uygun bulunacağı ve bu suretle iki vekâlet görüşünün karşılaştırılmasına imkân hasıl olacağı düşüncesinde bulunduğundan, tasvip buyurulduğu takdirde aşağıda maruz sebepler muvacehesinde Devlet Şûrasında yeniden istişarî karar alınması uygun görülmektedir.

Hâdisenin hülâsası :

Münakalât Vekâletiyle Vekâletimiz arasındaki noktai nazar ihtilâfı, Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesinden mezun olacıklara mühendislik unvanının verilir verilemeyeceği hususuna müteallik bulunmaktadır. Münakalât Vekâleti, bu okulun Makina şubesinden mezun olacıklara Mühendislik unvanının verilmesi tezini müdafaa etmesine mukabil, Vekâletimiz, işbu yazımızın hukukî bölüm kısmındaki mucip sebeplere dayanarak makina şubesi mezunlarına bu unvanın verilmesinin doğru olamayacağı Münakalât Vekâletine bildirmiştir, iki Vekâlet arasındaki bu görüş ayrılığı 1950 yılından beri devam edegelmektedir. Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunlarına Mühendislik unvanının verilmesi mevzuu üzerinde Münakalât Vekâleti ile Vekâletimiz arasında muhaberat cereyan ederken, Vekâletimiz bu cihetten kati bir kanaate varmak gayesi ile mühendis yetiştiren bir yüksek okul olan İstanbul Teknik Okulu Müdürlüğünün mütalâasını 30.1.1951 gün ve 312 sayılı yazı ile sormuş ve mezkûr Okul Müdürlüğü Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunlarının durumunu 19.3.1951 tarihinde toplanan bir kurula tetkik ettirerek hazırlanan raporu Vekâletimize tevdi eylemiştir. Bu kurul tetkikatını bilhassa iki nokta üzerinde teksif ederek :

- Yüksek Denizcilik Okulu makina sınıfı müfredat programları ile Teknik Okulu Makina Şubesi programlarını beraberce incelemiş,
- Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunlarına gemi makinaları işletme mühendisliği unvanının verilmesi teklifi üzerinde fikrini açık bir şekilde beyan ederek

raporunu hazırlamıştır. Bu kurul, Teknik Okul ile Yüksek Denizcilik Okulunun programlarını

mukayese ederken Yüksek Denizcilik Okulu müfredatında hidrostatik ve aerostatik, dalga ve titreşim hareketleriyle optik bahsine hiç yer verilmediğini, ayrıca laboratuar saatinin tefrik edilmediğini, halbuki mühendislik formasyonu veren mektepler için kabul edilen esaslara uygun olarak, düzenlenmiş bir program içinde bu noksanlıkların da behemal telâfisinin zarurî bulunduğunu, okul programlarında eğri eksenli çubukların eğilme hesaplarına da yer verilmediği gibi, su türbinleri, takım tezgâhları, tertibat, demiryol makinaları ve su işletmeleri, motorlu taşıtlar, havacılık derslerinin gösterilmemekte olduğunu, pompa ve kompresörler bahsinde de konstrüktif esaslara temas edilmediğini, tasarı geometri dersinin tatbikata ayrılan zamanının da Teknik Okul programlarına göre çok az olduğunu ve binnetice mühendislik formasyonunu veren Teknik Okul müfredat programı ile mühendis yetiştirmek isteyen Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi programları arasında mühim farklar bulunduğunu tespit eylemiştir.

İşbu kurul, yukarıda beyan edilen ders noksanlıklarına dayanılarak mühendislik unvanının verilip verilmemesi hakkında bir karara varmanın yanlış olacağını, Yüksek Denizcilik Okulu lehine kaydedilecek hususatin da mevcut olduğunu, bununla beraber en uygun hal şeklinin, Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi talebelerinin noksan derslerini her türlü öğretim kolaylığına sahip olan İstanbul Teknik Okulunda görmek suretiyle gemi makinaları işletme mühendisliği unvanını alabileceklerini mütalâaten bildirmiştir.

Vekâletimiz bu mütalâa yazısından da istifade etmek suretiyle Münakalât Vekâletine gönderdiği 22.1.1951 gün ve 1527 sayılı cevabî yazıda; Makina Şubesi mezunlarına durumlarına uygun düşen bir unvan verilmesinin çok yerinde olacağını Maarif Vekâletince de takdir edilmekte olduğunu, bununla beraber bu şube mezunlarına mutlaka mühendis unvanı verilmesi arzu edildiği takdirde bunların birer makina mühendisi gibi yetiştirilmek üzere noksan kalan derslerini Teknik Okulda görmelerinin lüzumlu bulunduğunu veyahut Denizcilik Okulunda tam bir mühendislik formasyonu verecek programın uygulanması icap edeceğini, böyle bir programı esasen tatbik etmekte olan Teknik Okul mevcut iken ayrıca birçok külfet ve masrafa katlanılmayarak Maarif Vekâletince Münakalât Vekâletinin emirlerine amade bulunduğunu Teknik Okulundan istifade etmenin daha faydalı olacağını bildirmiştir. Münakalât Vekâleti, Vekâletimizin bu husustaki görüşü üzerinde leh ve aleyhte herhangi bir mütalâa dermeyan etmeksizin ve meseleyi yeniden vazedercesine Yüksek Denizcilik Okulu ders müfredat programlarının Birleşik Amerika'da mevcut dört yüksek denizcilik okulundan getirilen ve mezunlarına Bachelor of Science derecesini veren müfredat programlarına mütenazır olarak yeniden hazırlanan bu programların Vekâletlerince matluba muvafık görüldüğünü bu bakımdan işbu programların 4915 sayılı kanunun dördüncü maddesi gereğince tespit ve tasvip olunmasını istemiştir.

Vekâletimiz 14.5.1952 gün ve 1219 sayılı ve bu yazıya ek 26.6.1952 gün ve 1388 sayılı yazılarla İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörlüğüne müracaat ederek ilişik olarak gönderilen programların Denizcilik Okulu gayesine uygun olup olmadığı, mühendislik unvanı vermeğe müsait bir seviyede bulunup bulunmadığı, böyle bir program kabul edildiği takdirde, okulun bugünkü haliyle bu programı gereği gibi tatbik edip edemeyeceği, edemeyecekse ne gibi tedbirler alınması iktiza edeceği hakkındaki mütalâanın bildirilmesi talep olunmuştur. Vekâletimizin işbu yazısı üzerine Teknik Üniversite Rektörlüğü mevcut evrakı Makina Fakültesi Dekanlığına tevdi eylemiş ve mezkûr Dekanlıkça teşkil olunan Profesörler Kurulu durumu tezakkür ederek ve psikolojik, teknik ve tahsil sebeplerini etraflı bir şekilde tahlile tâbi tuttuktan sonra Yüksek Denizcilik Okulunun bugünkü programı ile Makina şubesinden mezun olacıklara mühendis unvanı verilemeyeceği gibi, iyi bir program seçip ona göre ders okutulacağı yolunda bir iddiada bulunmanın da bu unvanın verilmesini temin edemeyeceğini, çünkü tahsilin, belirli ders ve projelerle bazı lâboratuar mesaisinden ibaret olmayıp bir tahsil müessesesinin iktidarının muhasalası olduğunu, Amerika'dan getirilen programa göre yetişenlere verilen Bachelor of Science unvanının hiçbir zaman mühendislik gibi bir meslek unvanı olmayıp bir kimsenin kolej derecesinde tahsil yaptığına delalet eden akademik bir unvan olduğunu. Yüksek Denizcilik Okulu raporundaki Amerikan kanununun maddesi okunursa bu unvanın yalnız makina zabitlerine değil, fakat güverte zabitlerine de verildiğinin görüleceğini, makina şubesi mezunlarına mühendis unvanının verilmesi isteniyorsa o zaman en doğru yolun zaten senelerden beri makina mühendisliği tahsili veren, gerek tedris heyetinin kıymet ve tecrübesi, gerek laboratuarların kifayeti bakımından uygun olan İstanbul Yıldız Teknik Okulunda bir Gemi Makineleri şubesi açmanın ve makina zabitini orada yetiştirmenin uygun olacağını ittifaka bildirmişlerdir.

Profesörler Kurulunun işbu 22 Kasım 1952 gün ve 2755 sayılı yazımızla Münakalât Vekâletine bildirilmiş ve alınan 27.11.1952 gün ve 4866 sayılı cevabî yazıda Teknik Üniversite mütalâası etraflı bir şekilde incelendikten sonra bu hususta bir karara varılacağı, ancak mezkûr okulun 1952 - 1953 ders yılı tedrisatına başlamış olması dolayısıyla okul ders müfredat programlarının 4915 sayılı kanunun 4. maddesi gereğince bir işleme tâbi tutulması ve tedrisata başlanmış olması hasebiyle bu işlemin müstacelen yapılması talep olunmuştur. Vekâletimiz, ileri sürülen müstaceliyet durumunu dikkate alarak Yüksek Denizcilik Okulu programını Makina şubesinden mezun olacaklara mühendis unvanı verilmesi bahis konusu olmamak kaydı ile tescil eylemiş ve keyfiyeti Münakalât Vekâletine bildirmiştir. Esasen Münakalat Vekâleti de 1951 tarihli Yüksek Denizcilik Okulu Yönetmeliğinin ikinci sayfasına aynen (bu yönetmelik Ulaştırma Bakanlığının 23.1.1951 gün ve 1-3-10-437 sayılı emirleriyle yürürlüğe girmiş olup okula yatılı öğrenci alınması, makina sınıfına verilecek mühendislik unvanı, hizmetlilerin tâyin ve görevlerine Okul Müdürlüğünce nihayet verilmesi hakkındaki hükümleri tatbik olunmayacaktır) ibaresini derç etmek suretiyle bu yönetmeliğin Mühendislik unvanına ait kısmının bir hüküm ifade etmeyeceğini kabul eylemiş bulunmaktadır.

Hal böyle iken, bu defa Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunlarının 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununa istinaden bir Oda kurmak istemeleri üzerinedir ki, yazımızın baş kısmında tafsilen bildirildiği üzere Münakalât Vekâletince Devlet Şûrasından bahis mevzuu istişarî karar istihsal olunmuştur.

HUKUKİ GÖRÜŞÜMÜZ :

Evveleminde şu noktayı belirtmek yerinde olacaktır ki; Vekâletimiz Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesinden mezun olacaklara mühendislik unvanının verilmeyeceğini mutlak olarak iddia etmemektedir. Vekâletimiz, şayet böyle bir unvanın verilmesi lâzım ise bu okul makina şubesi programlarının mühendislik unvanının verilmesine kâfi bulunmaması itibariyle bu programların kifayet seviyesine ulaştırılması ve okulun bütünü ile mühendis formasyonu verecek bir duruma getirilmesi iktiza eylediği ve mühendislik unvanının da Münakalat Vekâleti tarafından değil Vekâletimiz tarafından verilmesi gerektiği fikrindedir. Bu görüşümüzü böylece kaydettikten sonra hâdisenin hukukî bakımdan tahliline geçiyoruz :

1. 789 sayılı kanunun 3. maddesi gereğince, diğer Vekâletler tarafından açılacak yüksek okulların müfredat programlarının tescili Maarif Vekâletine ait bir keyfiyettir. Bir programın tescilinde ise bu programın öğrencilere, okulun kuruluş gayesine uygun bir formasyon verip vermediği esas tutulmaktadır. Yüksek Denizcilik Okulu müfredat programlarının tescil ve kabulünde de bu esasa göre hareket edilmiş, program bu okul yönetmeliğinin 1.maddesinde belirtilen maksada göre iki ayrı yönden tetkike tâbi tutulmuştur.

a) Ticaret Gemilerine bilgili kaptan yetiştirmek,

b) Gemi İşletme Mühendisi yetiştirmek.

Programın (b) yönünden incelenmesi sırasında bu okul 3458 sayılı kanunun 1. maddesinin (c) bendi şümülü içerisinde mütalâa edilmiş ve bu programla bilgili denizci yetiştirilebileceği fakat mühendislik formasyonu verilemeyeceği kanaatine varıldığından, program mühendislik unvanı verilmesi bahis konusu olmamak kaydı ile kabul ve tescil olunmuştur. Nitekim programların tetkik ve tesciline mesnet teşkil eden Yüksek Denizcilik Okulunun 1951 tarihli yönetmeliğinin ikinci sahifesinde de mühendislik unvanının verilmeyeceği hususu bizzat Münakalât Vekâletince tavzih edilmiş bulunmaktadır. Programın tesciline esas olan maksatlar dışında bir öğretim yapmak ve unvan vermek 789 sayılı kanunun 3. maddesi ile Maarif Vekâletine tanınmış olan salahiyetin ihlâli demek olur.

2. Vekâletimizce Yüksek Denizcilik Okulunun programının gerek muhteva gerek tatbik şekli bakımından Teknik Okul Makina Mühendisliği programlarına uygun olmadığı kabul edilmektedir. Bir okulun programının, tahsilden istihsal olunan gayeye uygun olması lâzımdır. Vekâletimiz bu okul programının mühendislik unvanının itasına kâfi olmadığını belirtmekle ve bu unvanın verilmemesi kaydı ile programı tasdik etmiş olmakla kanunun kendisine tahmil eylediği vazifeyi yapmış bulunmaktadır. Her ne kadar Münakalât Vekâletince Devlet Şûrasından istişarî mütalâa istenmesine dair talep yazısında Yüksek Denizcilik Okulu

programının 789 sayılı kanununun 3. maddesine göre tescil edilmiş olduğu ve tescil işleminden başka Maarif Vekâletine düşen bir vazî olmadığı ileri sürülerek mühendislik unvanının verilip verilemeyeceği hususunda Vekâletimizin bir söz hakkı bulunamayacağı dermeyer olunmak istenmişse de, Vekâletimizin bu mevzuda söz söylemek hakkı vardır. Ve bu hak kanuna müstenit bulunmaktadır. 789 sayılı kanunun 3. maddesi, Yüksek tedrisat mekteplerinin programlarının Maarif Vekâletinin mütalâası alınmak suretiyle ait olduğu Vekâlet tarafından tanzim ve Maarif Vekâletince tescil olunması hükmünü âmir bulunmaktadır. 4015 sayılı kanunun 4. maddesi ise aynen Yüksek Denizcilik Okulu, Denizcilik Meslek okulları veya kurslarının kuruluşu, yürütülüşü; öğrenci kayıt ve kabul işleri ve sanatları hakkındaki hükümler, okullar için 789 sayılı kanunun 3. maddesi gereğince hareket edilmek üzere tüzükle belirtilir, demek suretiyle 789 sayılı kanunun, hazırlanacak tüzük için bir esas olacağı kabul edilmektedir. Bu hale göre Yüksek Denizcilik Okulunun kuruluşu, yürütülüşü, öğrenci kayıt ve kabul işleri ve sınavları hakkında bir TÜZÜK hazırlanması ve bu tüzüğün 789 sayılı kanunun 3 maddesine göre yapılması icap ettiği kanunun âmir hükmünden bulunmasına rağmen bugüne kadar bu tüzük hazırlanmamış ve yürürlüğe girmemiştir. Ortada henüz bir tüzük mevcut değilken Münakalât Vekâletinin resen hareket etmesi ve Vekâletimize mühendislik unvanı hususunda bir söz hakkını da tanımayacak şekilde mütalâa dermeyer etmesi, 4915 sayılı kanunun 4. maddesine aykırı mahiyettedir. Vekâletimizce bu okul programı tetkik olunurken işbu programın mühendislik formasyonu vermesine kâfi olmadığı neticesine varılmıştır. Ancak Münakalât Vekâletinin 27.11.1952 günlü yazısında, makina şubesi mezunlarına mühendis unvanının verilmeyeceğine dair Teknik Üniversite mütalâasının inceleneceği, bununla beraber okulun tedris devresine girmiş olması dolayısıyla programın tasdik edilmesi temennisi ihzar edilmesi sebebiyle gerek Münakalât Vekâletinin ve gerekse okulun zor bir duruma düşmemelerini teminen işbu program mühendislik unvanının verilmesi bahis konusu olmamak kaydıyla tescil olunmuştur.

Bir okulun tedris programlarının, o okuldan neşet edeceklerin iktisap edecekleri unvan ile çok sıkı bir alâkası vardır. Şayet bir okulun tedris programı ile o okuldan neşet edenlere verilecek unvan arasında bir münasebet yoksa tedris programı bu unvanın verilmesine gayri kâfi ise 789 sayılı kanuna müsteniden işbu programı tescil etmekle mükellef bulunan Maarif Vekâletinin bu noktayı dikkat nazarından uzak tutmasına da imkân yoktur. Esasen Makina Fakültesi Profesörler Kurulu tarafından belirtildiği üzere, tahsil yalnız belirli ders ve projelerle bazı laboratuvar mesaisinden ibaret olmayıp bu tahsil müessesesinin iktidarının muhassalasıdır. Bu itibarla mühendislik tahsili denince yalnız ders programını değil o ders programını tatbik edecek tedris heyeti ile laboratuvarlarının kifayetini ve binnetice bu tedris müessesesinin topyekun iktidarını dikkat nazarda tutmak lâzımdır. Bu itibarla Münakalât Vekâletinin bu hususa müteallik görüşü kanun hükümlerine aykırı bulunmakta ve programın tescilini esas olan maksatlar dışında bir öğretim yapmak ve unvan vermek 789 sayılı kanunun 3. maddesiyle Vekâletimize tanınmış olan salahiyetin ihlâli mahiyetinde tecelli etmektedir.

3. Münakalât Vekâletinin istişarî mütalâaya mesnet olan yazılarında Yüksek Denizcilik Okulunun, Maarif Vekâletince tescil edilen programları gereğince Teknik Okul ve Amerika'da bu maksatla kurulan ve mezunlarına Engineer-Mühendis unvanı verilen okullar seviyesinde olan ve mühendislik tahsili veren bir okul olduğu iddia olunmuştur. Yüksek Denizcilik Okulunun mühendislik tahsili veren bir okul olduğu yukarıda maruz sebeplere göre Vekâletimizce kabul edilmemektedir.

Amerika'daki okulların durumuna gelince:

İstanbul Teknik Üniversitesi Makina Fakültesi Profesörler Kurulunun kararında belirtildiği üzere Engineer unvanı mühendislik unvanı sayılamaz. Anglo-Sakson memleketlerinde lokomotif makinistlerine de engineer dendiği gibi çarkçılara da aynı unvan verilmektedir. Hattâ köprü kuran veya tank kullanan erler dahi engineer kabul edilmektedir. Buna göre Anglo-Sakson memleketlerinde kullanılan Engineer tâbirinin memleketimizde mühendislik unvanına her zaman tekabül edemeyeceği aşîkârdır. Şu hale nazaran Amerika'daki bir okulun mezunlarına Engineer-Mühendis unvanının verildiği mucip sebebiyle memleketimizde de bu okul mezunlarına aynı unvanın verilmesi noktai nazarı yukarıda yazılı sebepler karşısında

şayanı kabul görülemez.

4. 3458 sayılı kanun ve buna ait 11 Mayıs 1939 tarih ve 2/10941 sayılı kararname ile meriyete girmiş olan mühendislik ve mimarlık ruhsatnameleri hakkındaki nizamname ile Nafia Vekâletine verilmiş olan yetkiler 4121 sayılı kanunun 1. maddesi ile Maarif Vekâletine devredilmiş bulunmaktadır. 3458 sayılı kanunun 6. maddesi bu kanunda yazılı ruhsatnamelerin verilmesi ve mektep programları muadeletlerinin tetkiki ve bu işlerle uğraşacak heyetin teşkili usulleri ve ruhsatnamelerden alınacak harç miktarları alâkalı Vekâletlerin mütalâaları alınarak Nafia Vekâletince hazırlanacak bir nizamname ile tesbit olunur hükmünü taşımaktadır. 1939 tarih ve 2/10941 sayılı nizamnamenin 11. maddesi ise aynen 3458 numaralı kanunun 6. maddesi mucibince tanzim edilmiş ve Devlet Şûrasında da görüşülmüş olan işbu nizamnamenin hükümleri Resmî Gazetede basıldığı gününün ertesiinden yürür şeklindedir. Burada calibi dikkat olan nokta işbu nizamnamenin 3458 sayılı kanunun 6. maddesinin bir kısmına inhisar ettirilmek suretiyle değil aynı maddenin bütün fıkralarına teşmil edilerek ısdar edilmiş olduğu şeklinde bir ifade taşımasıdır. Aksi halde işbu madde yukarıda yazılı olduğu surette olmayıp 3458 sayılı kanunun 6. maddesinin ruhsatname verilmesi, ruhsatnamelerden alınacak harç miktarları hususundaki fıkraları nazarda tutularak tanzim edilmiştir, şeklinde olması gerekirdi. Mezkûr nizamname bu şekilde bîr istisnai kaydı ihtiva etmeyip mutlak olarak 3458 sayılı kanunun 6. maddesi mucibince tanzim edildiği hükmünü taşıdığına göre mezkûr 6. maddedeki mektep programlarının muadeletlerinin tatbik ve tespitin de 4121 sayılı kanuna müsteniden Maarif Vekâletine ait olması icap eder. Nitekim mezkûr kanunun yürürlüğe girdiği tarihten beri Nafia Vekâletine terettüp eden ruhsatname ve muadelete müteallik yetkiler tamamiyle Vekâletimiz tarafından kullanılmaktadır. 3458 sayılı kanunun 6. Maddesindeki (MUADELET) tâbirinin yabancı mühendis okullarıyla Türk mühendis okullarının birbirlerine muadil olup olmadığının tetkikine inhisar ettiğini kabule imkân yoktur. Zira, aynı kanunun 1. maddesinin (e) bendi memleket dahilindeki mühendis okullarının da muadeletlerini bahis mevzuu etmekte ve dolayısıyla işbu muadelet dahi aynı kanunun 6. maddesi şûmulüne girmektedir. Şu hale nazaran bu maddedeki muadeletin münhasıran yabancı mühendis mekteplerine tatbik edilmesi mümkün bulunmamakta ve Türk mektepleri arasındaki muadeletin de bu madde hükmüne göre tetkik edilmesi zarurî olmaktadır. Adı geçen nizamnamenin 3. maddesinde ifade edilen Elektro-Mekanik ihtisasları, elektrik, makina vesaire mühendisliği unvanına ait ruhsatnamelerin verilmesi ve yine aynı nizamnamenin 6. maddesinin (b) fıkrasında açıklanan ruhsatname isteyenlerin mezun oldukları mekteplerin ders programlarının Türk Yüksek Mühendis ve Mühendis Mektepleri programına muadil olup olmadıklarının tetkik ve tespiti yetkisi Maarif Vekâletine intikal etmiş bulunmaktadır. Yabancı memleketlerdeki makina mühendisi yetiştiren okulların Türk Mühendis okullarına muadeletlerinin tespiti Maarif Vekâletine verilmiş bulunurken memleket içindeki okulların muadeletlerinin tespiti işinin aynı Vekâlet uhdesinde bulunmamasını icap ettirecek ne kanunî ve ne de mantikî bir sebep mevcut olmasına imkân mutasavver değildir. Bu itibarla Türk Denizcilik Okulunun programı 3458 sayılı kanunun 1. maddesinin (c) bendi şûmulü içinde mütalâa olunmuştur ki bu okulun mühendis mektepleri ile muadeletinin tespiti işinin de Vekâletimize ait olması kadar tabii bir hak olamaz. Hâdisenin en dikkate şayanı tarafı, vekâletimizin bu kanunî hakkının kullanılması mez edilirken ne 3458 ve ne de 4121 sayılı kanunlar ile hattâ 1839 tarih TC 2/10941 sayılı nizamname ile kendilerine bir günâ yetki ve hak tahmil edilmemiş bulunan Münakalât Vekâletinin bu hakkı kemali serbesti ile kullanarak ve 4915 sayılı kanunun 4. maddesinde dikkat nazara almayarak Yüksek Denizcilik Okulu ile mühendis mektepleri arasında bir muadelet mevcut olduğunu kabul etmiş olmasıdır. Nitekim 1939 tarihli ve 2/10941 sayılı nizamnamenin 3. maddesinde elektro mekanik mühendisliğinin ihtisasları elektrik, makina vesaire ruhsatnameleri 4121 sayılı kanuna göre Maarif Vekâleti tarafından verileceği hükmünü âmir olduğu gibi diğer mühendislik şubelerinin ruhsatnamelerinin İktisat, Ziraat Vekâletleri tarafından verileceği hükmünü taşımasına rağmen bu nizamnamede Münakalât Vekâletine verilmiş hiçbir hak ve vazife bulunmamaktadır.
5. Yazımızın 4. maddesinde zikrettiğimiz veçhile 1939 tarihli nizamname 3458 sayılı kanunun 6. maddesinin bütün fıkralarını içine almak suretiyle kabul edilmiştir. Mezkûr kanunun 6. maddesi ile Nafia Vekâletine tahmil olunan mektep programları muadeletleri vesaire vazifeleri ise 4121 sayılı kanunun 1. maddesiyle Maarif Vekâletine devredilmiş bulunmaktadır. Kanunun bu

mutlak hükmü karşısında mektep programlarımızın muadeletlerinin tetkiki vazifesinin de Vekâletimize ait olduğundan şüphe etmemek lâzım gelir.

Mahaza hâdisemizde açık bir nokta bırakmamak amacıyla muadelet tespiti işini birbirine zıt iki zaviyeden münakaşa etmeyi yerinde buluyoruz.

- a) Bir noktai nazara göre 1939 tarihli nizamname sarihtir. Ve esbabı mucibesı yukarıda yazılı olduğu üzere muadelet tespiti işi Maarif Vekâletine aittir.
- b) Diğer bir görüşe göre mezkûr nizamnamede program muadeletlerinin tespitinin hangi Vekâlete ait olduğu hususunda sarıh bir hüküm yoktur. Bu itibarla memleket dahilindeki bir öğrenim müessesesinin makina mühendisliği formasyonu veren bir okul olup olmadığı hususunda Maarif Vekâleti karar almağa salâhiyetli değildir.

(a) bendindeki görüş kabul edildiği takdirde muadelet tespiti işinin Maarif Vekâletine ait olduğu tezahür eder. (b) bendindeki görüş hâkim olduğu takdirde ise muadelet tespiti işinin Mûnakalât Vekâletine ait olduğu anlaşılamaz. Zira 3458 sayılı kanunun tatbikatına ait nizamnamede Mûnakalât Vekâletine tahmil olunan hiçbir vazife mevcut değildir. Şu hale nazaran bu nizamnameye muadelet tespiti işinin hangi Vekâlete ait olduğunu tespit eden kesin bir hüküm konmadığı müddetçe ne Maarif Vekâletinin ve ne de Mûnakalât Vekâletinin memleket içindeki okulların muadeletlerini tespiti ve buna istinaden mühendislik unvanı vermeleri hakkında bir karar almağa salâhiyetleri bulunmaması lazım gelir. Binaenaleyh her iki zaviyeden de durumunu münakaşa edersek Mûnakalât Vekâletinin bu unvanın verilmesi hususunda bir işlem yapmasına imkân olmadığı kendiliğinden tezahür etmiş olur.

HÜLASA :

Yukarıdan beri arz olunan sebeplere mebni; Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunlarına mezkûr okulun halihazır durumuna ve Vekâletimizce tespit edilmiş müfredat programına göre mühendislik unvanı verilmesinin yerinde olmayacağı ve esasen bu unvanın verilmesi gerekip gerekmediği hususunun tetkik ve takdirinin ise Mûnakalât Vekâletine ait bir keyfiyet olmayıp yukarıda tahlil olunan kanun ve nizamname hükümleri gereğince ancak Maarif Vekâletinin salâhiyetli bulunduğu hususundaki Vekâletimizin noktai nazarının uygun olup olmayacağına dair Devlet Şûrasına yeniden istişari mütalâa istihsal buyurulmasına yüksek müsaadelerini derin saygılarımla arz ederim.

Maarif Vekili

A. Önel

EK No : 5

Makina Fakültesi Dekanlığına

26.V.1952 tarihinde tarafımıza tevdi edilen, Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Dairesi 362.04/1219 sayılı yazı ile ve bu yazıya ek yine aynı dairenin 328.105/1388 sayılı olup tarafımıza 16.VI.1952 tarihinde havale edilen yazıya cevaptır.

Durumun Hülâsası: Ulaştırma Bakanlığının talebi üzerine İ.T.Ü. Senatosu 19.9.1946 tarihli oturumunda bir karar alarak, bazı şartların tahakkuku ile Yüksek Denizcilik Okulu Makina kısmı mezunlarına Deniz Makina Mühendisi unvanının verilebileceği sonucuna varmış ve okulda teşkil edilen bir Komisyon mevzu bahis değişimleri yaparak neticeyi berayı tetkik İ.T.Ü. Rektörlüğüne

göndermiştir. İ.T.Ü. Rektörlüğü bu hususta mütalâaları alınmak üzere Ord. Prof. Salih Murat Uzdilek ile Prof. E. V. Telfer'i görevlendirmiştir. Prof. Uzdilek mezunlara mühendislik unvanının verilebileceğini, Prof. Telfer ise verilemeyeceğini ileri sürmüşlerdir. İşte yukarıdaki mübâyenetin ortadan kaldırılması için toplanan Komisyonumuz; meseleyi bir kere daha başından sonuna kadar incelemiştir.

Durumun İncelenmesi:

Ulaştırma Bakanlığını sözü geçen kararı almağa sevk eden sebepler üç bakımdan mütalâa edilebilir.

- a) Psikolojik sebep: Halen verilen uzak yol makina subayı unvanı ve halk arasında ekseriya kullanılan Çarkçı tâbiri bu personelin yaptığı ve geçirdiği tahsille mütenasip görülmemektedir.
- b) Teknik sebep: Bugün deniz ticaret filomuzdaki gemilerin çoğunun makina takati memleketimizin pek çok santrallerinden daha büyüktür. Daha küçük takattaki atasyonlar makinaların işletmesi bir veya bir kaç mühendis veya yüksek mühendise tevdi edildiğinden daha mühim bir durum arz eden gemi makinalarının da mühendisler tarafından işletilmesi bugün bir teknik zaruret halini almıştır.
- c) Tahsil sebebi: Gerek halen okulda tatbik edilen, gerekse mümasıl Amerikan mekteplerinden alınan programların sağladığı imkânlar bu okul mezunlarına mühendis unvanını vermeğe müsait telakki edilmektedir.

Şimdi ileri sürülen sebepleri inceleyelim:

- a) Memleketimizde unvanın büyük rolü vardır. Gerek Devlet mevzuatı, gerekse içtimaî, iş kıymeti ve iktidardan ziyade unvana göre tecelli eder. Bununla beraber diğer memleketlerde verilen "Engineer" mühendislik unvanı sayılmaz. Deniz Makina Mühendislerine "Marine Engineer" unvanı verilmesine mukabil Gemi Makina Zabitanına "Engineer Officers" adı verilir. Halbuki Anglo-Sakson memleketlerinde lokomotif makinistinden orduda tank kullanan ve köprü kuran erlere kadar "Engineer" denir. Bu bakımdan çarkçı yahut uzak yol makina zabitanının yabancı memleketlerdeki unvanı bizde doğrudan doğruya sebep teşkil etmez. Mamafih doğru dürüst makina söküp takamayanlara bile makinist denilirken yüksek tahsil görmüş ve cidden önemli mesuliyetler yüklenmiş personele münasip bir unvan verilmesi, eğer bütün problem unvandan ibaret ise tabiidir.
- b) Teknik sebep olarak yukarda zikredilenler varittir. Fakat mühendisle makina subayı arasındaki esaslı fark birinin konstrüktör olmasına mukabil diğerinin mevcut makinayı usulüne göre kullanan olmasıdır. Hiç şüphe yok ki mühendis yani konstrüksiyonu yapan işletme iktidarına sahip olduğu halde makina zabiti için aksi bahis mevzuu olamaz. Konstrüktör olarak yetiştirilip de işletmeci olarak çalıştırmak faydadan halî olmamakla beraber lüzumu münakaşayı muciptir. Bugün mühendis unvanı olmadan dünya ticaret filosunu işleten makina zabitanı ortada dururken bizim belki de arızî olan durumumuzu öne sürüp kara tesislerini mesnet ittihaz ederek gemilerin mühendisler tarafından idaresini talep etmek makûl bir sebep sayılamaz.
- c) Yüksek Denizcilik Okulunun bugünkü programı ile mezunlarına mühendis unvanı verilemeyeceği gibi iyi bir program seçip buna göre ders okutulacağının iddiası da yukarıdakini temin edemez. Çünkü tahsil, belirli ders ve projelerle bazı laboratuar meselesi olmayıp bir tahsil müessesesinin iktidarının muhassasıdır. Ayrıca Amerika'dan getirilen programa göre yetişenlere verilen "Bachelor of Science" unvanı hiçbir zaman mühendislik gibi bir meslek unvanı olmayıp bir kimsenin kolej derecesinde tahsil yaptığına delâlet eden akademik bir unvandır. Yüksek Denizcilik Okulu Raporundaki Amerikan Kanununun maddesi okunursa bu unvanın yalnız makina zabitlerine değil fakat güverte zabitlerine de verildiği görülür.

NETİCE :

Yüksek Denizcilik Okulu Merhum Hamit Naci tarafından o günün ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulmuş ve zamanla tekâmül ederek bugünkü halini almış ve Devlete mal edilmiştir. Okulun gayesi gemi zabitanını yetiştirmektir. Bizde şimdiye kadar hakim olan zihniyet hem yetiştirenin hem de

kullanının Devlet olması dolayısıyla bu okul mezunlarının mühendis unvanını almalarını bir ihtiyaç halinde ortaya koymuştur. Halbuki bu okulun yetiştirdiği talebelerin durumu Devlet mevzuatı önünde değil, beynelmilel kaideler muvacehesinde ele alınmalıdır. Bugün gemi sahipleri dünyanın her tarafında işe yarar adam aramaktadırlar. Eğer Yüksek Denizcilik Okulunun durumu bugünkü terakkiyata ayak uyduramamış ise diğer tâbirle yetiştirdiği elemanlar aranılan evsafa değilse mektebin iç bünyesindeki esas mefhumu kaybetmemek şartıyla değişiklikler yapmak icap eder. Yok sadece makina şubesi mezunlarına mühendis unvanının verilmesi isteniyorsa o zaman en doğru yol, zaten senelerden beri Makina Mühendisliği tahsili veren, gerek tedris heyetinin kıymet ve tecrübesi gerek laboratuvarlarının kifayeti bakımından uygun olan Yıldız Teknik Okulunda bir Gemi Makinaları Şubesi açmak ve Makina zabitanını orada yetiştirmektir. Bu Şubede gemi makinalarının gerektirdiği dersler ve laboratuvar mesaisi dışında bilhassa pratik çalışmaya da önem verilmeli ve bu çalışma tersane ve gemilerde sık sık münavebe ile yapılmalıdır.

Keyfiyeti saygı ile arz ederiz.

Prof. Fikret Narter

Prof. Muhittin Etingü

Prof. Ata Nutku

EK No : 6

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

Yazı İşleri Müdürlüğü

4337

Devlet Şûrası Yüksek Makamına
ANKARA

13.12.1955 tarihli 6198 sayılı yazınıza karşılıktır :

Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunlarının Mühendislik unvanları hakkında 3. Dairece ittihaz olunan 28.11.1955 tarihli ve E 55/79 K 55/206 sayılı kararıyla bunda bahsi geçen Münakalât Vekâletinin 25 Temmuz 1955 tarihli yazısı sureti ve Yüksek Denizcilik Okulunun sınıflarına ait dört adet müfredat programı ilgisi dolayısıyla Makina Fakültesine havale edilmiştir.

Durum mezkûr fakültenin Profesörler Kurulunda ilk önce alınan karara göre Gemi İnşaatı II Kürsüsü Ordinaryüslüğünün mütalâası alındıktan sonra tekrar Profesörler Kurulunun 4.1.1956 tarihli 222. toplantısında görüşülerek aşağıda yazılı hususların bildirilmesi karar altına alınmıştır

Mühendis tâbirinden maksat, bir makinayı imâl etme bilgisine sahip bir konstrüktör vasfıdır. Bu sebeple gemileri yürütmek, yani yapılmış bir makinayı kullanmak üzere mahdud teorik bilgi fakat fazla pratik kabiliyette olması gereken gemi makina subaylarının mühendislik vasfına yönetilmelerine ihtiyaç görülmemektedir. İşletme Mühendisliği tâbiri ise, esasta mühendis olup bir fabrikada muayyen tezgâh ve işçi kapasitesiyle inşaat ve tamir işlerini en iyi şekilde yürüten kimseye verilir. Bu şekilde oradaki mühendis vasfı da fabrikayı işleten yapıcı vasfı ifade etmektir. Ayrıca gemi makinalarını işletmek için işletme mühendisliği adı ile bir meslek mevcut değildir. Bu husus evvelki raporda da belirtildiği gibi gemi makina subaylarına (Engineer) demekten galattır. Gemi Makinaları Yüksek Mühendisinin gemilerde makina subaylığı yapabilmesi inşa edeceği makinaların dizaynı bakımından faydalı olacağı mütalâa edilerek İtalya, İngiltere gibi bazı memleket bahriyelerinde gemi baş makinistliklerinin Üniversite mezunu Yüksek Gemi Makina Mühendislerine verildiği bir vakıadır.

Fakat bunun aksine olarak Gemi Makina Mühendisliğinin muhakkak Üniversite tahsil derecesindeki bilgiye ihtiyaç göstermeyeceği bir hakikattir. Bu suretle Yüksek Denizcilik Okulunun gemileri yürütecek makina subayı yetiştirme gayesinden inhiraf ettirilmemesi yerinde olur. Bunlara rağmen gemi makinalarının tamir, bakım ve yenilerinin imâlinde çalıştırılacak bilgili ve tecrübeli personele ihtiyaç gösteren müesseselerin temayüz etmiş öğrencileri seçerek Denizcilik Okulundan Teknik Üniversiteye ve Teknik Okullara daha yüksek tahsil yapmak için gönderildikleri vaki olmuştur.

Halen Teknik Okulların ve Robert Kolej'in makina kısmı mezunlarının Üniversitemize intibakını incelemekte olan Senatonun bu tetkiklerine Yüksek Denizcilik Okulunun durumunu da dahil etmesi derpiş olunmuştur.

Keyfiyeti en derin saygılarımla arz ederim.

REKTÖR

EK No : 7

Rektörlük Yüksek Makamına:

Münakalât Vekâletine bağlı Yüksek Denizcilik Okulu mezunlarına verilecek unvan meselesi hakkında Devlet Şurasına üniversitemize tevcih edilen sualler hakkında incelemeler yapmak üzere Senatoca teşkil edilmiş olan Komisyonumuzun toplanarak aşağıdaki hususlara ittifakla varmış olduğunu saygılarımızla bildiririz.

- 1) Bildiğimize göre mühendislik kolları arasında Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği unvanını veren bir kol yoktur.
- 2) Böyle bir mühendislik kolu mevcut olmadığına göre buna tekabül edecek müfredat programı tetkiki de şimdilik mevzu bahis olamaz ve bu okulun bu unvanı kullanmaması gerekir.

Devlet Şurasının suallerini bu suretle cevaplandırdıktan sonra durum ayrıca mütalâa edilerek aşağıdaki hususlar da tespit edilmiş bulunmaktadır.

- a) Bu mesele ilk defa Üniversitemize 1946 tarihinde Ulaştırma Bakanlığının talebi üzerine Eğitim Bakanlığı tarafından getirilmiş olup İ.T.Ü. Senatosunun 19.9.1946 tarihli oturumunda vermiş olduğu bir kararla Yüksek Denizcilik Okulunun Makina bölümü mezunlarının Gemi Makinaları Mühendisi olmaları şartlarını tespit etmiştir. Okulda teşkil edilmiş bir komisyon yapılacak tedrisat değişikliklerini tespit ederek tetkik için İ.T.Ü.'ye göndermiştir. Bu hususta mütalâası istenilmiş olan Ord. Prof. S. M. Uzdilek yapılmış değişikliklerle bu okul makina bölümü mezunlarına mühendis unvanı verilebileceğini, Prof. E. V. Telfer ise böyle bir değişiklikle bu unvanın verilmesinin mümkün olamayacağını ileri sürmüşlerdir.

Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Dairesinin 362. C 4/1219 sayılı yazısıyla mevzu 16.6.1952 tarihinde tekrar tetkiki için İ.T.Ü.'ye getirilmiştir. Prof. M. Etingü, Prof. A. Nutku ve Prof. F. Narter'den müteşekkil Komisyon tarafından durum tekrar incelenmiş ve bu okulun makina bölümü mezunlarına mühendislik unvanı verilemeyeceği kanaatine bir defa daha varılmıştır. Son olarak, Münakalât Vekâletinin okul talimatnamesinin birinci

maddesinde yapmış olduğu bir değişiklik üzerine bu okul makina bölümü mezunlarına gemi makinaları işletme mühendisi diploması verilmiştir.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğine 1 Nisan 1955 tarihinde müracaat eden işbu okul makina bölümü mezunlarının mühendislik durumu Birlik Umumî Heyetini tatmin etmemiş olduğundan alâkalı mercilerce durumun aydınlatılması kararı ile istekleri reddedilmiştir. Nitekim, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin Maarif Vekâletine yapmış olduğu müracaata verilen 31 Mart 1955 tarih ve 366/8 sayılı cevapta bu okul makina bölümü programlarının mühendislik tahsili verecek seviyede olmadığı Maarif Vekâletince bildirilmiştir. Aynı şekilde Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin 5 Şubat 1956 tarihli Umumî Heyet toplantısında bu okul mezunlarının müracaatı tekrar redde uğramış bulunmaktadır. Yüksek Denizcilik Okulu Makina Bölümü mezunlarının mühendislik unvanları için Münakalât Vekâletinin Devlet Şûrasından istişarî mütalaa talebi üzerine aynı mevzu tekrar Üniversitemize getirilmiş bulunmaktadır.

- b) Mektebin kuruluş ve maksadı: Hamit Naci Bey tarafından 1909 senesinde kurulmuş olan bu müessese Deniz Ticaret Filosu Kaptan ve o zamanki unvanı ile çarkçı yetiştiren iki talî ve iki alî sınıftan müteşekkil bir okul idi. Bîlâhare Münakalât Vekâleti, Maarif Vekâleti ve yine Münakalât Vekâletine bağlanmış bu sıralarda bir istihaleye tâbi tutularak modern icapların istediğı şekilde ticaret gemilerimize güverte ve makina subayı yetiştirmeye gayretler sarf edilmiştir. 4915 sayılı kanunda bu okulun maksadı açıkça ifade edilmekte ve bu okulun bir meslek okulu olduğu zikredilmektedir. Bu kanunda sarahaten ifade edilmiş olduğu gibi programların tetkik ve tasdiki 789 sayılı kanuna göre Maarif Vekâletine ait bir keyfiyettir. Bu okul mezunları halen deniz hizmetlerinin belirli seneleri sonunda Münakalât Vekâleti tarafından imtihanlarla muhtelif derece ve unvanlar kazanmaktadırlar.

Bu mukayesede bilhassa şu nokta açıkça tebarüz etmiştir ki okulun makina bölümü programları gemilerin makinalarını işletecek personel için tatbikat kısmı nazarî bilgilerle aynı derecede kifayetli görülmemiştir. Nazarî bilgilerin yabancı benzer müesseselerinkilerle mukayesesi Yüksek Denizcilik Okulu'nun vermiş olduklarının gemi makina personeli için lüzumlu bilgileri temine yeter görülmektedir. İtalyan Deniz Akademisi ile Alman Denizcilik Okulunun nazarî bilgileri miktar itibariyle Yüksek Denizcilik Okulundan pek büyük farklar göstermektedir. U.S. Deniz Ticaret Akademisi programlarının nazarî dersleri miktarları Yüksek Denizcilik Okulu Makina Bölümü programları ile müşabih görülmüş ve Amerikan Deniz Akademisi ile Türk Deniz Harp Okulu programlarından gayet cüzi bir eksiklik müşahade edilmiştir.

Yukarıda adları geçen okullardan mezun olanlar hiçbir zaman mühendislik unvanlarını kazanmamaktadırlar. Mühendis olmak için, İtalyan Deniz Akademisinden mezun olanların bir yıllık deniz hayatından sonra iki yıllık mühendislik tahsili görmeleri ve bu maksat için Mühendislik Okuluna girmeleri icap etmektedir. Amerikan Deniz Akademilerinden mezun olanların ayrıca yüksek mühendislik tahsilleri için üç yıl M.İ.T.e gitmeleri gerekmektedir.

Türkiye'de Deniz Kuvvetlerimize makina subayı yetiştiren Deniz Harp Okulu mezunlarının Yüksek Mühendislik tahsili için Teknik Üniversitemize girerek üç yıl ilâve tahsilleri Senatamızın 30 Haziran 1955 tarih ve 360 no.lu toplantı kararlarından olduğu hatırlanması faydalı bir husustur.

Ayrıca, yalnız başına programların mühendislik formasyonu veremeyeceğı de aşıkâr bir keyfiyettir. Tedris kadrosunun, laboratuvarların, tatbikatların ve nihayet asıl istikametlendirmenin bu yetiştirmede birinci derecede önemi olduğu göz önüne alınmalıdır.

- c) Halen memleketimizdeki Deniz Ticaret Filosundaki makina personeli muhtelif kaynaklardan yetişmiştir. Bunlardan bir kısmı tamamen pratikten yağcılıktan gelmektedir. Diğer bir kısım, bahriyeden ayrılmış makina subaylarıdır. Hamit Naci Mektebinden yetişmiş makina subayları da epeyi bir yekûn tutmaktadır. Son kısım Yüksek Denizcilik Okulu Makina bölümü mezunları olan yeni nesildir. Deniz Ticaret Filosundaki gemilerin gerek tonaj ve gerek makina karakteristikleri bakımından gösterdiği inkişaf göz önünde tutularak bu makinaların iyi bir şekilde işletilmesi ve bakımını sağlayacak personelin hem

miktar ve hem de kalite bakımından bugünkü ve müstakbel isteklere cevap verebilmesi lâzımdır.

Bu bakımdan temin edilmesi için, yani gemi makinalarının teknik vaziyeti yüksek memleketlerdeki kadar kifayetli bir şekilde işletilmesi ve bizzat gemi içinde lüzumlu tamiratın mükemmel başarılabilmesi için, yetişecek personelin memleketin hususiyetleri de bittabi göz önünde tutularak teorik ve pratik ne gibi bilgilerle teçhiz edilmeleri lâzım geldiğinin tâynini için bir komisyonun teşkilinin lüzumuna kani olduğumuzu saygılarımızla bildiririz.

Ord. Prof. S. M. Uzdilek
(İmzalamamıştır)

Prof. Ata Nutku
(İmza)

Prof. Fikret Narter
(İmza)

Prof. Selim Palavan
(İmza)

Doçent Mustafa Bayram
(İmza bulunmamıştır)

Doçent Kemal Kafalı
(İmza)

Doçent Mesud Savcı
(İmza)

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ MAKİNA FAKÜLTESİ GEMİ İNŞAATI II KÜRSÜSÜ

EK No : 8

3.1.1956

Makina Fakültesi Dekanlığına :

Yüksek Denizcilik Okulu Makina kısmı mezunlarına Münakalât Vekâletince verilmiş olan Gemi Makina İşletme Mühendisliği unvanının Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinde husule getirdiği tereddüdün izalesini temin için mezkûr Vekâlet tarafından Devlet Şûrasından istişari mütalâa talep edilmiş olup Devlet Şûrası da Üniversitemize yazdığı bir yazıya mezkûr okulun müfredat programını da ekleyerek mütalâamızı sormaktadır.

Yapmış olduğumuz inceleme neticesinde: Mezkûr okul için evvelce Ord. Prof. Salih Uzdilek ve Telfer tarafından verilmiş olan bir raporda Prof. Telfer'in bu fikre itiraz etmiş olduğu anlaşılmaktadır. Bilâhare bu fikir mübâyenetini ortadan kaldırmak için kurulan ve Prof. Narter, Prof. Nutku ve Merhum Prof. Etingü'den müteşekkil Komisyonun verdiği raporda bu husus iyice incelenmiş olup bugünkü durumda bu mütalâa ve neticeleri aynen varid görmekteyiz.

Devlet Şûrasının sorduğu Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği unvanıyla bir mühendislik kolu olup olmayacağı tarzındaki sualin cevabına gelince: Eski Raporda da belirtildiği gibi mühendis tâbirinden maksat, bir makinayı imâl etme bilgisine sahip bir konstrüktör vasfıdır. Bu sebeple gemileri yürütmek, yani yapılmış bir makinayı kullanmak üzere mahdud teorik bilgi fakat fazla pratik kabiliyette olması gereken gemi makina subaylarının mühendislik vasfına yöneltmelerine ihtiyaç görülmemektedir. İşletme Mühendisliği tâbiri ise, esasta mühendis olup bir fabrikada muayyen tezgâh ve işçi kapasitesiyle inşaat ve tamir işlerini iyi şekilde yürüten kimseye verilir. Bu şekilde oradaki mühendis vasfı da fabrikayı işleten yapıcı vasfı ifade etmektedir. Ayrıca gemi makinalarını işletmek için işletme mühendisliği adı ile meslek mevcut değildir. Bu husus evvelki raporda da belirtildiği gibi Gemi Makina Subaylarına "Engineer" demekten galattır. Gemi Makinaları Yüksek Mühendisinin gemilerde makina subaylığı yapabilmesi, inşa edeceği makinaların dizaynı bakımından faydalı olacağı mütalâa edilerek İtalya, İngiltere gibi bazı memleket bahriyelerinden gemi baş makinistlerinin Üniversite mezunu Yüksek Gemi Makina Mühendislerine verildiği bir vakıdır. Fakat bunun aksine olarak Gemi Makina Mühendisliğinin muhakkak Üniversite tahsil derecesindeki bilgiye ihtiyaç göstermeyeceği bir hakikattir. Bu suretle Yüksek Denizcilik Okulunun gemileri yürütecek makina subayı yetiştirme gayesinden inhiraf

ettirilmemesi yerinde olur. Bunlara rağmen, Gemi Makinalarının tamir, bakım ve yenilerinin imâlinde çalıştırılacak bilgili ve tecrübeli personele ihtiyaç gösteren müesseselerin temayüz etmiş öğrencileri seçerek Denizcilik Okulundan Teknik Üniversiteye ve Teknik Okullara daha yüksek tahsil yapmak için gönderildikleri vaki olmuştur. Buna imkân vermek üzere bugünkü Kurulumuzun gündeminin birinci maddesinde bulunan diğer teknik okullar ve kolejlerden üniversitemize intibak şeklinin Yüksek Denizcilik Okulu için de imkân dahiline alınmasının uygun olduğu kanaatinde bulunduğumuzu saygıyla bildiririm.

Prof. Ata Nutku

EK No : 9

Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi Mezunlarının Mühendislik Unvanı hakkında Maarif Vekâletinin yeniden istişarî karar talebi üzerine, Devlet Şûrası 1. ve 3. Daire tarafından alınıp Umumî Heyete sevk edilecek olan kararın netice kısmı aşağıya alınmıştır.

T. C. DEVLET ŞÛRASı 1. ve 3. Daire

Esas no : 57/109

Karar No : 57/134

Tarih : 20.11.1957

NETİCE :

Maarif Vekâleti mütalâasının esası, Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi müfredat programının kifayetsiz olduğu merkezindedir. Yukarıda tafsilen arz edildiği üzere bu mütalâa, kıymetini kaybetmiş eski raporlara istinat etmektedir. Halihazırda, programın kifayeti İstanbul Teknik Üniversitesi tarafından kabul edilmiş ve makina şubesinden mezun olanlara mühendis unvanı verilmesi kararlaştırılmış bulunmaktadır. Hâdisenin hukukî veçhesinin de Maarif Vekâletinin mütalâasına tetabuk etmediği, yazımızın ikinci kısmında izah olunmuştur.

Bu sebeplerle, Üçüncü Daire tarafından ittihaz buyurulan 28.11.1956 tarih ve 55-79/55-206 sayılı karar ile mezkûr kararın tasdikine dair olan 29.11.1956 tarih ve 56-537/56-551 sayılı Umumî Heyet kararının hem vakıya hem kanuna ve hem de hukuk esaslarına tamamen uygun olduğu kanaatinde bulunduğumuzu saygı ile arz eylerim, diye bildirmiştir. Ayrıca her iki Vekâlet temsilcilerinin dinlenmelerine lüzum görülmüş, Maarif Vekâleti adına gelen Birinci Hukuk Müşaviri İsmail Hakkı Ülgen ve Talim ve Terbiye Heyeti âzası Sait Develi ile Münakalât Vekâleti adına gelen 3. Hukuk Müşaviri Numan Durman, Deniz Nakliyat Dairesi Fen Heyeti âzası Mustafa Nises ve Makina Uzmanı Mustafa Tekin taraflarından mevzu hakkında tafsîlât alınmıştır.

Alınan bu izahata nazaran: 4915 sayılı kanunun neşrinden çok evvel Yüksek Deniz Ticaret Mektebi için Münakalât Vekâletince yapılan okul talimatnamesinin, 4915 sayılı kanunun yürürlüğe girdiği 1946 yılından 1950 yılı sonuna kadar da tatbik edildiği ve bu talimatnameye göre, yüksek dereceli olan bu mektebin kuruluş gaye ve maksadının ticaret gemilerine güverte ve makina zabiti yetiştirmek olduğu ve 1951 yılı bidayetinde de aynı Vekâletçe Yüksek Denizcilik Okulu Yönetmeliği namıyla yeni bir talimatname vücuda getirildiği ve bu Talimatnamenin birinci maddesinde; okulun ticaret gemilerine bilgili ve karakterli kaptan ve gemi makinaları işletme mühendisi yetiştireceğinin tasrih kılındığı ve fakat makina şubesi mezunlarına bu talimatname ile tanınan gemi makinaları işletme mühendisliği unvanı hakkında okul müfredat programlarının bu seviyede bir tahsile kifayetsiz görülmemesi ve bu itibarla programlar hakkında Maarif Vekâletince

muvafık mütalâa verilmemesi yüzünden bu talimatnamenin başına, Bu yönetmelik Ulaştırma Vekâletinin 23.1.1951 günlü ve M.1/3-10-437 sayılı emirleriyle yürürlüğe girmiş olup okula yatılı öğrenci alınması, makina sınıfına verilecek mühendislik unvanı, hizmetlilerinin tâyin ve görevlerine okul müdürlüğünce nihayet verilmesi hakkındaki hükümlerinin tatbik edilmeyeceği. suretinde bir hüküm konulduğu ve Maarif Vekâletince de bu programların makina şubesinden mezun olacaklara mezun mühendis unvanı verilmesi bahis konusu olmamak kaydıyla kabul ve tescil edildiği, şu kadar ki Münakalât Vekâletince makina şubesi mezunlarına verilecek unvan hakkındaki bu takyidin programlarda herhangi bir değişiklik yapılmaksızın bilâhare resen kaldırılarak 1954 yılından itibaren okuldan mezun olanların diplomalarına, gemi makinaları işletme mühendisi kaydının düşürüldüğü ve 4915 sayılı kanunun emrettiği nizamnamenin de hazırlanmasına başlandığı anlaşılmıştır.

Gereği konuşulup düşünüldü: Yüksek Denizcilik Okulundan, gemi makinaları işletme mühendisi unvanı ile diploma almış bulunan mezunların, 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Kanununa istinaden Oda kurmak yolundaki talepleri karşısında Odalar Birliği Umumî Heyetince hasıl olan tereddüde binaen bunların Oda kurmalarının mümkün bulunup bulunmadığı yönünden evvelce Münakalât Vekâleti tarafından vaki olan istişari mütalâa talebi üzerine Devlet Şûrasından verilmiş olup gün ve sayısı Vekâlet tezkeresinde açıklanan mütalâa ile, diplomalarındaki unvana uygun olarak, İstanbul Teknik Üniversitesi Senatosunun müspet mütalâasına, müsteniden, mühendis seviyesinde görülen bu mezunların her ne kadar bir Oda teşkil edebilecekleri neticesine varılmış ise de okulun halihazır durumuna ve Maarif Vekâletince müseccel müfredat programına göre bunlara Mühendis unvanı verilmesinin yerinde olmayacağı ve esasen böyle bir unvanın verilmesi gerekip gerekmeyeceği hususunun tetkik ve takdirinin Münakalât Vekâletine ait bir keyfiyet olmayıp Maarif Vekâletinin selahiyeti cümlesinden bulunduğu cihetle bu iki mevzuu üzerinde Maarif Vekâletinin görüşünün uygun olacağına dair bu Vekâlet tarafından ayrıca istişari mütalâa istenilmiş bulunmaktadır.

Devlet Şûrası Kanununun 13. maddesinin C bendinde zikredilmiş olduğu veçhile hâdis, idari makamlar arasında tahaddüs eden bir vazife ve selahiyet ihtilâfı karakterini arz etmekte ve bu itibarla evvelemirde mühendislik unvanını vermeye yetkili idarî makamın tâyin ve tespiti gerekmektedir. Bir gemi makinasını işletmek maksadıyla yetiştirilecek elemanlara lüzumlu olan nazarî ve amelî bilgilerin neden ibaret bulunduğu keyfiyeti fiivaki Maarif Vekâletinin de söz hakkına sahip bulunduğu okul müfredat programıyla alâkalı bir mevzuu olmakla beraber bu gaye ve maksat ve okul mezunlarına verilecek unvan, aslen o okulun statüsüyle taayyün eder. Maarif Vekâletine bağlı bulunan Yüksek Denizcilik Okulunun statüsü de 4915 sayılı kanun ile bu kanunun dördüncü maddesiyle yapılması emredilen nizamnamedir. Mezkûr maddede, Yüksek Denizcilik Okulunun kuruluş ve yürütülüşünün, öğrenci kayıt ve kabul işlerinin ve sınavlar hakkındaki hükümlerinin 789 sayılı kanunun üçüncü maddesi gereğince hareket edilmek üzere bir tüzükle belirtileceği muharrer ise de bu nizamname henüz yürürlüğe konmamış olmakla beraber bu hususta gerekli çalışmalara başlandığı anlaşılmıştır.

Ancak, Münakalât Vekâleti temsilcilerinin de belirttiği üzere bu okulun, Yüksek Deniz Ticaret Mektebi unvanı ile faaliyette bulunduğu sırada selahiyetli idarî makamın tasvibiyle meriyete konulmuş bulunan sözü geçen talimatnamesi, 4195 sayılı kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraları da tatbik görmüştür. Gerçekten bu kanunun birinci maddesiyle Ulaştırma Vekâletine bağlı bulunan Yüksek Deniz Ticaret Mektebi ilga edilmiş olmayıp sadece adı Yüksek Denizcilik Okulu olarak değiştirilmiş ve Yüksek Deniz Ticaret Mektebi Talimatnamesinin de uygulanmasına devam olunmuştur. Şu hale göre, mektep talimatnamesi fiilen Yüksek Denizcilik Okulunun ila statüsü olarak devam edegelmiş ve bilâhare yeniden vücuda getirilen bir talimatname ile bu Okulun ticaret gemilerine bilgili ve karakterli kaptan ve gemi makinaları işletme mühendisi yetiştireceği kabul olunmuştur. Her ne kadar okulun makina kolu mezunlarına Münakalât Vekâletince bir müddet bu unvan tevcih edilmemiş ise de bu statü üzerinde selahiyetli makam tarafından alınan bir kararla son okul talimatnamesinin birinci maddesi hükmünün olduğu gibi tatbiki cihetine gidilmiş ve fakat kanuna aykırı olarak program mevzuunda Maarif Vekâletinin tasvibi alınmamış ve Maarif Vekâleti ile tevcih edilen unvana uygun bir program üzerinde mutabık kalınmamıştır. Filhakika gerek 4915 sayılı kanunun dördüncü maddesinin 789 sayılı kanunun 3. Maddesine yaptığı atfa ve gerekse

doğrudan doğruya Maarif Teşkilâtına taallûk eden işbu kanunun 3. maddesindeki sarahate nazaran, diğer Vekâletlere bağlı bulunan yüksek okullar hakkında Maarif Vekâletinin, münhasıran program üzerinde okulun kuruluş maksadını temin edip etmediği noktasından tetkikat yaparak mütalâa vermesi ve tescil yapması kanunî hak ve vazifesi cümlesindendir. Okul mezunlarına bu suretle Mühendislik unvanı verilmesinin ne dereceye kadar muvafık olacağı meselesine gelince: Maarif Vekâletince okulun Müfredat programları üzerinde 1952 yılında tetkikat yapılırken bu noktadan İstanbul Teknik Okulu ile İstanbul Teknik Üniversitesi Makina Fakültesi Dekanlığından alınan mütalâalarda, bu okulun makina kolu mezunlarına mühendis unvanı tevcih edilebilmesi için okul müfredat programlarının kifayetli bulunmadığı neticesine varılmış ise de bu kanaate vasil olunurken, makina mühendisliği ile gemi makinaları işletme mühendisliği arasında esaslı bir mahiyet farkının mevcudiyetinin her nedense gözden uzak tutulduğu; Münakalât Vekâletinin talep ettiği istişarî mütalâa konusunun halli için Devlet Şûrası tarafından İstanbul Teknik Üniversitesinden istenilen ve Senatoca ittifakla verilen muhtelif tarihli mütalâadan da anlaşılmıştır. Filhakika Senatoca yapılan nihai tetkikat neticesinde; okula lise mezunları arasında müsabaka imtihanı ile öğrenci seçilmesi, okul müfredat programlarının mühendis unvanı alacakların haiz olduğu bir seviyede bulunması, bu okuldan yetişenlerin mühendis tarifine uygun bir formasyonda olmaları nazarı dikkate alınarak makina bölümü mezunlarına mühendis unvanının verilmesi, ancak diplomalarında mühendis kelimesinin yanına parantez içinde Gemi Makinaları İşletme Mühendisi ibaresinin konulması karar altına alınmıştır. Bundan başka, ilim ve tekniğin süratli olarak inkişaf kaydettiği bir devirde okul programlarının zaman zaman tadil görmesinde tabii olmak lâzım gelir. Binaenaleyh İstanbul Teknik Üniversitesi Senatosu gibi bu sahada en yüksek ve en salâhiyetli bir ilim müessesesinden bu konu hakkındaki mütalâasına, şu veya bu sebeple hasıl olan tereddüde binaen itibar edilmemesi isabetli görülemeyeceği cihetle Maarif Vekâletince de mezkûr okulun makina şubesi mezunlarına mühendislik unvanı tanınmasının muvafık olacağına 20.11.1957 tarihinde ittifakla karar verildi.

3. Daire Reisi

C. Yorulmaz

Azalar

R. Üngör

V. Tönük

C. O. Berkman

R. Göksu

A. Yazar

Ş. Gilisralıoğlu

Y. Aytar

Ş. Esmerer

A. Kürşad

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ BEŞİNCİ UMUMİ HEYET KARARLARI

TARİH: 27/01/1958

Karar No.11

Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunlarının Birlik bünyesinde Oda kurmaları hususunun tamamen 6235 sayılı kanunla ilgili görüldüğüne, nitekim 6235 sayılı kanunun 16. maddesinde ziraat ve orman mühendislerinin de oda kurmaları için ayrı bir madde konulmuş olmasına göre gemi makinaları işletme mühendisi ünvanı ile Oda kurulması da kanunun yürütücüsü olan vekaletlerin ve kanunun yapıcısı olan B.M.M.'nin vazifeleri meyanında bulunduğundan konu ile ilgili merciler mütalaaları ve kararları temininin yeni İdare Heyeti'ne vazife olarak verilmesine,

**TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
İDARE HEYETİ KARARI**

TARİH: 22/09/1958

NO:

Toplantı No.22

Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği mevzuu tetkik edilirken işlerde tahaddüs edecek müşabih vaziyetler için şimdiden prensip kararları alınması ve bu hususun 3458 ve 6235 sayılı kanun içinde mütalâasının uygun olacağına dair Gemi Mühendisleri Odası isteğinin Mevzuat Komisyonuna havalesine;

**TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
İDARE HEYETİ KARARI**

TARİH: 26/12/1958

NO:

Toplantı No.20

VI.Umumî Hey'ete kadar bir hâl şekline bağlanabilmesi için Yüksek Denizcilik Okulu mezunlarına dair olan kararlar gereğince çalışmaların yapıldığı görülmüş ve ayrıca; 3.11.1958 gün ve 8/1128 sayılı Nafia Vekâleti mütalâasının Gemi ve Makina Mühendisleri Odalarına gönderilmesinde, konunun Üniversitelerarası Kurulda görüşülebilmesini temin etmek üzere teşebbüslere geçilmesinde, faide bulunduğu,

**TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
BEŞİNCİ DEVRE İDARE HEYETİ ÇALIŞMA RAPORU**

**T.M.M.O.B. VI. Umumi Heyeti
13 - 17 Nisan 1959 Pazartesi**

Kanaatimizce, 6235 sayılı Birlik Kanununa muvazi, bütün ihtisas kollarına şamil bir kanunun tedvini Yüksek Denizcilik Okulu Gemi Makinaları İşletme Bölümü mezunlarının gibi bundan sonra da tahaddüs edebilecek mevzuların hallini temin eyleyecektir. Binaenaleyh Birliğimiz mensupları için müşterek ve Odalarımıza göre hususi hükümleri bulunan, unvanları tayin ve vikaye edecek vazife ve salâhiyetleri diploma ve ruhsatname işlerini esaslara bağlayacak bir kanunun ön çalışmalarını teşkil etmek ve konu üzerinde fikirleri tespit eylemek üzere müzakere açılmasını lüzumlu telâkki ettik; arz ediyoruz.

13. Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi Mezunları Hk.

Mevzu üzerinde alınmış olan Birlik V. Umumi Heyet kararı şöyledir:

Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunlarının Birlik bünyesinde Oda kurmaları hususunun tamamen 6235 sayılı kanunla ilgili görüldüğüne, nitekim 6235 sayılı kanunun 16. maddesinde Ziraat ve Orman Mühendislerinin de Oda kurmaları için ayrı bir madde konulmuş olmasına göre, Gemi Makinaları İşletme Mühendisi unvanı ve Oda kurulması da kanunun yürütücüsü olan Vekâletlerin ve kanunun yapıcısı olan B.M.M.'nin vazifeleri meyanında bulunduğundan, konu ile ilgili merciler mütalaaları ve kararları temininin yeni İdare Heyetine vazife olarak verilmesine.

Konunun ehemmiyetine ve şimdiye kadar bir hâl şeklinin tespit edilememiş olmasına binaen

İdare Heyeti neticeye bağlayabilmek, tebellür etmiş fikir ve kanaatlerle Umumi Heyetinize konuyu arz edebilmek üzere faaliyette bulunmuştur; bu suretle bir taraftan iddia olunan mağduriyetin nazarı dikkate alınması diğer taraftan mevzuun eksiksiz bir şekilde tetkik edilmesi istenmiştir.

Burada üzülererek kaydetmek istediğimiz bir husus mevcuttur; İdare Heyetimizin tamamı ile objektif olarak tetkik ve intaç etmek istediği, ancak şimdiye kadar yapılmış olan muamele esasları ve silsilesi dahilinde eksiksiz hale gelmek ve ihtimalleri derpiş etmek üzere hareket etmiş olduğu halde Gemi Makinaları İşletme Mühendisi unvanına sahip arkadaşlarımızın Birliğimizle herhangi temasta bulunmak arzularına şahit olunmamış, buna mukabil kanun yolları ile meselenin intacına tevessül edildiği görülmüştür. İdare Heyetimiz ise mevzuu prensipler ile hak ve selahiyetler ve şimdiye kadarki istinat edilmiş olan yetkili makamların mütalâaları bakımından salim istikameti temine çalışmıştır.

Ancak, neticeye bağlamak arzusuna ve o yolda mesai sarf edilmesine karşılık mevzuun hali hazırda bulunduğu durum şöyledir:

Birlik V. Umumi Heyeti kararına karşı Şûrayı Devlette açılmış olan iptal dâvası takip ve istenen cevaplar takdim edilmiştir. Maarif ve Nafia Vekâletlerine müracaatla V. Umumi Heyetten sonra 17 Haziran 1958 Tarihli Resmi Gazete’de neşredilen Yüksek Denizcilik Okulu ve Denizcilik Meslek Okul ve Kursları hakkında Nizamname muvacehesinde yapılacak olan muameleler hakkında mütalaaları rica edilmiştir.

Devlet Şûrası kararının mesnedi olan Senato mütalaasında sarih bulunmayan alakalı fakülte noktai nazarı bakımından keyfiyetin Üniversitelerarası Kurula tetkikine teşebbüs edilmiştir.

Netice olarak Nafia Vekâletinden alınan sarih bir mütalaaya mukabil başkaca bir malûmat ve mütalaa istihsalı kabil olamamıştır. Konu, 3458 sayılı kanun ve vazife ve selahiyetlerle...

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ ALTINCI DEVRE ÇALIŞMA RAPORU

T.M.M.O.B. VII. Umumi Heyeti 11 - 15 Nisan 1960 Pazartesi

10. GEMİ MAKİNALARI İŞLETME MÜHENDİSLERİ ODASI AÇILMASI :

Beş seneye yakın bir zaman Umumî Heyetlerimizde münakaşa ve müzakere edilen ve fakat bir karara varılamayan bu mevzu, tekrar, VII. Umumî Heyetimizin gündem maddelerinden birini teşkil etmektedir. Malûmları olduğu üzere 4915 sayılı kanuna göre kurulmuş ve 4/10370 sayılı Kararname ile neşredilen talimatnameye istinaden pozisyonu tesbit edilmiş bulunan Yüksek Denizcilik Okulu Bölümü mezunlarına Gemi Makinaları İşletme Mühendisi unvanı verilmektedir. 6235 sayılı kanunun 1. ve 33. maddelerine istinaden mesleklerini icra edebilmek üzere, kayıt olmak mecburiyetinde bulundukları Birliğimize müracaat ederek ihtisaslarına en yakın bir Odaya girmeyi veya yeni bir Oda teşkilini talep etmişlerdir.

Umumî Hey’etlerimizde mevzu gerektiği şekilde müzakere edilmiş ve Münakalât Vekâletince mühendislik unvanının tevcih edilip edilemeyeceği ve Yüksek Denizcilik Okulu Makina mezunlarının mühendislik formasyonunu haiz olup olmadıkları hususlarının tetkiki için İdare Heyetlerine vazife verilmiştir.

İstanbul Teknik Üniversitesi Senatosu Devlet Şûrasına 25.9.1956 tarihli yazısı ile Yüksek Denizcilik Okulu Makina Bölümü mezunlarına, okul müfredat programlarının, mühendis unvanı alacaklarına haiz olduğu seviyede bulunması ve bu okulda yetişen mühendis tarifine uygun bir

formasyonda olmalarına binaen Gemi Makinaları İşletme Mühendisi unvanı verilmesini Devlet Şûrası Umumî Hey'eti de 56/537 esas ve 56/551 sayılı kararı ile Yüksek Denizcilik Okulu Makina bölümü mezunlarına mühendis unvanı verilmesinde kanuna aykırılık bulunmadığına dair 3. Daire kararını tasdik etmiş bulunmaktadır.

Bu karara karşılık Maarif Vekâleti, Devlet Şurasında itirazda bulunmuş ise de talep reddedilerek eski kararda ısrar olunmuştur. Bilâhare İcra Vekilleri Heyetinin 4/10370 sayılı kararnamesi ile Münakalât Vekâletinin, Yüksek Denizcilik Okulu Makine Bölümü mezunlarına Gemi Makinaları İşletme Mühendisi unvanı verilebileceği kabul edilmiş ve bu suretle kararnameye iştirak etmiş bulunan Maarif Vekâletinin de durumu kabul ettiği anlaşılmıştır. V. Umumî Hey'et toplantısında, "Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi Mezunlarının Birlik bünyesinde Oda kurmaları hususunun tamamen 6235 sayılı kanunla ilgili görüldüğüne, nitekim 6235 sayılı kanunun 16. Maddesinde Ziraat ve Orman Mühendislerinin de Oda kurmaları için ayrı madde konulmuş olmasına göre, Gemi Makinaları İşletme Mühendisi unvanı ile Oda kurulması da kanunun yürütücüsü olan Vekâletlerin ve kanunun yapıcısı olan T.B.M.M.'nin vazifeleri meyanında bulunduğundan konu ile ilgili merciler mütalâaları ve kararları temininin yeni İdare Hey'etine vazife olarak verilmesine" şeklinde bir karar ittihaz edilmiştir.

Ancak, Yüksek Denizcilik Okulu mezunları 11 sayılı bu kararın iptali için Devlet Şurasında dâva açmışlar ve Dâva Daireleri Umumî Hey'etinin 59/454 esas ve 59/195 sayılı kararı ile kararda isabet bulunarak iptali ile Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri için ayrı bir Oda açılması veya ihtisaslarına en yakın Odaya girmeleri hususunda bir karar verilmesi icap ettiği tebarüz ettirilmiştir.

Bilahare Nafia Vekâletinden 9/9/1959 tarih ve Başvekaletten intikalen gelen 29/8/1959 tarihli yazılar ile Devlet Şûrası kararı muvacehesinde gerekli muamelenin ifası istenmiştir. Bu mevzuda hukuk müşavirimizin de mütalâası alınmış ve gerek idarî makamlar ve gerekse kazai mercilerden alınan kararlar muvacehesinde mevzuun tekemmül etmiş bulunduğu anlaşılmış ve Heyetimizin 18/9/1959 tarihli toplantısında;

1. Gemi Makinaları İşletme Mühendislerinin sayılarının müstakil bir oda açmaya müsait olması halinde böyle, bir oda teşkili hususunda gerekli teşebbüslere geçilmesine,
2. Oda teşkili selahiyetinin kanunen Birlik Umumî Hey'etine mevdu olması ve fevkalâde Umumî Hey'et toplantısının büyük maddi külfetleri dolayısıyla konunun müteakip VII. Umumî Hey'ete götürülmesine,
3. Umumi Hey'etin karar tarihine kadar kendilerinin Mühendis sıfatı ile mesleki faaliyette bulunmalarının tabii olduğuna,
4. Oda teşkili için hazırlıklar yapılmak üzere Gemi Makinaları İşletme Mühendisi diplomasını haiz olanların adetlerini vilâyetlere göre dağılımlarını tespit ve beyanname doldurmaları maksadı ile Yüksek Denizcilik Okulu Mezunları Cemiyetine bir mektup yazılmakla beraber, Mühendislik-Mimarlık gazetesi ile Ankara'da, İstanbul'da münteşir birer gazetede keyfiyetin ilanına

karar verilmiştir.

Bu arada Deniz Harp Okulundan mezun ve Gemi Makinaları İşletme Mühendisi unvanını haiz bulunan diğer bir grup da Birliğimize müracaat etmiştir. Gerek Maarif Vekâleti ve gerekse Teknik Üniversite Senatosunca mühendislik formasyonları kabul edilen Deniz Harp Okulundan mezun Gemi Makinaları İşletme Mühendislerinin de kanunen mesleklerini icraya salâhiyetli bulundukları ve Yüksek Denizcilik Okulundan mezun bulunanlar gibi aynı unvanı taşıdıkları müşahede edilmiş bulunduğundan mevzuun ayrı ayrı değil, bir cepheden mütalâası daha uygun bulunmuştur.

VI. Umumî Hey'et toplantısında alınan 11 sayılı karar, Yüksek Denizcilik Okulu Makina Bölümü mezunlarının gene V. Umumi Hey'et kararına vaki Şûrayı Devlet nezdindeki dâvalarının intacına intizar edilmesine ve diğer taraftan Birlikçe yapılmış olan müracaatların sonuçlandırılmasına mütedair bulunmakta idi. Bu arada dâva neticelenmiş ve müracaatımız sonuçlanmış bulunduğuna

göre VI. Umumî Hey'et kararının icapları da yerine gelmiş bulunmaktadır. Netice olarak, kanunen mesleklerini icraya salâhiyetli ve Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri unvanını haiz meslek erbabının 6235 sayılı kanun hükümlerine istinaden bir Oda kurmalarına dair teklifler kısmında tasvibinize sunduğumuz hususlar kabul buyurulduğu takdirde, Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası 11. ihtisas Odamızı teşkil edecektir.

BİRLİK İDARE HEYETİNİN TEKLİFLERİ

2. GEMİ MAKİNALARI İŞLETME MÜHENDİSLERİNİN ODA KURMASI :

Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunu Gemi Makinaları İşletme Mühendislerinin Birlik bünyesine alınmaları hususundaki hükmün Şûrayı Devlet kararı ile kesbi katiyet etmesi, Deniz Harp Okulu Makina Şubesi mezunlarının da aynı diplomayı ihraz etmeleri ve adetlerinin müştakı bir oda kurmaya müsait bulunması muvacehesinde;

- Her iki menşeli Gemi Makinaları İşletme Mühendisi diplomasını haiz olanların müştereken müstakil bir oda kurmaları hususunda prensip kararı ittihazı,
- Bu karara müsteniden diplomayı haiz ve Birliğe beyanname vermiş olanların iştiraki ile yapılacak Oda toplantısında kabul edilecek Oda Talimatnamesinin tetkik edilmek üzere ilgili komisyona havalesi,
- Oda Umumî Heyetinde seçilecek delegelerin Birlik Umumî Heyetimiz toplantılarına katılmaları ve Birlik İdare Heyeti namzetlerinin seçimlerde nazarı itibara alınması,

hususlarında karar ittihazını yüksek takdirinize arz ederiz.

Bu konuda Gemi Makinaları İşletme Mühendislerinin ihtisas sahalarına en yakın iki odanın teklifleri şunlardır:

Makina Mühendisleri Odasının Teklifi:

Denizcilik Okulu mevzuunda Birlik Umumi Heyet kararına aykırı olarak Birlik İdare Heyetinin almış olduğu kararın iptali için müzakere açılması,

Gemi Mühendisleri Odasının Teklifi:

Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri için ayrı oda kurulması kararının desteklenmesi.

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ YEDİNCİ UMUMİ HEYET KARARLARI

TARİH: 11-15 Nisan 1960

Karar No.3

- 1- Gemi makinaları işletme mühendislerinin Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğine girmelerine,
- 2- Şûrayı Devletin, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlarının mühendislik unvanı hakkındaki 56/511 ve 59/1S5 sayılı kararlarının istinad ettiği Senato kararına esas tutulan ve halen yürürlükte bulunan program gereğince, tahsilini ikmal etmiş olanların "Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası. adıyla bir Oda kurmalarına ve lüzumlu muamelenin ikmaline Birlik İdare Hey'etinin vazifeli kılınmasına,
- 3- Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odasınca hazırlanacak Oda Talimatnamesi tasarısının ilk Oda Umumî Heyetinde kabulünden ve ilgili Odaların tetkikinden sonra tasdik edilmek üzere Birlik Umumî Hey'etine sevkine;

**YÜKSEK DENİZ TİCARET OKULU MEZUNLARINA
GEMİ MAKİNA İŞLETME MÜHENDİSLİĞİ UNVANI VERİLMESİNE DAİR
Maarif Vekâletinin Şûrayı Devlete gönderdiği 12.4.1957 tarih ve 260.02-1338 sayılı yazısı özeti**

Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin Umumî Hey'etinin ıshar ettiği tereddüdün izalesi bakımından Münakalât Vekâleti Devlet Şûrasından istişari mütalâa istemiş ve almıştır. 3. Dairenin 28.11.1956 gün ve 206 sayılı Şûra Umumî Hey'eti tarafından 29.11.1956 gün ve 551 sayılı kararla alınan karar gereğince mezunların diplomalarına "Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri" ibaresinin derci istenmektedir. 3. Daire kararında mezunların 6235 sayılı kanununa istinaden Oda kurabilecekleri belirtilmiştir. Halbuki Vekâletimizle Münakalât Vekâleti arasında cereyan eden muhaberatta Okul mezunlarına "Mühendis" unvanları verilemeyeceği bildirilmiştir. Şûranın bu kararı verirken iki Vekâletin mütalâasını alması lâzımdır. Bu bakımdan şimdiki talebimiz bu iki görüşün nazarı itibara alınması sonunda bir karar alınmasıdır.

İki Vekâlet arasındaki görüş ayrılığı 1950'den beri devam etmektedir. Vekâletimiz Denizcilik Okulu mezunlarının durumunu İstanbul Teknik Okuluna sormuş; Okul, durumu bir Kurula tetkik ettirmiş, Kurul, hîdrostatik ve aerostatik, dalga ve titreşim hareketleri, optik bahsine hiç yer verilmediği, eğri eksenli çabukların iyilme hesaplarına, su tribünleri, takım tezgahları tertibatı, Demiryolu makinaları ve su işletmeleri, motorlu taşıtlar ve hava derslerine yer verilmediğini, pompa ve kompresörler bahsinde de konstruktif esaslara temas edilmediğini, tasarı geometri ders tatbikatı zamanının olmadığını bildirmiştir.

Kurul, bu noksanlara göre mühendislik unvanının verilip verilmemesi hakkında bir karara varmanın yanlış olacağını, Denizcilik Okulu lehine kaydedilecek hususâtın da mevcut bulunduğunu, en uygun şeklin mezunların noksan derslerini teknik okulda görmek suretiyle "Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği" unvanını alabileceklerini mütalâa etmiştir. Vekâletimiz Teknik Okul Kurulunun mütalâasını Münakalât Vekâletine bildirmiş (22.1.1952 gün ve 1527 sayılı) ve gerekli tavsiyeleri yapmıştır. Münakalât Vekâleti bunun üzerine "B.S." yetiştiren Amerikan Okulları programlarını alarak 4215 sayılı kanunun 4. maddesi gereğince bunların tasdikini vekâletimizden istemiştir. Vekâletimiz bunun üzerine işbu Amerikan Programını İ.T.Ü.'ye göndererek mütalâa istemiştir. (14.05.1952 ve 26.09.1952) İ.T.Ü. Makina Fakültesinde teşekkül eden Profesörler Kurulu, bu programla yetişenlere mühendis unvanının verilemeyeceğini, bu Amerikan programına göre yetişenlere verilen "B.S." unvanının mühendislik gibi bir meslek olmayıp kolej derecesinde tahsil yapıldığına delâlet eden akademik bir unvan olduğunu, Amerikan kanununun ilgili maddesi okunursa bu unvanın Güverte zabıtlarına da verildiğinin görüleceğini, Makina Şubesi mezunlarına "Mühendis" unvanının verilmesi isteniyorsa Yıldız Teknik Okulunda bir "Gemi Makinaları şubesi" açmak ve Makina Zabitanının orada yetiştirilmesi gerektiğini mütalâa etmiştir. İ.T.Ü.'nün Profesörler Kurulu kararı 22.11.1952 tarih ve 2755 sayılı yazımızla Münakalât Vekâletine bildirilmiş, alınan 27.11.1952 tarih ve 4866 sayılı cevapta, Profesörler Kurulu kararının etraflıca inceleneceği, ancak tedrisata (1952-1953) başlanmış olduğu işbu Amerikan Programının tasdiki istenmiştir. Müstacelen Vekâletimiz bu müstaceliyeti dikkate alarak makine şubesinden mezun olacaklara mühendis unvanları verilmesi bahis konusu olmamak kaydıyla programı tasdik etmiştir. Münakalât Vekâleti de Okul Yönetmeliğinin 2. sahifesine "Bu yönetmelik Ulaştırma Bakanlığının 23.1.1951 Gün ve 1/3-10-347 sayılı emirleriyle yürürlüğe girmiş olup okula yatılı öğrenci alınması, makina sınıfına verilecek mühendislik unvanı, hizmetlilerin tayin ve görevlerine Okul Müdürlüğünce nihayet verilmesi hakkındaki hükümleri tatbik olunmayacaktır" ibaresini derç etmiştir.

HUKUKİ GÖRÜŞÜMÜZ

- 1- Programın tesciline esas olan maksatlar dışında bir öğretim ve unvan vermek 789 sayılı Kanununun 3. maddesi ile Maarif Vekâletine tanınmış olan salâhiyetin ihlâli demek olur.
- 2- Esasen Makina Fakültesi Profesörler Kurulu kararında belirtildiği üzere, tahsil, yalnız belirli ders ve projelerle bazı laboratuvar mesaisi ibaret olmayıp bu tahsil müessesesinin iktidarının muhassasıdır. Bu itibarla tedris heyetinin iktidarı ve laboratuvarların kifayeti esastır. 4915 sayılı kanununun 4. Maddesi "Yüksek Denizcilik Okulu Denizcilik Meslek Okulları veya

kurslarının kuruluşu, yürütülüşü, öğretimi, kayıt ve kabul işleri ve sınavları hakkındaki hükümler okullar için 789 sayılı kanunun 3. maddesi gereğince hareket edilmek üzere tüzükle belirtilir" demektedir. Bu tüzük hazırlanmış değildir. Okulun programı mühendislik unvanının verilmesine kafidir. Bu itibarla Münakalât Vekaletinin görüşü programın tesciline esas o maksatlar dışında bir öğretim yapmak ve unvan vermek suretiyle 789 sayılı kanunun 3. maddesi ile Vekâletimize tanınmış salâhiyetin ihlali mahiyetindedir.

- 3- Makina Fakültesi Profesörler Kurulu "Engineer" unvanının mühendislik unvanı olmadığını iddia etmiştir. Nitekim lokomotif makinistlerine, çarkçılara, köprü kuran hattâ tank kullanan erlere dahi "engineer" denmektedir.
- 4- 3458 sayılı kanun ve buna ait 11.5.1939 tarih ve 2/10941 sayılı kararname ile mer'iyete girmiş olan (Mühendislik ve Mimarlık ve ruhsatnameler hakkındaki nizamname) ile Nafia Vekâletine verilmiş olan salâhiyetler 4121 kanunun 8. maddesi ile Maarif Vekâletine devredilmiş bulunmaktadır. 3458 sayılı kanunun 6. maddesi: (Bu kanunda yazılı ruhsatnamelerin verilmesi ve mektep programları muadeletlerinin tetkiki ve bu işlerle uğraşacak heyetin teşkil usûlleri ve ruhsatnamelerden alınacak harç miktarları alâkalı Vekaletlerin mütalâaları alınarak Nafia Vekâletince hazırlanacak bir nizamname tespit olunur) hükmünü taşımaktadır. Mezkur nizamname (ve 1939 tarih ve 2/10941 sayılı) nın 11. maddesi 3458 sayılı kanunun 6. maddesinin bütün fıkralarına şamil olduğuna göre ve muadelet kaydının yalnız ecnebi okullara inhisar ettirilemeyeceğine göre, muadeletin tetkiki işi de Maarif Vekâletine bir keyfiyet olmaktadır. Hal böyle iken ne 3458 ve ne de 4121 sayılı kanunlar ile hatta 1939 tarih ve 2/10941 sayılı nizamname ile kendisine hiç bir hak ve salâhiyet tahmil edilmemiş bulunan Münakalât Vekâletinin bu hakkı kemali serbesti ile kullanarak ve 4915 sayılı kanunun 4. maddesini de dikkat nazarına almayarak Yüksek Denizcilik Okulu ile mühendis mektepleri arasında muadelet mevcut olduğunu kabul etmiş ve Vekaletimizin kanunî hakkını kullanması nezedilmiştir.

Yukarıda arz olunan sebeplerle, Yüksek Denizcilik Okulu Makina şubesi mezunlarına, hali hazır durumuna ve Vekâletimize tescil edilmiş müfredat programına göre (Mühendis) unvanının verilmesinin yerinde olmayacağı ve esasen bu unvanın verilmesi gerekip gerekmediği hususunun tetkik ve takdirinin ise Münakalat Vekâletine ait bir keyfiyet olmayıp, yukarıda tahlil olunan kanun ve nizamname hükümleri gereğince ancak Maarif Vekâletinin salâhiyetli bulunduğu hususundaki Vekâletimiz noktai nazarının uygun olacağına dair Devlet Şûrası'nca yeniden istişari mütalâa istihsal buyurulmasına yüksek müsaadelerinizi derin saygılarımla arz ederim.

Münakalât Vekâletinin Şûrayı Devlete gönderdiği

4.9.1957 tarih ve Hukuk Müşavirliği 255-18/338 sayılı yazısı özeti:

(Bu yazı Maarif Vekâletinin yukarıdaki yazısı hakkında mütalaanamedir)

(Hadisenin hülâsasına cevap)

- 1- Programların kifayetsizliği iddiasının mesnedini, mühendis yetiştiren Yüksek Okullarda yaptırılan tetkikler neticesi alınan raporlardan, bu raporlarda dâima aleyhte tecelli eden hususlara işaret edilmiş ve Yüksek Denizcilik Okulu lehine kaydedilen kısımların meskût bırakıldığı görülmüştür. Her şeyden evvel şu ciheti sarih olarak tespit etmek lazımdır. Mevzu Makina Mühendisliği değil İşletme Mühendisliği ve tahsisen Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği mevzudur. Her iki tahsilin gaye ve maksatları, dolayısıyla programları ayrı olmak iktiza eder. Nitekim Yüksek Denizcilik Okulunda Teknik Okulda okunmayan bir çok dersler mevcuttur. 1956 yılında Şûra 3. Dairesinin talebi ile en yüksek sayılması gereken İ.T.Ü.'ye aksettirilmiş ve Üniversitenin,

- a) Okula, lise mezunları arasından müsabaka imtihanı ile öğrenci seçilmesi
- b) Okul müfredat programlarının mühendis unvanı alacakların haiz olduğu seviyede bulunması,
- c) Bu okuldan yetişenlerin (mühendis) tarifini uygun bir formasyonda almaları itibariyle mezkûr okulun Makina Şubesi mezunlarına Gemi Makinaları İşletme Mühendisi unvanı verilmesi,

hakkında mütalâa vermesi üzerine Şûranın müspet istişari mütalâası alınmıştır. Lise derecesindeki Orman ve Ziraat Meslek okullarından mezun olanlara (mühendis) unvanı verilmesi için bir kanun layihası hazırlandığı ve T.B.M.M. encümenlerinde derdesti müzakere olduğu ortada iken Yüksek Denizcilik Makina Şubesi mezunlarına hakları olan bu unvanın verilmemesi için hiçbir sebep mesmu olmamak lâzım gelir.

HUKUKİ GÖRÜŞE CEVAP:

- 2- Maarif Vekaleti (mühendis) unvanı verilmeyeceğini mutlak olarak iddia etmemekte, unvan verilmesi lâzım ise programların bu unvanın verilmesine kifayet edecek duruma getirilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Kifayetsizlik hakkındaki iddia 1951 ve 1952 tarihindeki tetkiklere istinad etmektedir. Bu tetkiklerin artık hiç bir kıymeti kalmadığı İ.T.Ü.'nün muahhar kararından anlaşılmaktadır. Unvanın Maarif Vekâleti tarafından verilmesi gerektiğine dair olan ve 789 sayılı kanunun 3. maddesine istinad ettirilmek istenen mütalâa yersizdir. Zira mezkûr 3. madde (Maarif Vekâleti veya diğer bir Vekâlet tarafından açılmış veya lüzumunda açılacak mekteplerle bilumum hususi mekteplerin derecelerinin tayini Maarif Vekâletine aittir. Diğer Vekâletlere merbut tedrisat derecesindeki mekteplerin programları alâkadâr Vekâletle Maarif Vekaleti tarafından müştereken yapılır. Yüksek Tedrisat mekteplerinin Maarif Vekâletinin mütalâası alınmak şartıyla, ait olduğu Vekâlet tanzim ve Maarif Vekaletince tescil olunur) hükmünü ihtiva etmektedir. Münakalât Vekâletine bağlı Yüksek Denizcilik Okulunun yüksek bir okul olduğu, kuruluşuna ait 4915 sayılı kanunun 8. maddesinde gösterilmiştir. Müfredat programları ise, 789 sayılı kanunun 3. maddesiyle tayin edilen esaslar dairesinde hazırlanıp Maarif Vekâleti tarafından tescil edilmiştir. Burada Maarif Vekâletine düşen herhangi mükellefiyet, vazife veya salâhiyet mevcut değildir. 3458 sayılı kanunun 6. maddesine istinaden hazırlanmış olan 11.5.1939 tarih ve 2/10941 sayılı (mühendislik ve mimarlık ruhsatnameleri hakkındaki nizamname)nin Maarif Vekâletine memleket dahilinde mühendis ve mimar yetiştiren okullar arasında muadelet olup olmadığının tetkik salâhiyetini verdiği dair olan mütalâaya da iştirak edilmemektedir. 4121 sayılı kanunun 8. maddesi ile mezkûr nizamnamenin Nafia Vekâletine verdiği salâhiyetlerin Vekâletine intikal ettiği iddiası yerindedir. Saniyen nizamnamenin şumulu 8. Maddesinde tayin edilmiş olup mezkûr nizamnamenin ecnebi mekteplerden mezun olanların ruhsatnameleri ile alâkalı bulunduğu her türlü şüphedendir. Memleket dahilindeki okulların muadeletinin tespitinin Maarif Vekaletine ait olduğu görüşü nizamname hükümlerinin tevsiki mahiyetinde görülmüştür. Nizamnamenin gerek ismi ve gerekse metni, bu nizamnamenin 3458 sayılı kanunu maddesinin (ruhsatname verilmesi ve ruhsatnamelerden alınacak harçlar) ile alakalı fıkralarına istinad ettiğini apaçık göstermektedir. Yani binnetice nizamname ecnebi mimar ve mühendis okullarından mezun olup Türkiye’de icraya etmek isteyenlere verilecek ruhsatnamelerin verilış tarz ve usulleri ile bunlardan alınacak harçlara mütealliktir. Hemen ilâve edelim ki, hadisemizde ruhsatname işi, daha doğrusu mezkûr nizamname hükümlerine temas eden herhangi bir mesele katiyen mevcut değildir.

Netice:

- a) Okul programının kifayetsiz olduğu iddiası, kıymetini kaybetmiş eski raporlara istinad etmektedir. Zira sonradan programın kifayeti İ.T.Ü.’ce kabul edilmiştir.
- 3- Daire tarafından ittihaz buyurulan 28.11.1956 tarih ve 55-79/55-206 sayılı karar ile mezkûr kararın tasdikine dair olan 29.11.1956 tarih ve 56-537/56-551 sayılı Umumî Heyet kararının hem vakiya hem kanuna ve hem de hukuk esaslarına tamamen uygun olduğu kanaatinde olduğumuzu saygı ile arz ederim

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
İDARE HEYETİ KARARI

TARİH: 06/05/1959

NO: 8

Toplantı No.2

Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri için Birlik VII. Umumî Heyetince ittihaz olunan karar muvacehesinde yapılacak muameleye dair müzakere, Hukuk Müşavirinin bu hususta talep olunan tetkikatın devam etmekte bulunması sebebiyle gelecek toplantıya talik edildi.

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
İDARE HEYETİ KARARI

TARİH: 15/05/1959

NO: 16-17

Toplantı No.4

Yüksek Denizcilik Okulu Makina Bölümü mezunları hakkında Birlik İdare Hey'etince ne gibi bir muamele yapıldığı hususundaki 28/4/1959 gün ve 8/376 sayılı Nafia Vekâleti yazısına arzedilen cevabın uygunluğuna;

Geçen senelerde cereyan eden muamele ve nihayet Birlik VI. Umumî Hey'etinin 11 sayılı kararı muvacehesinde İdare Heyetine verilmiş olan vazifeler haricinde bir muamele ifasının mümkün bulunmadığına;

Ancak, İdare Hey'eti üyesi Doç. Tarık Sabuncu'nun İ.T.Ü.nezinde yapacağı temaslara alâkalı Fakülte noktai nazarının alınmasına, Fuat Yücesoy ve Makina Mühendisleri Odasından ve İ.T.Ü.öğretim görevlisi Serbülent Bingöl ile müştereken konu üzerinde yapacakları bir mesainin İdare Heyetine getirilmesine,

İstanbul ve Ankara Üniversiteleri Senatoları selâhiyetlerinin Prof. Orhan Düzgüneş ve Doç. Tarık Sabuncu tarafından ayrı ayrı tetkik edilerek malûmat istihsaline ;

Netice itibariyle bir meslek gurubunun hak ve selâhiyetlerinin ziyaina da meydan verilmeyecek şekilde konunun bütün safhaları ile tetkik, takip ve Umumî Hey'et kararı gereğince intacına;

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
İDARE HEYETİ KARARI

TARİH: 10/06/1959

NO: 29-31

Toplantı No.8

Umumî Kâtiplikçe gündem dışı olarak getirilen Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunlarının durumu hakkında; 16 sayılı karara göre yapılması gerekli tetkiklerin Birliğe intikal ettirilmemiş olması dolayısıyla ifa olunacak muamelelerin tayini hususunun, bu tetkiklerin ikmalinde ve Gemi Mühendisleri Odası temsilcisinin hazır bulunduğu bir günde görüşülmesine;

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
İDARE HEYETİ KARARI

TARİH: 10/07/1959

NO: 38

Toplantı No.12

Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunlarının durumları hakkında yapılan müzakerede:

1. İ.T.Ü.Senatosunun 22 Ocak 1958 gün ve 465 sayılı temin edilen toplantı kararlarının okunmasından.
2. Dosyayı inceleyen Fuat Yücesoy'un verdiği izahattan ve yaptığı tavsiyelerden,
3. Orhan Düzgüneş'in senato selâhiyetlerine taallûk edip, senatoların teknik hususlarda komisyon teşkil edememeleri lâzım geldiği hakkındaki verdiği malûmattan sonra, netice olarak;
 - a) Maarif Vekâletinden 17.6.1958 gün ve 10370 sayılı nizamnamede bahsedilen okul programının tescil edilip edilmediği, tescil muamelesinin tarihi, tescil olunan programa istinaden tahsil görüp mezun bulunanların neş'et etmiş oldukları tarih, bu tarihten evvelki mezunların unvan bakımından ne şekilde mütalâa edildiği hususlarının öğrenilmesine,
 - b) Nafia Vekâleti'nin konu hakkında istediği cevaba, Maarif Vekâletine sorulan malûmatın temininden sonra keyfiyetin Umumî Hey'ete sunulacağının arzedilmesine,

(İsmet Barutçu'nun tescil edilmiş olması haline göre mühendislik tahsili veren müfredat programında evvelkilerin ne şekilde mütalâa edilmesine dair olan bilgiye ihtiyaç bulunmadığı, bütün mezunların aynı şekilde nazarı dikkate alınması lâzım geldiği şeklindeki muhalefetiyle)

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
İDARE HEYETİ KARARI

TARİH: 12/08/1959

NO: 49-51

Toplantı No.16

Yüksek Denizcilik Okulu Mezunları Cemiyeti'nin ve aynı mealde Gemi Makinaları İşletme Mühendislerinden Cavit Kaplan ve Necati Özdemir'e ait mektupların ne yolda Cevaplandırılması lâzım geldiği ve V. Umumî Heyet Kararının Devlet Şûrasınca iptali muvacehesinde yapılması gerekli muamelenin tayini hususundaki Hukuk Müşaviri'nin 12.8.1959 tarihli mütalâası tetkik ve yapılmış olan müzakere sonunda:

- a) Devlet Şûrası kararının tashihi taleb edebilmek için gerekli hukuki esbabın mevcut bulunmadığına dair olan Hukuk Müşaviri mütalâasına uyularak, o yolda bir muamele ifasına mahal bulunmadığına,
- b) 17.8.1959 'da yapılması mukarrer Fevkalâde Kongre gündeminin muayyen maksadının dışında kalmış olması ve bu gündemin, talimatname gereğince gazetelerde ilân ve iştirak edecek delegelere davet, basın ve ajanslar vasıtasıyla duyurulmuş olması dolayısıyla konunun bu Umumî Hey'ete götürülmesine imkân bulunmadığına,
- c) Esasen Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri hakkında 38.sayılı karar gereğince Maarif Vekâletinden sorulmuş olan malûmatın Kongreden evvel temin edilebilmesinde zaruret bulunduğu,

- d) Müracaat sahiplerinin yukarıdaki esaslar dahilinde, Hukuk Müşaviri mütalâasının temin edileceği şekilde cevap verilmesine,
- e) Konunun bütün hazırlıkları ile gelecek Umumî Hey'et toplantısına götürülmesinin muvafık bulunduğuna,

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
İDARE HEYETİ KARARI

TARİH: 03/09/1959

NO: 61

Toplantı No.17

Yüksek Denizcilik Okulu Makina Bölümü mezunlarının Birliğe, Nafia Vekâleti ve Başvekâlete müracaat etmek suretiyle ellerinde bulunan diplomaya ve Birlik V. Umumi Heyetinde alınmış olan kararın iptal olmasına nazaran bir Oda açmaları veya ihtisaslarına en yakın bir odaya kaydolmaları ve böylece mesleklerini icra eyleyebilmelerini istemiş olmaları ve Nafia Vekaletinin bu gibilerin Birliğe kayıtlarını amir 25, 27, 28, 29/8/1959 tarih ve 8/799, 8/805, 8/810, 8/813 sayılı yazılarından başka Başvekâlet emir suretinin ekli bulunduğu 1/9/1959 gün ve 8/820 sayılı ve çok acele işaretili yazıları tetkik ve müzakere olunarak:

1. Yüksek Denizcilik Okulu Makina Bölümü mezunlarına mühendislik tahsili veren müfredat programının tescil tarihine bu programa göre hangi seneden itibaren mühendislik unvanının verildiğine ve bu tarihten evvelki mezunlar hakkında ne düşünüldüğüne dair 15/7/1959 gün ve (DK.636) 248 sayılı Birlik yazısının tekidi ve gerektiği şekilde takibi ile Maarif Vekâletinden keza,
2. Ayni mealdeki bir yazının Münakalât Vekâletine de yazılarak cevaplarının istihsaline çalışılmasına;
3. Nafia Vekâletine arz olunacak cevapta bu cihetin tekrar belirtilmesiyle beraber Birlik Kanununa göre adı geçenler için bir Oda açmak veya bunların mevcut odalardan birisine kayd edilmeleri hakkındaki kararın Birlik Umumi Heyetine ait bulunduğu, konunun ilk umumi heyet toplantısı gündemine alınmasının tabîi ve zarurî olduğu, ayrıca işin ehemmiyet ve müstaceliyeti bakımından İdare Heyetinin bir Oda açabilmek veya mevcut Odalardan birisine bu gibileri kaydettirebilmek imkânlarının tetkik edilmekte olduğu, alınacak neticenin bilâhare takdim kılınacağıın ifade edilmesine;

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
İDARE HEYETİ KARARI

TARİH: 18/09/1959

NO: 68-72

Toplantı No.18

Yüksek Denizcilik Okulu Makina bölümü mezunlarının durumları ile ilgili Hukuk Müşavirliği noktai nazarını da havi 11.9.1959 gün ve 8/861 sayılı Nafia Vekâleti yazısı; Birlik Hukuk Müşavirinin mezkûr Vekâlet yazısına dair, 17.9.1959 tarihli görüşü ile Maarif Vekâletinin 18.9.1959 gün ve 3142 sayılı yazısı mütalâa olunmuş ve kendilerinin Birlik bünyesine alınmaları hususundaki hüküm kesbi kat'iyet ettiği müşahade edilerek;

1. Gemi Makinaları İşletme Mühendislerinin sayılarının müstakil bir Oda açmaya müsait olması

halinde, böyle bir Oda teşkili hususunda gerekli teşebbüslere geçilmesine;

2. Oda teşkili selâhiyetinin kanunen Birlik Unumî Heyetine mevdu olması ve bir fevkalâde Umumî Hey'et toplantısının büyük maddî külfetleri dolayısıyla, konunun müteakip VII. Umumî Heyete götürülmesine,
3. Umumî Hey'etin karar tarihine kadar kendilerinin mühendis sıfatı ile meslekî faaliyette bulunmalarının tabii olduğuna,
4. Oda teşkili için gerekli hazırlıklar yapılmak üzere, Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği diplomasını haiz olanların adetlerini, Vilâyetlere göre dağılışı tesbit ve beyanname doldurmalarını temin maksadiyle, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunları Cemiyetine bir mektup yazılmakla beraber, Mühendis-Mimarlık Gazetesi ile, Ankara'da ve İstanbul'da münteşir birer gazetede keyfiyetin ilânına,
5. Gerek Yüksek Denizcilik Okulu Mezunları Cemiyetine ve gerekse bilgi husulü için Nafia Vekâletine yazılacak mektupların Fuat Yücesoy ile Umumî Kâtip tarafından müştereken kaleme alınmasına,

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ İDARE HEYETİ KARARI

TARİH: 23/10/1959

NO: 88-89

Toplantı No.23

Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği diplomasını haiz Deniz Harp Okulu Makina Bölümü mezunlarının da, Yüksek Denizcilik Okulu Makina Bölümü mezunları hakkında ittihaz olunan 18.9.1959 tarih 72 sayılı karar şümulüne girdiği hususunda mutabık kalındı.

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ İDARE HEYETİ KARARI

TARİH: 06/11/1959

NO: 97-98

Toplantı No.24

Makina Mühendisleri Odasının, Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği için, İdare Heyetince ittihaz olunan karara dair 4.10.1959 gün ve 505 sayılı yazısının müzakeresinde, Hukuk Müşavirinin mütalâası da tetkik edilerek:

KARAR NO:100

Gemi Makinaları İşletme Mühendislerinin mühendislik sıfatlarının Şûrayı Devlet ve ilgili Vekâlet kararlariyle kat'iyet kesbetmesi karşısında İdare Hey'etimiz 72 sayılı kararı ile, "VII.Umumî Hey'ete, müstakil bir Oda açılması için teklifte bulunmaya ve bu maksatla hazırlık çalışmalarını yapmaya" karar vermiş, ancak Birlik Umumî Hey'et kararını iptal eden Şûrayı Devlet Kararının tatbikini geciktirmekten Birlik aleyhine doğabilecek zararları önlemek maksadiyle de kendilerinin Umumî Hey'etin karar tarihine kadar mühendislik sıfatı ile mesleki faaliyette bulunabileceklerini ifade etmiş olmak suretiyle, kendi vazife ve selâhiyetleri dairesinde, mevzuata ve Birlik menfaatlerine en uygun bir yol tutmuş olduğu kanaatine varmış ve Makina Mühendisleri Odası mezkûr yazısının bu yolda cevaplandırılmasına karar verildi.

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
İDARE HEYETİ KARARI

TARİH: 13/05/1960

NO: 10

Toplantı No.3

Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri için yapılacak muamelenin tezekkürü, Birlik VII. Umumî Heyetince ittihaz olunan karar muvacehesinde Hukuk Müşavirinden 5 sayılı kararla talep olunan mütalâaya intizaren talik edildi.

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
İDARE HEYETİ KARARI

TARİH: 22/07/1960

NO: 60-62

Toplantı No.18

Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri mevzuundaki Münakalât Vekâletinin 13.7.1960 gün ve 5973 sayılı yazısı ve Hukuk Müşaviri mütalâasından bilgi alındı; ancak, bu konudaki müzakere Makina Mühendisleri Odası temsilcisinin bulunmaması sebebiyle gelecek toplantıya talik edildi.

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
İDARE HEYETİ KARARI

TARİH: 29/07/1960

NO: 67

Toplantı No.19

Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri ile ilgili konunun müzakeresi sırasında Hukuk Müşavirinin de fikri alındıktan sonra Oda kurulması için lüzumlu hazırlıkların ikmal edildiği anlaşıldığından Oda Birinci Umumî Heyetinin İstanbul'da toplanmasına,

Birlik Umumî Kâtibi ile Ekrem Durucan ve Münir Tanyeloğlu'nun vazifeli olarak Birlik adına Umumî Hey'ete iştiraklerine,

Umumî Hey'et tarihinin Umumî Kâtip tarafından tesbitine,

Sonradan Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odasından tahsil edilmek üzere Umumî Heyetle ilgili masrafların Umumî Kâtiplikçe yapılmasına,

Umumî Heyet için tesbit edilen tarihte İstanbul'da bulunacak olan Birlik İdare Heyeti azalarının da Birlik adına Umumî Hey'ete iştiraklerine,

Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası Birinci Umumî Heyetine sadece Yüksek Denizcilik Okulu 1950-1951 devresinden itibaren mezun olanların iştirakine, Deniz Harp Okulu Makina Bölümü mezunları ile yüksek denizcilik okulundan 1950-1951 ders yılından evvel mezun olup da ellerinde Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği diploması bulunanların durumunun kurulacak Odanın mütalâası alındıktan sonra tesbitine karar verildi.

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
İDARE HEYETİ KARARI

TARİH: 30/12/1960

NO: 127

Toplantı No.41

Makina Mühendisleri Odası'nın Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri ile ilgili 23.11.1960 gün 729 sayılı yazısının müzakeresinde;
KARAR NO:132
Makina Mühendisleri Odası'nın Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri ile ilgili 23.11.1960 gün 729 sayılı yazısının bu hususta yapılan muamele gereğince Umumî Kâtiplik tarafından cevaplandırılmasına;
(P. Çeltikçi muhalif kalmıştır.)

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
YEDİNCİ DEVRE ÇALIŞMA RAPORU

TARİH: 17-21 Nisan 1961

Karar No.5

GEMİ MAKİNALARI İŞLETME MÜHENDİSLERİ ODASININ AÇILMASI :

Birlik VII. Umumî Hey'etince

- a) Gemi Makinaları İşletme Mühendislerinin T.M.M.O.B.'ye girmelerine,
- b) Şûrayı Devlet'in, Yüksek Denizcilik Okulu mezunlarının mühendislik unvanı hakkındaki 56/11 ve 59/195 sayılı kararının istinat ettiği Senato kararına esas tutulmuş ve halen yürürlükte bulunan program gereğince, tahsilini ikmal etmiş olanların Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası adıyla bir Oda kurmalarına ve lüzumlu muamelenin ikmaline Birlik İdare Heyetinin vazifeli kılınmasına,
- c) Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odasınınca hazırlanacak Oda Talimatnamesi tasarısının ilk Oda Umumî Heyetinde kabulünden ve ilgili Odaların tetkikinden sonra tasdik edilmek üzere Birlik Umumî Heyetine sevkine,

karar verilmiş bulunmakta idi.

Mezkûr kararın (b) fıkrasına göre Birlik İdare Heyetine tereddüt eden vazife, Münakalât Vekâleti nezdinde yapılan teşebbüs neticesinde alınan 13.7.1960 gün ve 2053/5793 sayılı yazı gereğince ikmal edilerek Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası ilk Umumî Heyeti 27.8.1960 günü İstanbul'da akt edilmiş bulunmaktadır. Bahis mevzuu Umumî Heyete, Şûrayı Devlet'in 56/11 ve 59/195 sayılı kararının istinat ettiği Senato Kararına esas tutulan 1947-1948 senesinden itibaren tatbik edilmeye başlanan ve halen yürürlükte bulunan programa göre tahsil yapan Yüksek Denizcilik Okulu Makina bölümünden 1950/1951 ve sonraki mezunları Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası Kurucu üyeleri olarak davet edilmişlerdir. Böylece Odanın Kurucu Umumî Heyetinde organları seçilmiş ve hukuken Oda hükmü şahsiyeti teşekkül etmiştir.

Odanın kurulmasından sonra yapılan muamelelerin, alınan kararların ve diğer tatbikatın tamamen Odayı ilzam ettiği ve bunun hükmi şahsiyet mefhumunun ve prensibinin tabii bir neticesi bulunacağı aşîkârdır. Gemi Makinaları İşletme Odasının bir talebi üzerine 6235 sayılı kanunun 1. Maddesi ve Birlik VII. Umumî Heyeti 3. sayılı kararı 1. bendi gereğince ve Hukuk Müşavirinin müspet mütalâasına müsteniden Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği diplomasına sahip sivil ve asker bütün mühendislerin Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odasına kaydedilmeleri hususu Birlik İdare Heyeti noktai nazarı olarak tespit edilerek mezkûr Odaya bildirilmiştir.

31.12.1961 tarihi itibarıyla Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odasına 130 Deniz Harp Okulu Makina Bölümü mezunu, 50 Y. Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunu Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri kaydedilmiş bulunmaktadır.

Bu çalışma ile başta GMO üyesi gemi mühendisleri ile GEMİMO üyesi gemi makinaları işletme mühendisleri olmak üzere Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği üyesi diğer mühendis, mimar ve şehir plancılarının; TMMOB Gemi Mühendisleri Odası tarafından Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği aleyhine açılmış olan davanın bugün geldiği noktayı etkilemek için konunun "geçmişten gelen bir husumet"e dayandığı görüntüsü yaratmak amacıyla başlatılan bir "kampanya"yı doğru değerlendirmelerinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Geçmiş iyi bilmeyi ve doğru değerlendirebilmeyi sağlamak üzere, tüm mühendis, mimar ve şehir plancılarınca kolay ulaşılabilir hale gelen bilgi ve belgelerin; bu güne kadar bir arada çalışan ve bilimsel esaslar, mesleki prensipler ve uzmanlıklara saygı temelinde bir arada çalışmayı sürdürmeleri gereken gemi mühendisleri ile gemi makinaları işletme mühendisleri arasında "husumet" yaratmak; kardeş meslek grupları ve örgütleri arasında kin ve nefret tohumları ekerek ve bugün yargı sürecinde olan bazı anlaşmazlıkları "kan davası"na dönüştürerek gelecek kuşaklara da taşımak amacıyla gemi mühendisliği mesleğine, meslek büyüklerine ve akademik ve mesleki kuruluşlara akıl almaz ve gerçek dışı ithamlarla saldırı yolu ile ve muhtemelen kişisel yarar güdüsüyle başlatılan bir "kampanya"nın boşa çıkarılmasında önemli bir araç olacağına inanıyoruz.

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
GEMİ MÜHENDİSLERİ ODASI
The Chamber of Turkish Naval Architects & Marine Engineers

Postane Mahallesi Tunç Sokak No:39
web: <http://www.gmo.org.tr>

Tuzla-İSTANBUL
e-posta: info@gmo.org.tr

Tel : 0216 447 40 30 – 31 – 32
Faks : 0216 447 40 33